

משניות סדר מועד

על פי מהדורת הרב דוד אלטאראס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים יע"א
שנת בכל מועדי ישמרו ואת שבתותי יקדשו לפ"ק

הוצאת חטף-סגול
2023

הובא לדפוס באמצעות $\text{\LaTeX}$ ע"י שמעון מונטגיו

תפלת ר' נחוניא בן הקנה שחייב לאומרה כל הנכנס לבית המדרש ללמוד
יהי רצון מלפניך יי אלהי שלא יאָרע דְבַר תְּקֻלָּה עַל יָדִי וְלֹא אֶכְשֹׁל
בְּדַבֵּר הַלְכָּה וַיִּשְׁמַח בִּי חֲבִירִי וְלֹא אֹמֵר עַל טְהוֹר טָמֵא וְלֹא עַל
טָמֵא טְהוֹר וְלֹא עַל מִתָּר אֶסוּר וְלֹא עַל אֶסוּר מִתָּר וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבִירִי
בְּדַבֵּר הַלְכָּה וְאַשְׁמַח בָּהֶם:

והאר"י צוק"ל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו

כִּי יִי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְתְבוּנָה:
גַּל עֵינֵי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ:

קודם הלימוד

כתוב בספר תוצאות חיים כשפותח הספר ללמוד בו יאמר

הִנְנִי רוֹצֶה לְלַמֹּד כְּדִי שֶׁיֵּבִיאֵנִי תִלְמוּד זֶה לִידי מַעֲשֶׂה וְלִידי מִדּוֹת
יִשְׁרוֹת. וְלִידי דִיעַת הַתּוֹרָה. וְהִרְיֵנִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחִיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוא וּשְׂכִינֵתִיה בְּדַחֲלֵה וּרְחִימוּ. וְיֵהִי נֹעֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה
יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

משניות סדר מועד

יש בו י"ב מסכתות וזהו סדורן

א שבת כד פרקים. ב עירובין י פרקים. ג פסחים י פרקים.
ד חגיגה ג פרקים. ה ביצה ה פרקים. ו מועד קטן
ג פרקים. ז ראש השנה ד פרקים. ח יומא ה פרקים.
ט סוכה ה פרקים. י תענית ד פרקים. יא שקלים
ח פרקים. יב מגילה ד פרקים. בין הכל פ"ח פרקים:

אבל כפי סדר תוספת יום טוב כך הוא. שבת. ערובין. פסחים.
שקלים. יומא. סוכה. ביצה. ראש השנה. תענית. מגילה. מועד קטן.
חגיגה. ואלו ואלו דברי אלהים חיים:

מסכת שבת

פרק א

יציאות השבת ששים שהן ארבע בפנים ושנים שהן
ארבע בחוץ. כיצד העני עומד בחוץ ובעל
הבית בפנים. פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו
של בעל הבית. או שנטל מתוכה והוציא. העני חייב ובעל
הבית פטור. פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך
ידו של עני. או שנטל מתוכה והכניס. בעל הבית חייב
והעני פטור. פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית
מתוכה. או שנתן לתוכה והוציא. שניהם פטורים. פשט
בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה. או שנתן
לתוכה והכניס. שניהם פטורים:

ב לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה. עד שיתפלל.
לא יכנס אדם למרחץ ולא לבורסקי. ולא לאכול ולא
לדון. ואם התחילו אין מפסיקין. מפסיקין לקריאת שמע.
ואין מפסיקין לתפלה:

ג לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה. שמא ישכח
ויצא. ולא הלבלר בקלמוסו. ולא יפלה את כליו. ולא
יקרא לאור הנר. באמת אמרו. החזן רואה היכן תיגזרות
קוראים. אבל הוא לא יקרא. כיוצא בו לא יאכל הזב עם
הזבה. מפני הרגל עברה:

י ואלו מן ההלכות שאמרו בעלי חנניה (בן) חזקיה בן גוריון כשעלו לבקרו נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל ושמונה עשר דברים גזרו בו ביום:

ה בית שמאי אומרים אין שורין דיו וסממנים וכרשינים אלא כדי שישורו מבעוד יום ובית הלל מתירין:

י בית שמאי אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיהבילו מבעוד יום ולא את הצמר ליזרה אלא כדי שיקלוט העין ובית הלל מתירין בית שמאי אומרים אין פורשין מצודות חיה ועופות ודגים אלא כדי שיצודו מבעוד יום ובית הלל מתירין:

י בית שמאי אומרים אין מוכרין לנכרי ואין טוענין עמו ואין מגביהין עליו אלא כדי שיגיע למקום קרוב ובית הלל מתירין:

ח בית שמאי אומרים אין נותנין עורות לעבדן ולא כלים לכובס נכרי אלא כדי שיעשו מבעוד יום ובכללן בית הלל מתירין עם השמש:

ט אמר רבן שמעון בן גמליאל נוהגין היו בית אבא שהיו נותנין כלי לבן לכובס נכרי שלשה ימים קודם לשבת ושזין אלו ואלו שטוענין קורות בית הבד ועגולי הגת:

י אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום אין נותנין פת לתנור עם חשכה ולא חררה על גבי

גַּחְלִים אֵלָא כְּדִי שִׁיקְרָמוּ פָּנֶיהָ מִבְּעוֹד יוֹם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
(בֶּן יַעֲקֹב) אוֹמֵר כְּדִי שִׁיקְרוֹם הַתַּחֲתוֹן שְׁלֹה:

י"א מִשְׁלֵשְׁלִין אֶת הַפֶּסַח בַּתְּנוּרָה עִם חֲשִׁיכָה וּמֵאַחֲזִין אֶת
הָאוֹר בַּמְדוּרַת בֵּית הַמוֹקֵד וּבִגְבוּלֵין כְּדִי שֶׁתֵּאָחֹז הָאוֹר
בְּרֶבֶן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר (אף) בִּפְתָּחִין כָּל שֶׁהוּא:

פרק ב

בַּמָּה מְדֻלֵּקִין וּבַמָּה אֵין מְדֻלֵּקִין אֵין מְדֻלֵּקִין לֹא
בְּלֶכֶשׁ וְלֹא בְּחוֹסֶן וְלֹא בְּכֶלֶד וְלֹא בַּפְתִּילִת
הָאֵידִן וְלֹא בַּפְתִּילִת הַמְדָּבָר וְלֹא בִירוּקָה שְׁעַל פְּנֵי
הַמַּיִם לֹא בְזָפֶת וְלֹא בְשַׁעוּה וְלֹא בְשֶׁמֶן קִיק וְלֹא
בְשֶׁמֶן שְׂרָפָה וְלֹא בְּאַלְיָה וְלֹא בַחֲלָב נָחוּם הַמְדִי אוֹמֵר
מְדֻלֵּקִין בַּחֲלָב מְבָשֵׁל וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אַחַד מְבָשֵׁל
וְאַחַד שְׂאִינוּ מְבָשֵׁל אֵין מְדֻלֵּקִין בּוֹ:

ב אֵין מְדֻלֵּקִין בְּשֶׁמֶן שְׂרָפָה בְּיוֹם טוֹב רַבִּי יִשְׁמַעֵאל
אוֹמֵר אֵין מְדֻלֵּקִין בְּעֵטְרִין מִפְּנֵי כְבוֹד הַשַּׁבָּת וְחֻכָּמִים
מִתִּירִין בְּכָל הַשְּׁמָנִים בְּשֶׁמֶן שְׁמִשְׁמִין בְּשֶׁמֶן אֲגוּזִים
בְּשֶׁמֶן צְנוּנוֹת בְּשֶׁמֶן דָּגִים בְּשֶׁמֶן פִּקְעוֹת בְּעֵטְרִין וּבִנְפֹט
רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר אֵין מְדֻלֵּקִין אֵלָא בְשֶׁמֶן זֵית בְּלֶבֶד:

ג כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵין מְדֻלֵּקִין בּוֹ אֵלָא פֶּשֶׁתִּין וְכָל
הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵינוֹ מִטְמֵא טוֹמֵאת אֱהָלִים אֵלָא פֶּשֶׁתִּין
פְּתִילִת הַבֶּגֶד שֶׁקִּפְלָה וְלֹא הַבִּהְבָּה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר

טמאה ואין מדליקין בה. רבי עקיבא אומר טהורה
ומדליקין בה:

ד לא יקוב אדם שפופרת של ביצה. וימלאנה שמן ויתגנה
על פי הנר. בשביל שתהא מנטפת. אפילו היא של חרס.
ורבי יהודה מתיר. אבל אם חברה היוצר מתחלה מותר.
מפני שהוא כלי אחד. לא ימלא אדם קערה שמן ויתגנה
בצד הנר. ויתן ראש הפתילה בתוכה. בשביל שתהא
שואבת. ורבי יהודה מתיר:

ה המכבה את הנר. מפני שהוא מתירא. מפני גזים. מפני
לסטים. מפני רוח רעה. ואם בשביל החולה שיישן פטור.
כחם על הנר. כחם על השמן. כחם על הפתילה חייב.
ורבי יוסי פוטר בכלן. חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה
פחם:

ו על שלש עבירות נשים מתות בשעת לדתן. על שאינן
זהירות. בנדה. ובחלה. ובהדלקת הנר:

ז שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת
עם חשכה. עשרתן. ערבתן. הדליקו את הנר. ספק
חשכה ספק אין חשכה. אין מעשרין את הודאי. ואין
מטבילין את הכלים. ואין מדליקין את הנרות. אבל
מעשרין את הדמאי. ומערבין. וטומנין את החמין:

פרק ג

בִּירָה שֶׁהִסְקוּהָ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא. נֹתֵנִין עָלֶיהָ תְּבִשִּׁיל.
בִּגְפָת וּבַעֲצִים. לֹא יִתֵּן עַד שְׁיִגְרוּף. אוֹ עַד שְׁיִתֵּן
אֶת הָאֵפֶר. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים חֲמִין אָבֵל לֹא תְּבִשִּׁיל.
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים חֲמִין וְתְּבִשִּׁיל. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
נוֹטְלִין אָבֵל לֹא מַחְזִירִין. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵף מַחְזִירִין:

ב תָּנֹור שֶׁהִסְקוּהוּ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא. לֹא יִתֵּן בֵּין מֵתוֹכוֹ
בֵּין מַעַל גָּבִיו. כֶּפֶח שֶׁהִסְקוּהוּ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא. הָרִי הוּא
כְּכִירִים. בִּגְפָת וּבַעֲצִים הָרִי הוּא כְּתָנֹור:

ג אֵין נֹתֵנִין בִּיצָה בְּצַד הַמִּיחָם בְּשָׁבִיל שְׁתַּגְלָגֵל. וְלֹא
יִפְקִיעָנָה בְּסוּדְרִים. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר. וְלֹא יִטְמִינָנָה בְּחוּל
וּבְאֵבֶק דְּרָכִים. בְּשָׁבִיל שְׁתַּצָּלָה:

ד מַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אֲנָשֵׁי טְבֵרְיָא. וְהֵבִיאוּ סֵלֹן שֶׁל צוֹנֵן לְתוֹךְ
אִמָּה שֶׁל חֲמִין. אָמְרוּ לָהֶן חֲכָמִים. אִם בְּשִׁבְתָּ. כְּחֲמִין
שֶׁהוּחֲמוּ בְּשִׁבְתָּ. אֲסוּרִין בְּרַחֲצָה וּבִשְׁתִּיָּה. וְאִם בְּיוֹם
טוֹב כְּחֲמִין שֶׁהוּחֲמוּ בְּיוֹם טוֹב. אֲסוּרִין בְּרַחֲצָה וּמִתְרִין
בִּשְׁתִּיָּה. מוֹלִיֵּאֵר הַגְּרוּף שׁוֹתֵין הֵימָנוּ בְּשִׁבְתָּ. אֲנִטִּיכִי אֵף
עַל פִּי שְׁגִרופָה אֵין שׁוֹתֵין מִמָּנָה:

ה הַמִּחָם שֶׁפָּנָהוּ לֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ צוֹנֵן. בְּשָׁבִיל שְׁיִחֲמוּ. אָבֵל
נֹתֵן הוּא לְתוֹכוֹ. אוֹ לְתוֹךְ הַכּוֹס. כְּדֵי לְהַפְשִׁירָן. הָאֵלֶּפֶס
וְהַקֹּדֶרֶה שֶׁהֵעֲבִירָן מִרְתָּחִין. לֹא יִתֵּן לְתוֹכָן תְּבִלִּין. אָבֵל

נותן הוא לתוך הקערה. או לתוך התמחוי. רבי יהודה
אומר לכל הוא נותן. חוץ מדבר שיש בו חמץ וציר:

אין נותנין כלי תחת הגר לקבל בו את השמן. ואם נתנו
מבעוד יום מתר. ואין נאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן.
מטלטלין גר חדש. אבל לא ישן. רבי שמעון אומר כל
הגרות מטלטלין חוץ מן הגר הדולק בשבת. נותנין כלי
תחת הגר לקבל נצוצות. ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא
מכבה:

פרק ד

במה טומנין ובמה אין טומנין. אין טומנין לא בגפת.
ולא בזבל. ולא במלח. ולא בסיד. ולא בחול. בין
לחים ובין יבשים. לא בתבן. ולא בזגים. ולא במוכים.
ולא בעשבים בזמן שהן לחים. אבל טומנין בהן כשהן
יבשין. טומנין בכסות. ובפירות. בכנפי יונה. ובנסורת
של חרשים. ובנעורת של פשתן דקה. רבי יהודה אוסר
בדקה ומתיר בגסה:

טומנין בשלחין. ומטלטלין אותן. בגזי צמר. ואין
מטלטלין אותן. כיצד הוא עושה. נוטל את הכסוי והן
נופלות. רבי אלעזר בן עזריה אומר קפה מטה על צדה
ונוטל. שמא יטול ואינו יכול להחזיר. וחכמים אומרים
נוטל ומחזיר. לא כשהו מבעוד יום. לא יכסנו משתחשך.

כִּסְהוּ וְנִתְגַּלָּהּ מִתֵּר לְכִסּוֹתוֹ מִמֶּלֶא אֶת הַקִּיתוֹן וְנוֹתָן
לְתַחַת הַכֶּרֶ אוֹ תַּחַת הַכֶּסֶת:

פרק ה

בַּמָּה בִּהְמָה יוֹצְאָהּ וּבַמָּה אֵינָה יוֹצְאָהּ יוֹצֵא הַגָּמֶל
בְּאַפְסָר וְנֹאקָה בְּחָטָם וְלִבְדָּקִים בְּפֶרוֹמְכִיָּא
וְסוֹס בְּשִׁיר וְכֹל בְּעֵלֵי הַשִּׁיר יוֹצְאִים בְּשִׁיר וְנִמְשָׁכִים
בְּשִׁיר וּמִזִּין עָלֶיהֶן וְטוֹבְלִין בַּמָּקוֹמָן:

^ב חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמִרְדַּעַת בְּזִמָּן שֶׁהִיא קְשׁוּרָה לוֹ זָכָרִים
יוֹצְאִין לְבוֹבִין רַחֲלוֹת יוֹצְאוֹת שְׁחוּזוֹת כְּבוֹלוֹת וְכַבּוּנוֹת
הָעֲזִים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּכֶלֶן חוּץ מִן
הַרְחֵלִין הַכְּבוּנוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עֲזִים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת
לִיָּבֶשׁ אֲבָל לֹא לַחֲלָב:

^ג וּבַמָּה אֵינָה יוֹצְאָהּ לֹא יֵצֵא גָמֶל בְּמִטּוֹטְלָתָּהּ לֹא עֶקֶד
וְלֹא רָגוּל וְכֵן שָׂאֵר כָּל הַבְּהֵמוֹת לֹא יִקְשׁוּר גָּמְלִים זֶה
בְּזֶה וְיִמְשׁוּךְ אֲבָל מִכְנִיס חֲבָלִים לְתוֹךְ יָדוֹ וְיִמְשׁוּךְ וּבִלְבַד
שֶׁלֹא יִכְרוֹךְ:

^ד אֵין חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמִרְדַּעַת בְּזִמָּן שֶׁאֵינָה קְשׁוּרָה לוֹ וְלֹא
בְּזוּג אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא פָקוֹק וְלֹא בְּסֶלֶם שֶׁבְּצוּאָרוֹ וְלֹא
בְּרִצּוּעָה שֶׁבְּרָגְלוֹ וְאֵין הַתְּרַנְגּוּלִין יוֹצְאִין בְּחוּטִין וְלֹא
בְּרִצּוּעוֹת שֶׁבְּרָגְלֵיהֶם וְאֵין הַזָּכָרִים יוֹצְאִין בְּעִגְלָה שֶׁתַּחַת
הָאֵלֶּיָּה שֶׁלֶּהֶן וְאֵין הַרְחֵלִים יוֹצְאוֹת חֲנוּנוֹת וְאֵין הָעֵגֶל

יוצא בגימזון. ולא פרה בעזר הקופד. ולא ברצועה שבין
קרניה. פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה
ברצועה שבין קרניה. שלא ברצון חכמים:

פרק ו

במה אשה יוצאה. ובמה אינה יוצאה. לא תצא אשה
לא בחוטי צמר. ולא בחוטי פשתן. ולא ברצועות
שבראשה. ולא תטבול בהן עד שתתפרס. ולא בטוטפת.
ולא בסנבוטין בזמן שאינן תפורין. ולא בכבול לרשות
הרבים. ולא בעיר של זהב. ולא בקטלא. ולא בגזמים. ולא
בטבעת שאין עליה חותם. ולא במחט שאינה נקובה.
ואם יצאה אינה חייבת חטאת:

ב לא יצא האיש בסנדל המסמר. ולא ביחיד בזמן שאין
ברגלו מכה. ולא בתפלין. ולא בקמיע בזמן שאינה מן
הממחה. לא בשריון. ולא בקסדא. ולא במגפים. ואם
יצא אינו חייב חטאת:

ג לא תצא אשה במחט הנקובה. ולא בטבעת שיש
עליה חותם. ולא בכוליארא. ולא בכובלת. ולא בצלוחית
של פלייטון. ואם יצאה חייבת חטאת. דברי רבי מאיר.
וחכמים פוטרין בכובלת ובצלוחית של פלייטון:

ד לא יצא האיש לא בסיף. ולא בקשת. ולא בתריס. ולא
באלה. ולא ברומח. ואם יצא חייב חטאת. רבי אליעזר

אומר תכשיטין הן לו וחכמים אומרים אינן אלא לגנאי.
שנאמר וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות.
לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה. בירית
טהורה ויוצאים בה בשבת. כבלים טמאין ואין יוצאין
בהן בשבת:

ה יוצאת אשה בחוטי שער בין משלה בין משל חברתה.
בין משל בהמה בטוטפת ובסנבוטין בזמן שהם תפורין.
בכבול ובפאה נכרית לחצר. במזוך שבאזנה ובמזוך
שבסנדלה ובמזוך שהתקינה לנדתה. בפלפל ובגרגיר
מלח. ובכל דבר שתתן לתוך פיה. ובלבד שלא תתן
לכתחלה בשבת. ואם נפל לא תחזיר. שן תותבת. ושן
של זזה. רבי מתיר. וחכמים אוסרים:

י יוצאין בסלע שעל הצינית. הבנות (קטנות). יוצאות
בחוטין. ואפילו בקסמין שבאזניהם. ערביות יוצאות
רעולות. ומדינות פרופות. וכל אדם. אלא שדברו חכמים
בהוזה:

י פורפת על האבן. ועל האגוז. ועל המטבע. ובלבד שלא
תפרוץ לכתחלה בשבת:

ה הקטע יוצא בקב שלו. דברי רבי מאיר. ורבי יוסי אוסר.
ואם יש לו בית קבול פתותים טמא. סמוכות שלו טמאין
מדרס. ויוצאין בהן בשבת. ונכנסין בהן בעזרה. כסא

וסמוכות שלו טמאין מדרס. ואין יוצאין בהן בשבת. ואין נכנסין בהן בעזרה. אנקטמין טהורים. ואין יוצאין בהן:

ט הבנים יוצאים בקשרים. ובני מלכים בזוגין. וכל אדם. אלא שדברו חכמים בהווה:

י יוצאין בביצת החרגול. ובשן שועל. ובמסמר מן הצלוב. משום רפואה. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים אף בחול אסור. משום דרכי האמורי:

פרק ז

כלל גדול אמרו בשבת. כל השוכח עקר שבת. ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה. אינו חייב אלא חטאת אחת. היודע עקר שבת. ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה. חייב על כל שבת ושבת. היודע שהוא שבת. ועשה מלאכות הרבה. בשבתות הרבה. חייב על כל אב מלאכה ומלאכה. העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת. אינו חייב אלא חטאת אחת:

ב אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. הזורע. והחורש. והקוצר. והמעמר. הדש. והזורה. הבורר. הטוחן. והמרקד. והלש. והאופה. הגוזז את הצמר. המלבנו. והמנפצו. והצובעו. והטווה. והמסד. והעושה שתי בתי גירין. והאורג שני חוטין. והפוצע שני חוטין. והקושר. והמתיר. והתופר שתי תפירות. הקורע על מנת לתפור

שְׁתֵּי תַפְּרִירוֹת־הַצֵּד צָבִי־הַשּׁוֹחֲטִין וְהַמְּפָשִׁיטִין הַמּוֹלְחוֹ
וְהַמַּעֲבֵד אֶת עֹזְרוֹ וְהַמּוֹחֲקוֹ וְהַמַּחֲתִּכּוֹ הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי
אוֹתִיּוֹת וְהַמּוֹחֵק עַל מְנַת לְכַתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת הַבּוֹנֶה
וְהַסּוֹתֵר הַמְּכַבֶּה וְהַמְּבַעֵר הַמְּכֶה בַּפֶּטִישׁ הַמוֹצִיא
מִרְשׁוֹת לִרְשׁוֹת הָרִי אֱלוֹ אֲבוֹת מְלָאכּוֹת אַרְבָּעִים חֹסֵר
אַחַת:

ג וְעוֹד כָּלֵל אַחֵר אָמְרוּ כָּל הַכָּשֶׁר לְהַצְנִיעַ וּמַצְנִיעִין
כְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוּ בַשֶּׁבֶת חֵיִיב עָלָיו חֲטָאֵת וְכָל שְׂאִינוֹ
כָּשֶׁר לְהַצְנִיעַ וְאִין מַצְנִיעִין כְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוּ בַשֶּׁבֶת אִינוֹ
חֵיִיב אֱלָא הַמַּצְנִיעַ:

ד הַמוֹצִיא תָּבֵן כְּמֵלֶא פִי פָּרָה עֵצָה כְּמֵלֶא פִי גָמֶל
עֶמֶר כְּמֵלֶא פִי טָלָה עֲשָׂבִים כְּמֵלֶא פִי גְדִי עָלִי שׁוֹם
וְעָלִי בְּצָלִים לַחִים כְּגִרוּגְרָת יִבְשִׁים כְּמֵלֶא פִי גְדִי וְאִין
מַצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה מִפְּנֵי שְׁלֹא שְׁוֹו בְּשִׁיעוּרֵיהֶן הַמוֹצִיא
אוֹכְלִים כְּגִרוּגְרָת חֵיִיב וּמַצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה מִפְּנֵי
שְׁשׁוֹו בְּשִׁיעוּרֵיהֶן חוּץ מִקְלִיפֵיהֶן וְגִרְעִינֵיהֶן וְעוֹקְצִיהֶן
וְסוֹכֵן וּמִרְסָנֵן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חוּץ מִקְלִיפֵי עֲדָשִׁים
שֶׁמֶת בְּשִׁלּוֹת עֲמֵהֶן:

פרק ח

הַמוֹצֵיא יֵזֵן כְּדֵי מְזִיגַת הַכּוֹס. חֵלֶב כְּדֵי גְמִיעָה. דְּבִשׁ
כְּדֵי לִיתֵן עַל הַפֶּתִית. שֶׁמֶן כְּדֵי לְסוּךְ אֶבֶר
קָטָן. מִים כְּדֵי לְשׁוּף בָּהֶם אֶת הַקִּילּוֹר. וּשְׂאֵר כָּל הַמְשָׁקִין
בְּרַבִּיעִית. וְכָל הַשּׁוֹפְכִין בְּרַבִּיעִית. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
כֶּלֶן בְּרַבִּיעִית. וְלֹא אָמְרוּ כָּל הַשִּׁיעוּרִין הֵלָלוּ. אֲלֹא
לְמַצְנִיעִיהֶן:

^ב הַמוֹצֵיא חֵבֶל כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֶזֶן לְקָפָה. גָּמִי כְּדֵי לַעֲשׂוֹת
תְּלָאִי לִנְפֶה וְלִכְבָּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדֵי לְטוֹל מִמֶּנּוּ
מִדַּת מִנְעַל לְקָטָן. נֵיִיר כְּדֵי לְכַתּוֹב עָלָיו קֶשֶׁר מוֹכְסִין.
וְהַמוֹצֵיא קֶשֶׁר מוֹכְסִין חֵיִיב. נֵיִיר מַחוּק כְּדֵי לְכַרוֹךְ עַל
פִּי צְלוּחִית קֶטְנָה שֶׁל פְּלִיטוֹן:

^ג עוֹר כְּדֵי לַעֲשׂוֹת קָמִיעַ. קֶלֶף כְּדֵי לְכַתּוֹב עָלָיו פְּרָשָׁה
קֶטְנָה שֶׁבִּתְּפִלִּין. שְׁהִיא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. (דּוֹכְסוֹסְטוֹס כְּדֵי
לְכַתּוֹב מְזוּזָה.) דִּין כְּדֵי לְכַתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. כָּחוֹל כְּדֵי
לְכַחוֹל עֵין אַחַת:

^ד דָּבֶק כְּדֵי לִתֵּן בְּרֹאשׁ הַשֶּׁבִּשְׁבֶּת. זָפֶת וְגַפְרִית כְּדֵי
לַעֲשׂוֹת נֶקֶב. שַׁעוּה כְּדֵי לִתֵּן עַל פִּי נֶקֶב קָטָן. חֶרְסִית
כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פִּי כּוֹר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדֵי
לַעֲשׂוֹת פֶּטְפוּט. סוֹבִין כְּדֵי לִתֵּן עַל פִּי כּוֹר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב.
סִיד כְּדֵי לְסוּד אֶצְבַּע קֶטְנָה שֶׁבִּבְנוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
כְּדֵי לַעֲשׂוֹת כִּלְכּוֹל. רַבִּי נַחֲמִיא אוֹמֵר כְּדֵי לְסוּד אֲנָדִיפִי:

ה' אַדְמָה כְּחוֹתָם הַמְרָצוּפִין. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֲכָמִים
 אֹמְרִים כְּחוֹתָם הָאִיגְרוֹת. זָבֵל וְחוֹל הִדֵּק כְּדִי לְזַבֵּל קָלַח
 שֶׁל כְּרוּב. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֲכָמִים אֹמְרִים כְּדִי לְזַבֵּל
 כְּרִישָׁא. חוֹל הֶגֶס כְּדִי לִתֵּן עַל מְלֵא כַף סִיד. קִנָּה כְּדִי
 לַעֲשׂוֹת קוֹלְמוֹס. וְאִם הָיָה עָב אוֹ מְרָסָס. כְּדִי לְבָשֵׁל בּוֹ
 בִיצָה קָלָה שְׁבִייעִים. טְרוּפָה וְנִתּוּנָה בְּאַלְפָס:

י' עֶצֶם כְּדִי לַעֲשׂוֹת תְּרוּדָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדִי לַעֲשׂוֹת
 מִמֶּנּוּ חֵף. זְכוּכִית כְּדִי לִגְרוֹר בּוֹ רֹאשׁ הַכֶּרֶפֶר. צְרוֹר אוֹ
 אֶבֶן כְּדִי לְזָרוֹק בְּעוֹף. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר כְּדִי
 לְזָרוֹק בְּבֵהמָה:

י' חֶרֶס כְּדִי לִתֵּן בֵּין פָּצִים לְחִבְרֵיו. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי
 מֵאִיר אוֹמֵר כְּדִי לְחַתּוֹת בּוֹ אֶת הָאוֹר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
 כְּדִי לְקַבֵּל בּוֹ רְבִיעִית. אָמַר רַבִּי מֵאִיר אֵף עַל פִּי שְׁאִין
 רְאִיָּה לְדַבֵּר זָכַר לְדַבֵּר. שְׁנֵאמַר וְלֹא יִמָּצֵא בְּמִכְתָּתוֹ חֶרֶשׁ
 לְחַתּוֹת אֵשׁ מִיָּקוּד. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי מִשֵּׁם רְאִיָּה. וְלִחְשׁוֹף
 מִים מִגָּבָא:

פרק ט

אמר רבי עקיבא מנין לעבודה זרה שמטמאה במשא כנדה שנאמר תזרם כמו דוה צא תאמר לו מה נדה מטמאה במשא אף עבודה זרה מטמאה במשא:

ב מנין לספינה שהיא טהורה שנאמר דרך אניה בלב ים מנין לערוגה שהיא ששה על ששה טפחים שזורעין בתוכה חמשה זרעונין ארבעה בארבע רוחות הערוגה ואחד באמצע שנאמר כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח זרעה לא נאמר אלא זרועיה:

ג מנין לפולטת שכבת זרע ביום השלישי שהיא טמאה שנאמר היו נבונים לשלשת ימים מנין שמרחיצין את המילה ביום השלישי שחל להיות בשבת שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם בואבים מנין שקושרין לשון של זהורית בראש שער המשתלח שנאמר אם יהיו חטאיכם בשנים בשלג ילבינו:

ד מנין לסיכה שהיא כשתיה ביום הכיפורים אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ותבא כמים בקרבן וכשמן בעצמותיו:

ה המוציא עצים כדי לבשל ביצה קלה תבלין כדי לתבל ביצה קלה ומצטרפין זה עם זה קליפי אגוזים קליפי רמונים איסטיס ופואה כדי לצבוע בהן בגד

קִטָּן בְּסִבְכָּהּ מִי רִגְלִים נָתַר וּבֹרִית קְמוּלִיא וְאַשְׁלָג
כְּדִי לִכְבֵּס בָּהֶן בָּגַד קִטָּן בְּסִבְכָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדִי
לְהַעֲבִיר עַל הַכֶּתֶם:

י פִּלְפֹּלֶת כָּל שֶׁהוּא וְעֵטָרָן כָּל שֶׁהוּא מִיָּנִי בְּשָׁמִים וּמִיָּנִי
מִתְּכוּת כָּל שֶׁהֵן מֵאַבְנֵי הַמִּזְבֵּחַ וּמֵעֶפֶר הַמִּזְבֵּחַ מִקֶּק
סָפְרִים וּמִקֶּק מִטְּפָחוֹתֵיהֶם כָּל שֶׁהוּא שְׂמֻצָּנִיעִים אוֹתָן
לְגֻזְזוֹן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף הַמוֹצִיא מִמֶּשֶׁמֶשִׁי עֲבוּדָת
אֱלִילִים כָּל שֶׁהוּא שְׁנֵאָמֵר וְלֹא יִדְבֵּק בִּידָד מְאוּמָּה מִן
הַחֶרֶם:

י הַמוֹצִיא קֶפֶת הָרוֹכֵלִין אִף עַל פִּי שֵׁישׁ בָּה מִיָּנִין
הַרְבֵּה אֵינּוּ חַיִּיב אֲלָא חֲטָאת אַחַת זֶרְעוּנִי גִנָּה פָּחוֹת
מִכְּרוּגְגֶרֶת רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בִּתְיָרָה אוֹמֵר חֲמִשָּׁה זֶרַע
קְשׁוּאִין שָׁנִים זֶרַע דְּלוּעִין שָׁנִים זֶרַע פּוֹל הַמְצָרִי שָׁנִים
חֲגָב חֵי (טְהוֹר) כָּל שֶׁהוּא מֵת כְּרוּגְגֶרֶת צְפוּרֶת כְּרָמִים
בֵּין חֵיהָ בֵּין מֵתָה כָּל שֶׁהוּא שְׂמֻצָּנִיעִין אוֹתָהּ לְרִפּוּאָה
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף הַמוֹצִיא חֲגָב חֵי טָמֵא כָּל שֶׁהוּא
שְׂמֻצָּנִיעִין אוֹתוֹ לִקְטָן לְשִׁחּוֹק בּוֹ:

פרק י

הַמִּצְוֵה לְזַרְעַ וּלְדוֹגְמָא וּלְרְפוּאָה וְהוֹצִיאוֹ בְּשַׁבָּת
חַיִּיב בְּכָל שֶׁהוּא וְכָל אָדָם אֵין חַיִּיב עָלָיו אֲלָא
כְּשִׁיעוּרוֹ חֲזַר וְהִכְנִיסוּ אֵינּוּ חַיִּיב אֲלָא כְּשִׁיעוּרוֹ:

^ב הַמוֹצִיא אוֹכְלִין וְנִתְּנָן עַל הָאֶסְקָפָה בֵּין שְׁחֹזַר וְהוֹצִיֶּאן
בֵּין שֶׁהוֹצִיֶּאן אַחֵר פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁלֹּא עָשָׂה מְלָאכְתּוֹ בְּבֵית
אֶחָת קָפָה שֶׁהִיא מְלֵאָה פִּירוֹת וְנִתְּנָה עַל אֶסְקָפָה
הַחִיצוֹנָה אִף עַל פִּי שְׂרֹב הַפִּירוֹת מִבַּחוּץ פָּטוּר עַד
שִׁיוֹצִיא אֶת כָּל הַקָּפָה:

^ג הַמוֹצִיא בֵּין בִּימִינוֹ בֵּין בְּשִׁמְאָלוֹ בְּתוֹךְ חִיקוֹ אוֹ עַל
כֶּתֶף חַיִּיב שְׁכֹן מִשָּׂא בְּנֵי קָהֶת כְּלֹאֲחֵר יָדוֹ בְּרָגְלוֹ
בְּפִיו וּבִמְרָקוֹ בְּאֶזְנוֹ וּבִשְׁעָרוֹ וּבַפּוֹנְדָתוֹ וּפִיָּה לְמִטָּה
בֵּין פּוֹנְדָתוֹ לְחִלּוֹקוֹ וּבִשְׁפַת חִלּוֹקוֹ בְּמִנְעָלוֹ בְּסִנְדָּלוֹ
פָּטוּר שֶׁלֹּא הוֹצִיא כְּדֶרֶךְ הַמוֹצִיֶּאן:

^ד הַמִּתְכַּוֵּן לְהוֹצִיא לְפָנָיו וּבָא לוֹ לְאַחֲרָיו פָּטוּר
לְאַחֲרָיו וּבָא לוֹ לְפָנָיו חַיִּיב בְּאַמַּת אָמְרוֹ הָאִשָּׁה
הַחוֹגֶרֶת בְּסִינֵר בֵּין מִלְּפָנֶיהָ וּבֵין מִלְּאַחֲרֶיהָ חַיִּיבֶת שְׁכֹן
רְאוּי לְהִיּוֹת חוֹזֵר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף מִקְבְּלֵי פֶתַח קֵין:

^ה הַמוֹצִיא כֶּכֶר לְרִשּׁוֹת הָרָבִים חַיִּיב הוֹצִיאָוהוּ שְׁנַיִם
פָּטוּרִין לֹא יָכוֹל אֶחָד לְהוֹצִיאוֹ וְהוֹצִיאָוהוּ שְׁנַיִם חַיִּיבִין
וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר הַמוֹצִיא אוֹכְלִין פָּחוֹת מִכְּשִׁיעוּר בְּכָלִי:

פֶּטוּר אֶף עַל הַכְּלִי שֶׁהַכְּלִי טָפְלָה לוֹ אֶת הַחֵי בַּמָּטָה.
 פֶּטוּר אֶף עַל הַמָּטָה שֶׁהַמָּטָה טָפְלָה לוֹ אֶת הַמֵּת בַּמָּטָה
 חַיִּיב וְכֵן כְּזֵית מִן הַמֵּת וְכֵזֶית מִן הַנְּבִלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן
 הַשָּׂרֵץ חַיִּיב וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר:

י הַנּוֹטֵל צִפְרָנָיו זֶה בְּזוֹ אוֹ בְּשֵׁנָיו וְכֵן שְׁעָרוֹ וְכֵן שְׁפָמוֹ
 וְכֵן זָקְנוֹ וְכֵן הַגּוֹדֵלֶת וְכֵן הַכוֹחֶלֶת וְכֵן הַפּוֹקֶסֶת רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר מַחֲיִיב וַחֲכָמִים אוֹסְרִין מִשּׁוּם שְׁבוּת הַתּוֹלֵשׁ
 מֵעֵצִין נָקוֹב חַיִּיב וְשֹׁאֵינוֹ נָקוֹב פֶּטוּר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר
 בִּזְהָ וּבִזְהָ:

פרק יא

הַזּוֹרֵק מִרְשוֹת הַיָּחִיד לְרְשוֹת הָרַבִּים מִרְשוֹת הָרַבִּים
 לְרְשוֹת הַיָּחִיד חַיִּיב מִרְשוֹת הַיָּחִיד לְרְשוֹת
 הַיָּחִיד וְרְשוֹת הָרַבִּים בְּאִמְצָע רַבִּי עֲקִיבָא מַחֲיִיב
 וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

ב כִּיצַד שְׁתֵּי גְזוּזָטְרָאוֹת זֶה כְּנֶגֶד זֶה בְּרְשוֹת הָרַבִּים
 הַמוֹשִׁיט וְהַזּוֹרֵק מִזֶּה לָזֶה פֶּטוּר הָיוּ שְׁתֵּיהֶן בְּדִיּוֹטָא אַחַת
 הַמוֹשִׁיט חַיִּיב וְהַזּוֹרֵק פֶּטוּר שֶׁכֵּךְ הָיְתָה עֲבוּדַת הַלּוֹאִים
 שְׁתֵּי עֲגָלוֹת זֶה אַחֵר זֶה בְּרְשוֹת הָרַבִּים מוֹשִׁיטִין הַקָּרְשִׁים
 מִזֶּה לָזֶה אֲבָל לֹא זוֹרְקִין חוּלִית הַבּוֹר וְהַסֹּלַע שֶׁהֵן גְּבוּהִין
 עֲשָׂרָה וָרַחֲבָן אַרְבָּעָה הַנּוֹטֵל מֵהֶן וְהַנּוֹתֵן עַל גִּבָּן חַיִּיב
 פָּחוֹת מִכֵּן פֶּטוּר:

ג' הזורק ארבע אמות בפתל. למעלה מעשרה טפחים.
 בזורק באויר. למטה מעשרה טפחים. בזורק בארץ.
 הזורק בארץ ארבע אמות חייב זרק לתוך ארבע אמות.
 ונתגלגל חוץ לארבע אמות פטור. חוץ לארבע אמות.
 ונתגלגל לתוך ארבע אמות חייב:

ד' הזורק בים ארבע אמות פטור. אם היה רקק מים
 וירשות הרבים מהלכת בו. הזורק לתוכו ארבע אמות
 חייב. וכמה הוא רקק מים. פחות מעשרה טפחים. רקק
 מים וירשות הרבים מהלכת בו. הזורק בתוכו ארבע
 אמות חייב:

ה' הזורק מן הים ליבשה. ומן היבשה לים. ומן הים
 לספינה. ומן הספינה לים. ומן הספינה לחברתה. פטור.
 ספינות קשורות זו בזו. מטלטלין מזו לזו. אם אינן
 קשורות. אף על פי שמקפות. אין מטלטלין מזו לזו:

ו' הזורק ונזכר לאחר שיצתה מידו. קלטה אחר. קלטה
 כלב. או שנשרפה. פטור. זרק לעשות חבורה. בין באדם.
 ובין בבבהמה. ונזכר עד שלא נעשית חבורה פטור. זה
 הכלל. כל חייבי חטאות אינן חייבין. עד שתהא תחלתן
 וסופן שגגה. תחלתן שגגה וסופן זדון. תחלתן זדון וסופן
 שגגה. פטורין עד שתהא תחלתן וסופן שגגה:

פרק יב

הַבּוֹנָה • כַּמָּה יבִּנָּה וַיְהִי חַיִּיב הַבּוֹנָה כָּל שֶׁהוּא •
וְהַמְסִיתָ • וְהַמָּכָה בַּפֶּטִישׁ • וּבַמַּעֲצָד • וְהַקּוֹדֵחַ
כָּל שֶׁהוּא • חַיִּיב • זֶה הַכָּלִל • כָּל הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה וּמְלָאכָתוֹ
מִתְקַיֵּימָת בְּשַׁבָּת • חַיִּיב • רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
אִף הַמָּכָה בַּקּוֹרְנָס עַל הַסֵּדֶן בְּשַׁעַת מְלָאכָה חַיִּיב • מִפְּנֵי
שֶׁהוּא כַּמֶּתֶקֶן מְלָאכָה:

^א הַחוֹרֵשׁ כָּל שֶׁהוּא • הַמְנַבֵּשׁ • וְהַמְקַרְסֵם • וְהַמְזָרֵר כָּל
שֶׁהוּא • חַיִּיב • הַמְלַקֵּט עֵצִים • אִם לְתֵקֶן כָּל שֶׁהוּא • אִם
לְהַסִּיק כְּדֵי לְבַשֵּׁל בִּיצָה קֹלֶה • הַמְלַקֵּט עֲשָׂבִים • אִם לְתֵקֶן
כָּל שֶׁהוּא • אִם לְבַהֲמָה • כַּמְלֵא פִי גְדִי:

^ג הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת • בֵּין בִּימִינוֹ • בֵּין בְּשִׁמְאֵלוֹ • בֵּין מִשֵּׁם
אֶחָד • בֵּין מִשְׁתֵּי שְׁמוֹת • בֵּין מִשְׁתֵּי סִמְמָנוֹת • בְּכָל לָשׁוֹן
חַיִּיב • אָמַר רַבִּי יוֹסִי לֹא חִיְבוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֶלָּא מִשּׁוּם
רוּשָׁם • שֶׁכַּךְ הָיוּ כּוֹתְבִין עַל קֶרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן • לִידַע אִיזוֹ בֶּן
זוּגוֹ • אָמַר רַבִּי (יְהוּדָה) מְצִינוּ שֵׁם קָטָן מִשֵּׁם גָּדוֹל • שֵׁם
מִשְׁמָעוֹן וּשְׁמוּאֵל • נַח מִנְחוֹר • דִּן מִדְּנִיָּאל • גָּד מִגְּדִיאֵל:

^ד הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּהֶעֱלֵם אֶחָד • חַיִּיב • כָּתַב בְּדִיּוֹ •
בְּסֵם • בְּסִקְרָא • בְּקוּמוֹס • וּבְקִנְקִנְתּוֹס • וּבְכָל דְּבַר שֶׁהוּא
רוּשָׁם • עַל שְׁנֵי כּוֹתְלֵי זְוִיּוֹת • וְעַל שְׁנֵי לוּחֵי פִנְקָס • וְהוּן
נִהְיִין זֶה עִם זֶה חַיִּיב • הַכּוֹתֵב עַל בִּשְׁרוֹ חַיִּיב • הַמְסִיר
עַל בִּשְׁרוֹ • רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיִּיב חֲטָאֵת • וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר:

ה' כתב במשקין. במי פירות. באבק דרכים. באבק הסופרים. ובכל דבר שאינו מתקיים. פטור. לאחר ידו. ברגלו. בפיו. ובמרפיקו. כתב אות אחת סמוך לכתב. וכתב על גבי כתב. נתפון לכתוב ח"ת וכתב שני זי"ן. אחת בארץ ואחת בקורה. כתב על שתי כותלי הבית. על שני דפי פנקס. ואין נהגין זה עם זה. פטור. כתב אות אחת נוטריקון. רבי יהושע בן בתירא מחייב וחכמים פוטרין:

י' הכותב שתי אותיות בשתי העלמות. אחת שחרית ואחת בין הארבעים. רבן גמליאל מחייב וחכמים פוטרין:

פרק יג

רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחלה ואחת על האריגה חייב. וחכמים אומרים בין בתחלה בין בסוף שיעורו שני חוטין:

ב' העושה שתי בתי גירין. בגירין. בקירוס. בנפה. בכברה. ובסל חייב. והתופר שתי תפירות. והקורע על מנת לתפור שתי תפירות:

ג' הקורע בחמתו. ועל מתו. וכל המקלקלן פטורין. והמקלקל על מנת לתקן. שיעורו כמתקן:

ד' שיעור המלבן. והמנפץ. והצובע. והטווה. כמלא רוחב הסיט כפול. והאורג שני חוטין. שיעורו כמלא הסיט:

ה רבי יהודה אומר. הצד צפור למגדל. וצבי לבית.
חייב. וחכמים אומרים. צפור למגדל. וצבי לבית. ולחצר
ולביבין. רבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל הביבין
שוין. זה הכלל. כל המחסר צידה פטור. ושאינו מחסר
צידה חייב:

י צבי שנכנס לבית ונעל אחד בפניו. חייב. נעלו שנים
פטורין. לא יכול אחד לנעול. ונעלו שנים. חייבין. ורבי
שמעון פוטר:

י יושב האחד על הפתח ולא מלאהו. יושב השני ומלאהו.
השני חייב. יושב הראשון על הפתח ומלאהו. ובא השני
וישב בצדו. אף על פי שעמד הראשון והלך לו. הראשון
חייב. והשני פטור. הא למה זה דומה. לנועל את ביתו
לשמרו. ונמצא צבי שמור בתוכו:

פרק יד

שמנה שרצים האמורים בתורה. הצדן והחובל בהן
חייב. ושאר שקצים ורמשים. החובל בהן פטור.
הצדן לצורך. חייב. ושלא לצורך. פטור. חיה ועוף
שברשותו. הצדן פטור. והחובל בהן. חייב:

ב אין עושין הילמי בשבת. אבל עושה הוא את מי מלח.
וטובל בהן פתו. ונותן לתוך התבשיל. אמר רבי יוסי.

והלא הוא הילמי בין מרבה ובין מועט ואלו הן מי מלח
המתרין נותן שמן בתחלה לתוך המים או לתוך המלח:

^ג אין אוכלין איזוב יון בשבת לפי שאינו מאכל בריאים.
אבל אוכל הוא את יועזר ושזתה אבוב רועה כל
האוכלין אוכל אדם לרפואה וכל המשקין שזתה חוץ
ממי דקלים וכוס עקרים מפני שהן לירוקה אבל שזתה
הוא מי דקלים לצמא וסד שמן עקרין שלא לרפואה:

^ד החושש בשניו לא יגמע בהן את החמץ אבל מטביל
הוא כדרכו ואם נתרפא נתרפא החושש במתניו לא
יסוד יין וחמץ אבל סד הוא את השמן ולא שמן ורד.
בני מלכים סכין שמן ורד על מכותיהן שכן דרכם לסוד
בחול רבי שמעון אומר כל ישראל בני מלכים הם:

פרק טו

אלו קשרים שחייבין עליהן קשר הגמלין וקשר
הספגין וכשם שהוא חייב על קשורין כך הוא חייב
על התרין רבי מאיר אומר כל קשר שהוא יכול להתירו
באחת מידי אין חייבין עליו:

^ה יש לך קשרים שאין חייבין עליהן כקשר הגמלין
וכקשר הספגין קושרת אשה מפתח חלוקה וחוטי
סבבא ושל פסיקיא ורצועות מנעל וסנדל ונודות יין
ושמן וקדרה של בשר רבי אליעזר בן יעקב אומר

קוֹשְׁרִין לִפְנֵי הַבֵּהמָה בְּשִׁבִּיל שְׁלֹא תֵצֵא קוֹשְׁרִין דְּלִי
בְּפִסְקִיא אֲבָל לֹא בְּחֶבֶל רַבִּי יְהוּדָה מְתִיר כָּלֹל אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה כָּל קֶשֶׁר שְׁאִינוּ שֶׁל קִימָא אֵין חֵיבִין עָלָיו:

^א מִקְפְּלִין אֶת הַכֵּלִים אֶפִּילוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים
וּמְצִיעִין אֶת הַמְטוֹת מִלִּילֵי שַׁבָּת לְשַׁבָּת אֲבָל לֹא מִשַּׁבָּת
לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר מִקְפְּלִין אֶת הַכֵּלִים
וּמְצִיעִין אֶת הַמְטוֹת מִיּוֹם הַכַּפּוּרִים לְשַׁבָּת וְחֻלְבֵי שַׁבָּת
קֹרְבִין בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים (אֲבָל לֹא שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים
בְּשַׁבָּת) רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא שֶׁל שַׁבָּת קֹרְבִין בְּיוֹם
הַכַּפּוּרִים וְלֹא שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים קֹרְבִין בְּשַׁבָּת:

פרק טז

כָּל כְּתָבִי הַקֹּדֶשׁ מִצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלִיקָה בֵּין שְׁקוּרִין
בָּהֶן וּבֵין שְׁאִין קוּרִין בָּהֶן וְאֵף עַל פִּי שְׁכַתוּבִים בְּכָל
לְשׁוֹן טְעוּנִים גְּנִיזָה וּמִפְּנֵי מָה אֵין קוּרִין בָּהֶם מִפְּנֵי בְּטוּל
בֵּית הַמִּדְרָשׁ מִצִּילִין תִּיק הַסֵּפֶר עִם הַסֵּפֶר וְתִיק הַתְּפִלִּין
עִם הַתְּפִלִּין וְאֵף עַל פִּי שֵׁשׁ בְּתוֹכָן מְעוֹת וְלִהְיוֹן מִצִּילִין
אוֹתָן לְמָבוּי שְׁאִינוּ מְפָלֵשׁ בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר אֵף לְמִפְלָשׁ:

^ב מִצִּילִין מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת הָרָאוּי לְאָדָם לְאָדָם הָרָאוּי
לְבֵהמָה לְבֵהמָה בִּיצֵד גִּפְלָה דְּלִיקָה בְּלִילֵי שַׁבָּת מִצִּילִין
מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁחֲרִית מִצִּילִין מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת:

בַּמִּנְחָה מְזוֹן סְעוּדָה אַחַת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לְעוֹלָם מִצִּילִין
מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת:

א מִצִּילִין סֵל מֵלֹא כִכְרוֹת. וְאֵף עַל פִּי שֵׁישׁ בּוֹ מֵאָה
סְעוּדוֹת. וְעֵגוּל שֶׁל דְּבִילָה. וְחֻבִּית שֶׁל יֵין. וְאוֹמֵר לְאַחֲרִים
בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. וְאִם הָיוּ פְּקָחִין. עוֹשִׂין עִמּוֹ חֲשֹׁבֹן אַחֵר
הַשָּׁבֶת. לְהִיכֵן מִצִּילִין אוֹתָן. לְחַצֵּר הַמְּעוֹרְבֶת. בֵּין בְּתִירָא
אוֹמֵר אֵף לְשֹׁאֵינָה מְעוֹרְבֶת:

ד וְלִשְׁם מוֹצִיא כָּל כָּלִי תִשְׁמִישׁוֹ. וְלוֹבֵשׁ כָּל מָה שֶׁיִּכּוֹל
לְלַבּוֹשׁ. וְעוֹטֵף כָּל מָה שֶׁיִּכּוֹל לְעֵטוֹף. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
שְׁמוֹנָה עָשָׂר בָּלִים. וְחוֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא. וְאוֹמֵר לְאַחֲרִים
בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ עִמִּי:

ה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נָנָס אוֹמֵר. פּוֹרְסִין עוֹר שֶׁל גְּדִי. עַל גְּבִי
שִׂידָה תִּיבָה וּמִגְדָּל שְׂאֲחָז בָּהֶן אֶת הָאוֹר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא
מִחֲרָד. וְעוֹשִׂין מַחִיצָה בְּכָל הַבָּלִים. בֵּין מְלֵאִים בֵּין רִיקָנִים.
בְּשִׁבִיל שֶׁלֹּא תַעֲבֹר הַדְּלִיקָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּכָלִי חָרָס
חֲדָשִׁים מְלֵאִים מִיָּם. לְפִי שֶׁאֵין יָכוֹלִין לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר.
וְהֵן מִתְּבַקְעִין וּמִכִּבִּין אֶת הַדְּלִיקָה:

ו נִכְרִי שֶׁבֶּא לְכַבּוֹת. אֵין אוֹמְרִין לוֹ כֶּכָּה וְאֵל תְּכַבֶּה. מִפְּנֵי
שֶׁאֵין שְׁבִיתָתוֹ עֲלֵיהֶן. אֲבָל קָטָן שֶׁבֶּא לְכַבּוֹת. אֵין שׁוֹמְעִין
לוֹ. מִפְּנֵי שֶׁשְׁבִיתָתוֹ עֲלֵיהֶן:

י' כּוּפִין קְעָרָה עַל גְּבֵי הַנֵּר. בְּשִׁבִּיל שְׁלֹא תֵאָחוֹז בַּקּוֹרָה.
וְעַל צוּאָה שֶׁל קָטָן. וְעַל עֶקְרֵב שְׁלֹא תִשּׁוּךְ. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבִּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי בְּעֶרֶב. וְאָמַר
חֹזֵשֶׁנִּי לוֹ מַחֲטָאת:

ח" נָכְרִי שֶׁהִדְלִיק אֶת הַנֵּר מִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרוֹ יִשְׂרָאֵל. וְאִם
בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל. אֲסוּר. מִלֹּא מִים לְהִשְׁקוֹת בְּהִמָּתוֹ.
מִשְׁקָה אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל. וְאִם בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל. אֲסוּר. עֲשֶׂה
גּוֹי כָּבֶשׂ לִירֵד בּוֹ. יוֹרֵד אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל. וְאִם בְּשִׁבִּיל
יִשְׂרָאֵל אֲסוּר. מַעֲשֶׂה בְּרַבֵּן גְּמִלְיָאֵל וְזֻקְנִים שֶׁהָיוּ בָּאֵין
בְּסַפִּינָה. וְעֲשֶׂה גּוֹי כָּבֶשׂ לִירֵד בּוֹ. וַיֵּרְדּוּ בּוֹ רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל
וְזֻקְנִים:

יום ו

פרק יז

כָּל הַבָּלִים נִיטְלִים בְּשַׁבָּת וְדִלְתוּתֵיהֶן עִמָּהֶן אֵף עַל פִּי
שְׁנַת־פָּרְקוֹ בְּשַׁבָּת שְׁאִינָן דּוֹמִין לְדִלְתוֹת הַבֵּית לְפִי
שְׁאִינָן מִן הַמוֹכֵן:

ב גוֹטֵל אָדָם קָרְנָס לִפְעָע בּוֹ אֶת הָאֲגוּזִים וְקָרְדוֹם לַחֲתוּךְ
בּוֹ אֶת הַדְּבִילָה מְגִירָה לְגִרּוֹר בָּהּ אֶת הַגְּבִינָה מְגִרִיפָה
לְגִרּוֹף בָּהּ אֶת הַגְּרוֹגְרוֹת אֶת הָרַחַת וְאֶת הַמְזֻלָּג לְתַת
עָלָיו (פֶּת) לְקָטֵן אֶת הַכּוֹשׁ וְאֶת הַכַּרְכָּר לְתַחוּב בּוֹ מַחֲט
שֶׁל יָד לְטוֹל בּוֹ אֶת הַקּוֹץ וְשֶׁל סְקָאִים לְפִתּוּחַ בּוֹ אֶת
הַדִּלְת:

א קָנָה שֶׁל זֵיתִים אִם יֵשׁ קֶשֶׁר בְּרֹאשׁוֹ מִקְבֵּל טְמֵאָה וְאִם
לֹא אֵינוֹ מִקְבֵּל טְמֵאָה בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ נִטֵּל בְּשַׁבָּת:

ד (רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר) כָּל הַבָּלִים נִטְלִין חוּץ מִן הַמָּסֶר
הַגָּדוֹל וַיִּתֵּד שֶׁל מַחֲרִישָׁה כָּל הַבָּלִים נִטְלִין לְצוּרָךְ וְשֶׁלֹּא
לְצוּרָךְ רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר אֵין נִטְלִין אֲלֵא לְצוּרָךְ:

ה כָּל הַבָּלִים הַנִּטְלִין בְּשַׁבָּת שֶׁבְּרִיהֶן נִטְלִין (עִמָּהֶן)
וּבִלְבָד שֶׁיְהִיו עוֹשִׂין מַעֲיִן מִלֵּאכָה שֶׁבְּרִי עֲרֵבָה לְכִסּוֹת
בָּהֶן אֶת פִּי הַחֲבִית שֶׁבְּרִי זְכוּכִית לְכִסּוֹת בָּהֶן אֶת פִּי
הַפֶּךְ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר וּבִלְבָד שֶׁיְהִיו עוֹשִׂין מַעֲיִן מִלֵּאכָתָן:

שְׁבִרֵי עֲרִיבָה לְצוּק לְתוֹכָן מִקֶּפֶה וְשִׁבְרֵי זְכוּכִית לְצוּק
לְתוֹכָן שָׁמֶן:

^י הָאֶבֶן שֶׁבִּקְרוּיָהּ אִם מְמַלְאִין בָּהּ וְאִינָה נּוֹפֶלֶת מְמַלְאִין
בָּהּ וְאִם לֹא אִין מְמַלְאִין בָּהּ זְמוּרָה שֶׁהִיא קְשׁוּרָה
בְּטַפִּיחַ מְמַלְאִין בָּהּ בַּשַּׁבָּת:

^י פֶּקֶק הַחֲלוּן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר בְּזֶמֶן שֶׁהוּא קְשׁוּר וְתִלְוִי
פּוֹקֵקִין בּוֹ וְאִם לֹא אִין פּוֹקֵקִין בּוֹ וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים בֵּין
כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ פּוֹקֵקִין בּוֹ:

^ח כָּל כְּסוּיֵי הַפְּלִים שֵׁישׁ לָהֶם בֵּית אַחִיזָה נְטִלִים (עֲמָהֶן)
בַּשַּׁבָּת אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּכִסּוּיֵי
הַקְּרָקְעוֹת אֲבָל בְּכִסּוּיֵי הַפְּלִים בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ נְטִלִים
בַּשַּׁבָּת:

פרק יח

מִפְּנֵין אֶפִּילוֹ אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ קוֹפּוֹת שֶׁל תֵּבָן וְשֶׁל תְּבוּאָה
מִפְּנֵי הָאוֹרְחִים וּמִפְּנֵי בְּטוּלַת בֵּית הַמְּדֻרָּשׁ אֲבָל
לֹא אֶת הָאוֹצֵר מִפְּנֵין תְּרוּמָה טְהוֹרָה וּדְמָאִי וּמַעֲשֵׂר
רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ
וְהַתְּרֻמוֹס הַיָּבֵשׁ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאָכֵל לְעֵנִיִּים אֲבָל לֹא
אֶת הַטֶּבֶל וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ
וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ וְלֹא אֶת הַלּוֹף:

ולא את החרדל רבן שמעון בן גמליאל מתיר בלוח מפני
שהוא מאכל עורבין:

ב חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים אם התקינו
למאכל בהמה מטלטלין אותן ואם לאו אין מטלטלין
אותן כופין את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו
תרנגולת שברחה דוחין אותה עד שתכנס מדדין עגלין
וסייחין (ברשות הרבים) אשה מדדה את בנה אמר רבי
יהודה אימתי בזמן שהוא נוטל אחד ומניח אחד אבל
אם היה גורר אסור:

ג אין מילדין את הבהמה ביום טוב אבל מסעדין ומילדין
את האשה בשבת וקורין לה חכמה ממקום למקום
ומחללין עליה את השבת וקושרין את הטבור רבי יוסי
אומר אף חותכין וכל צרכי מילה עושין בשבת:

פרק יט

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מערב שבת מביא
בשבת מגלה ובסכנה מכסהו על פי עדים ועוד
אמר רבי אליעזר כורתים עצים לעשות פחמין לעשות
(כלי) ברזל כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר
לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת ושאי
אפשר לעשותה מערב שבת דוחה את השבת:

ב עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי מִלָּה בַּשַּׁבָּת מוֹחֲלִין וּפּוֹרְעִין וּמוֹצְצִין וְנוֹתְנִין עָלֶיהָ אִיסְפְּלָגִית וְכֻמוֹן אִם לֹא שָׁחַק מֵעֶרֶב שַׁבָּת לֹעֵס בְּשֵׁנָיו וְנוֹתֵן אִם לֹא טָרַף יַיִן וְשֶׁמֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת יִנָּתֵן זֶה בַּעֲצָמוֹ וְזֶה בַּעֲצָמוֹ וְאֵין עוֹשִׂין לָהּ חֲלוּק לְכַתְּחֻלָּה אֲבָל כּוֹרֵךְ עָלֶיהָ סְמִרְטוּט אִם לֹא הִתְקִין מֵעֶרֶב שַׁבָּת כּוֹרֵךְ עַל אֶצְבָּעוֹ וּמֵבִיא וְאֵפִילוֹ מַחְצֵר אַחֲרָת:

ג מְרַחֲצִין אֶת הַקָּטָן בֵּין לִפְנֵי הַמִּלָּה וּבֵין לְאַחֵר הַמִּלָּה וּמוֹזְלִפִּין עָלָיו בֵּיד אֲבָל לֹא בִכְלִי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר מְרַחֲצִין אֶת הַקָּטָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שְׁחַל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹתָם כּוֹאֲבִים סִפֵּק וְאֶנְדְּרוּגִינוֹס אֵין מְחַלְלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת וְרַבִּי יְהוּדָה מְתִיר בְּאֶנְדְּרוּגִינוֹס:

ד מִי שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי תִינוּקוֹת אֶחָד לְמוֹל אַחֵר הַשַּׁבָּת וְאֶחָד לְמוֹל בַּשַּׁבָּת וְשָׁכַח וּמָל אֶת שֵׁל אַחֵר הַשַּׁבָּת בַּשַּׁבָּת חַיִּיב אֶחָד לְמוֹל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְאֶחָד לְמוֹל בַּשַּׁבָּת וְשָׁכַח וּמָל אֶת שֵׁל עֶרֶב שַׁבָּת בַּשַּׁבָּת רַבִּי אֶלְעָזָר מְחַיִּיב חֲטָאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר:

ה קָטָן נִמּוֹל לְשִׁמוּנָהּ וּלְתַשְׁעָהּ וּלְעֶשְׂרָהּ וּלְאַחַד עָשָׂר וּלְשָׁנִים עָשָׂר לֹא פָחוֹת וּלֹא יוֹתֵר הָא פִּיֶּצֶד כְּדַרְכּוֹ לְשִׁמוּנָהּ נוֹלָד לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת נִמּוֹל לְתַשְׁעָהּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֵׁל עֶרֶב שַׁבָּת נִמּוֹל לְעֶשְׂרָהּ יוֹם טוֹב לְאַחֵר הַשַּׁבָּת נִמּוֹל לְאַחַד עָשָׂר שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֵׁל רֹאשׁ

השנה. נמול לשנים עשר. קטן החולה. אין מזהלן אותו
עד שיבריא:

¹ יאלו הן ציצין המעכבין את המילה. בשור החופה את
רוב העטרה. ואינו אוכל בתרומה. ואם היה בעל בשור
מתקנו מפני מראית העין. מל ולא פרע את המילה. כאלו
לא מל:

פרק כ

רבי אליעזר אומר תולין את המשמרת ביום טוב.
ונותנין לתלויה בשבת. וחכמים אומרים אין תולין
את המשמרת ביום טוב. ואין נותנין לתלויה בשבת. אבל
נותנין לתלויה ביום טוב:

² נותנין מים על גבי שמרים בשביל שיצלו. ומצננין את
היין בסודרין. ובכפיפה מצרית. ונותנין ביצה במסנגת של
חרדל. ועושין אנומלין בשבת. רבי יהודה אומר בשבת
בכוס. ביום טוב בלגין. ובמועד בחבית. רבי צדוק אומר
הכל לפי האורחין:

³ אין שורין את החלתית בפושרין. אבל נותן לתוך החמץ.
ואין שורין את הפרשינין ולא שפין אותן אבל נותן לתוך
הכברה. או לתוך הכלכלה. אין כוברים את התבן בכברה.
ולא יתננו על גבי מקום גבוה. בשביל שירד המוץ. אבל
נוטל הוא בכברה. ונותן לתוך האבוס:

י גורפין מלפני הפטם ומסלקין לצדדין מפני הרעי דברי רבי דוסא וחכמים אוסרים נוטלין מלפני בהמה זו ונותנין לפני בהמה זו בשבת:

ה הקש שעל גבי המטה לא ינענענו בידו אבל מנענעו בגופו ואם היה מאכל בהמה או שהיה עליו כר או סדין מנענעו בידו מכבש של בעלי בתים מתירין אבל לא כובשין ושל כובסין לא יגע בו רבי יהודה אומר אם היה מותר מערב שבת מתיר את כלו ושומטו:

פרק כא

נוטל אדם את בנו והאבן בידו וכלכלה והאבן בתוכה ומטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החולין רבי יהודה אומר אף מעלין את המדמע באחד ומאה:

ב האבן שעל פי החבית מטה על צדה והיא נופלת היתה בין החביות מגביהה ומטה על צדה והיא נופלת מעות שעל הכר נוער את הכר והן נופלות היתה עליו לשלשת מקנחו בסמרטוט היתה של עור נותנין עליה מים עד שתכלה:

ג בית שמאי אומרים מגביהין מן השלחן עצמות וקליפין ובית הלל אומרים נוטל את הטבלא פלה ומנערה מעבירין מעל השלחן פירורין פחות מכוזת ושער של

אֶפּוֹנִים. וְשֹׁעַר עֲדָשִׁים. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֵכֶל בְּהֵמָה. סְפּוּג
אִם יֵשׁ לוֹ עוֹר בֵּית אֲחִיזָה. מְקַנְחִין בּוֹ. וְאִם לֹא אֵין
מְקַנְחִין בּוֹ. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ נִטֵּל בְּשַׁבָּת.
וְאֵינוֹ מִקְבֵּל טוֹמְאָה:

פרק כב

חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה. מְצִילִין הֵימָנָה מִזֶּזֶן שֶׁלֹּשׁ סְעוּדוֹת
וְאוֹמֵר לְאַחֲרֵים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא
יִסְפּוּג. אֵין סוֹחֲטִין אֶת הַפִּירוֹת לְהוֹצִיא מֵהֶן מִשְׁקִין. וְאִם
יֵצְאוּ מִעֲצָמָן אֶסּוּרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לֹאֻכְלִים.
הַיּוֹצֵא מֵהֶן מוֹתֵר. וְאִם לְמִשְׁקִין. הַיּוֹצֵא מֵהֶן אֶסּוּר. חֲלוֹת
דְּבַשׁ שֶׁרִסְקוֹן מִעֲרַב שַׁבָּת. וַיֵּצְאוּ מִעֲצָמָן אֶסּוּרִים. וְרַבִּי
אֵלִיעֶזֶר מַתִּיר:

ב כָּל שֶׁבֶא בְּחֻמִּין מִעֲרַב שַׁבָּת. שׁוֹרִים אוֹתוֹ בְּחֻמִּין
בְּשַׁבָּת. וְכָל שֶׁלֹּא בָּא בְּחֻמִּין מִעֲרַב שַׁבָּת. מְדִיחִין אוֹתוֹ
בְּחֻמִּין בְּשַׁבָּת. חוּץ מִן הַמְּלִיחַ הַיָּשָׁן (וְדָגִים מְלֻוּחִים
קִטְנִים). וְקוֹלִיס הָאֶסְפָּנִין שֶׁהִדְחָתָן זֶה הֵיא גִמְרָה מְלֹאכְתָּן:

ג שׁוֹבֵר אָדָם אֶת הַחֲבִית. לֹאֵכֹל הֵימָנָה גְרוּגְרוֹת. וּבִלְבָד
שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת כְּלִי. וְאֵין נֹקְבִים מְגוּפָה שֶׁל חֲבִית
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכָּמִים מַתִּירִין. וְלֹא יִקְבְּנָה מַצָּדָה. וְאִם
הִיְתָה נְקוּבָה. לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ שַׁעוּה. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמַרְחֵה.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֵׂה בָּא לִפְנֵי רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי בְּעֶרְבֵי.
וְאָמַר חוֹשֵׁשְׁנִי לוֹ מַחֲטָאָה:

י נֹתֵנִין תְּבַשִּׁיל לְתוֹךְ הַבּוֹר. בְּשֶׁבִיל שְׂיָהָא שְׁמוּר. וְאֵת
הַמֵּים הַיָּפִים בָּרָעִים. בְּשֶׁבִיל שְׂיֻצָּנוּ. וְאֵת הַצּוֹנֵן בַּחֲמָה.
בְּשֶׁבִיל שְׂיַחֲמוּ. מִי שֶׁנִּשְׁרָו כָּלִיו בְּדֶרֶךְ בָּמִים. מְהֵלֶךְ בָּהֶן
וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הִגִּיעַ לְחֹצֵר הַחִיצוֹנָה. שׁוֹטְחֵן בַּחֲמָה אֲבָל
לֹא כִנְגַד הָעָם:

ה הָרוֹחֵץ בְּמֵי מַעְרָה. וּבְמֵי טְבֵרְיָא. וְנִסְתַּפֵּג אֶפִּילוּ
בְּעֶשֶׂר אֱלֻנְטִיאוֹת. לֹא יֵבִיֵּא בִידּוֹ. אֲבָל עֲשֶׂרָה בְּנֵי
אָדָם מִסְתַּפְּגִין בְּאֱלֻנְטִית אַחַת. פְּנִיָּהֶם יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם.
וּמִבִּיאִין אוֹתָן בִּידָן:

י סָכִין וּמִמְשָׁמֶשִׁין (בְּבְנֵי מַעִים) אֲבָל לֹא מִתַּעֲמָלִים וְלֹא
מִתְגַּרְדִּין. אֵין יוֹרְדִים לְקוֹרְדִימָה. וְאֵין עוֹשִׂין אֶפִיקֻטוּזִין.
וְאֵין מַעֲצָבִין אֶת הַקָּטָן. וְאֵין מַחֲזִירִים אֶת הַשֶּׁבֶר. מִי
שֶׁנִּפְרָקָה יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ. לֹא יִטְרַפֵּם בְּצוֹנֵן. אֲבָל רוֹחֵץ הוּא
כְּדֶרֶכוֹ. וְאֵם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא:

פרק כג

שׁוֹאֵל אָדָם מִחֲבִירוֹ כְּדִי יִזַּן וְכְדִי שְׁמֵן וּבִלְבָּד שְׁלֹא
יֹאמֶר לוֹ הַלּוֹיֵנִי וְכֵן הָאִשָּׁה מִחֲבֵרְתָּהּ כְּכָרוֹת.
וְאִם אֵינוּ מֵאֲמִינוּ מִנִּיחַ טְלִיתוֹ אֶצְלוֹ וְעוֹשָׂה עִמּוֹ חֶשְׁבֹּן
לְאַחֵר שַׁבָּת וְכֵן עָרַב פֶּסַח בִּירוּשָׁלַיִם שָׁחַל לִהְיוֹת
בְּשַׁבָּת מִנִּיחַ טְלִיתוֹ אֶצְלוֹ וְנוֹטֵל אֶת פֶּסַחוֹ וְעוֹשָׂה עִמּוֹ
חֶשְׁבֹּן לְאַחֵר יוֹם טוֹב:

ב מוֹנֶה אָדָם אֶת אוֹרְחָיו וְאֶת פְּרָפוֹרוֹתָיו מִפִּיּוֹ אֲבָל לֹא מִן
הַכֶּתֶב וּמִפִּיס עִם בָּנָיו וְעִם בְּנֵי בֵיתוֹ עַל הַשְּׁלָחַן וּבִלְבָּד
שְׁלֹא יִתְּבוּין לַעֲשׂוֹת מִנֶּה גְדוּלָּה כְּנֶגֶד קִטְנָה מִשּׁוּם קִבְיָא
וּמִטִּילִין חֲלָשִׁים עַל הַקִּדְּשִׁים בְּיוֹם טוֹב אֲבָל לֹא עַל
הַמְּנוֹת:

ג לֹא יִשְׁכּוֹר (אָדָם) פּוֹעֲלִים בְּשַׁבָּת וְלֹא יֹאמֶר אָדָם
לְחֲבִירוֹ לִשְׁכּוֹר לוֹ פּוֹעֲלִים אֵין מִחֲשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם
לִשְׁכּוֹר פּוֹעֲלִים וּלְהִבִּיא פִּירוֹת אֲבָל מִחֲשִׁיד הוּא
לְשִׁמּוֹר וּמִבִּיא פִּירוֹת בִּידוֹ כָּלֵל אָמַר אָבָא שְׂאוּל כָּל
שְׂאֵנִי זָכָאִי בְּאִמְרֵתוֹ רְשָׁאִי אֲנִי לְהַחֲשִׁיד עָלָיו:

ד מִחֲשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם לְפָקַח עַל עֶסְקִי כֵּלָה וְעַל עֶסְקִי
הַמֵּת לְהִבִּיא לוֹ אֶרֶז וְתַכְרִיכִין גּוֹי שֶׁהִבִּיא חֲלִילִין
בְּשַׁבָּת לֹא יִסְפּוֹד בָּהֶן יִשְׂרָאֵל אֵלֹא אִם כֵּן בָּאוּ מִמָּקוֹם
קְרוֹב עָשׂוּ לוֹ אֶרֶז וְחִפְרוּ לוֹ קֶבֶר יִקְבֵּר בּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִם
בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל לֹא יִקְבֵּר בּוֹ עוֹלָמִית:

ה עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הַמֶּת. סָכִין וּמְדִיחִין אוֹתוֹ. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִזְיִזוּ בּוֹ אֲבָר. שׁוֹמְטִין אֶת הַכֶּר מִתַּחְתָּיו. וּמְטִילִין אוֹתוֹ עַל הַחוּל בְּשֶׁבִיל שְׂמִיתִין. קוֹשְׁרִין אֶת הַלְּחִי. לֹא שְׂעֵלָה אֲלֵא שֶׁלֹּא יוֹסִיף. וְכֵן קוֹרֶה שְׁנֵשְׁבָרָה. סוֹמְכִין אוֹתָהּ בְּסַפְסָל. אוֹ בְּאֲרוֹכוֹת הַמָּטָה. לֹא שְׂתַעֲלָה. אֲלֵא שֶׁלֹּא תוֹסִיף. אֵין מְאַמְצִין אֶת הַמֶּת בְּשֵׁבֶת. וְלֹא בַחוּל עִם יְצִיאַת נֶפֶשׁ. וְהַמְאַמֵּץ עִם יְצִיאַת הַנֶּפֶשׁ. הֵרִי זֶה שׁוֹפֵךְ דָּמִים:

פרק כד

מִי שֶׁהֶחֱשִׁיד לֹו בְּדֶרֶךְ. נוֹתֵן כִּיסוֹ לַנֶּכְרִי. וְאִם אֵין עִמּוֹ נֶכְרִי מֵנִיחוֹ עַל הַחֲמוֹר. הִגִּיעַ לְחָצֵר הַחִיצוֹנָה. נוֹטֵל אֶת הַכֵּלִים הַנֶּטְלִין בְּשֵׁבֶת. וְשֹׁאֵינָן נֶטְלִין בְּשֵׁבֶת. מִתִּיר אֶת הַחֲבָלִים וְהַשָּׂקִים נוֹפְלִין מֵאֲלֵיהֶן:

ב מִתִּירִין פָּקִיעֵי עֵמִיר לִפְנֵי בְּהֵמָה. וּמִפְסָפְסִין אֶת הַכִּיפִין. אֲבָל לֹא אֶת הַזִּירִין. אֵין מְרַסְקִין לֹא אֶת הַשַּׁחַת. וְלֹא אֶת הַחֲרוּבִין. לִפְנֵי בְּהֵמָה בֵּין דָּקָה וּבֵין גָּסָה. רַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר בַּחֲרוּבִין לְדָקָה:

ג אֵין אוֹבְסִין אֶת הַגָּמֶל. וְלֹא דוֹרְסִין. אֲבָל מְלַעֲיטִין. וְאֵין מְמָרִים הָעֶגְלִין אֲבָל מְלַעֲיטִין. וּמֵהַלְקָטִין לְתִרְנַגּוּלִים. וְנוֹתְנִים מִים לְמוֹרְסָן. אֲבָל לֹא גוֹבְלִים. וְאֵין נוֹתְנִין מִים לִפְנֵי דְבוּרִים. וְלִפְנֵי יוֹנִים שֶׁבְּשׁוּבָךְ. אֲבָל נוֹתְנִין לִפְנֵי אוֹוִזִין וְתִרְנַגּוּלִים. וְלִפְנֵי יוֹנֵי הַרְדִּיסִיּוֹת:

י' מַחֲתִכִּין אֶת הַדְּלוּעִין לִפְנֵי הַבֶּהֱמָה. וְאֵת הַנִּבְלָה לִפְנֵי
הַכְּלָבִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לֹא הָיְתָה נִבְלָה מֵעֶרֶב
שַׁבָּת. אֲסוּרָה. לְפִי שְׂאִינָה מִן הַמוֹכֵן:

ה' מְפִירִין גְּדָרִים בְּשַׁבָּת. וְנִשְׁאָלִין לְגְדָרִים שֶׁהֵן לְצוּרָה
הַשַּׁבָּת. וּפּוֹקְקִים אֶת הַמָּאוֹר. וּמוֹדְדִין אֶת הַמְטָלִית. וְאֵת
הַמְקָוָה. וּמַעֲשֶׂה בִימֵי אָבִיו שֶׁל רַבִּי צְדוֹק. וּבִימֵי אָבִא
שְׂאוּל בֶּן בְּטָנִית. שֶׁפָּקְדוּ אֶת הַמָּאוֹר בְּטַפִּיחַ. וְקִשְׁרוּ
אֶת הַמְקִידָה בְּגָמִי. לִידַע. אִם יֵשׁ בְּגִיגִית פּוֹתַח טַפַּח
אִם לֹאוֹ. וּמַדְבְּרִיהֶם לְמַדְנוּ. שֶׁפּוֹקְקִין. וּמוֹדְדִין. וְקוֹשְׁרִין
בְּשַׁבָּת: סליק

מסכת עירובין

פרק א

מבוי שהוא גבוה למעלה מעשרים אמה ימעיט רבי יהודה אומר אינו צריך והרחב מעשר אמות ימעיט ואם יש לו צורת פתח אף על פי שהוא רחב מעשר אמות אין צריך למעיט:

ב הכשר מבוי בית שמאי אומרים לחי וקורה ובית הלל אומרים לחי או קורה רבי אליעזר אומר לחיין משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני רבי עקיבא לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מבוי שהוא פחות מארבע אמות שהוא נתר או בלחי או בקורה על מה נחלקו על רחב מארבע אמות ועד עשר שביט שמאי אומרים לחי וקורה ובית הלל אומרים או לחי או קורה אמר רבי עקיבא על זה ועל זה נחלקו:

ג הקורה שאמרו רחבה כדי לקבל אריח ואריח חצי לבנה של שלשה טפחים דיה לקורה שתהא רחבה טפח כדי לקבל אריח לארבו:

ד רחבה כדי לקבל אריח ובריאה כדי לקבל אריח רבי יהודה אומר רחבה אף על פי שאינה בריאה:

ה היתה של קש או של קנים רואין אותה כאלו היא של מתכת עקומה רואין אותה כאלו היא פשוטה עגולה:

רואין אותה כאלו היא מרבעת. כל שיש בהקיפו שלשה
טפחים. יש בו רוחב טפח:

י לחיין שאמרו. גבהן עשרה טפחים. ורחבן ועבין כל
שהוא. רבי יוסי אומר רחבן שלשה טפחים:

י בכל עושין לחיין. אפילו בדבר שיש בו רוח חיים. ורבי
יוסי אומר. ומטמא משום גלל. ורבי מאיר מטהר. וכותבין
עלין גטי נשים. ורבי יוסי הגלילי פוסל:

ח שיירה שחנתה בבקעה והקיפונה בכלי בהמה.
מטלטלין בתוכה. ובלבד שיהא גדר גבוה עשרה טפחים.
ולא יהו פרצות יתרות על הבנין. כל פרצה שהיא כעשר
אמות מתרת. מפני שהיא כפתח. יתר מכאן אסור:

ט מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה. וזה למעלה מזה.
ובלבד שלא יהא בין חבל לחבירו שלשה טפחים. שיעור
חבלים ועובין יתר על טפח. כדי שיהא הכל עשרה
טפחים:

י מקיפין בקנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחבירו שלשה
טפחים. בשיירה דברו. דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים
לא דברו בשיירה אלא בהווה. כל מחיצה שאינה של
שתי ושל ערב אינה מחיצה. דברי רבי יוסי בר יהודה.
וחכמים אומרים משני דברים. ארבעה דברים פטרו

בַּמַּחֲנֶה מְבִיאִין עֵצִים מִכָּל מָקוֹם וּפְטוּרִים מִרְחִיצָת
יָדִים וּמִדְמָאֵי וּמִלְעָרֵב:

פרק ב

עוֹשִׂין פֶּסֶין לְבִירָאוֹת אַרְבַּעַה דְּיוֹמְדִין נִרְאִין כְּשִׁמְנָה
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר שְׁמֶנֶה נִרְאִין
כְּשֵׁנִים עֶשֶׂר אַרְבַּעַה דְּיוֹמְדִין וְאַרְבַּעַה פְּשׁוּטִים גָּבֵהֶן
עֲשָׂרָה טַפָּחִים וְרַחְבֵּן שֵׁשֶׁה וְעַבְיָן כָּל שֶׁהוּא וּבִינֵיהֶן
כַּמֶּלֶא שְׁתֵּי רִבְקוֹת שֶׁל שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ בָּקָר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁל אַרְבַּע אַרְבַּע קְשׁוּרוֹת וְלֹא מוֹתָרוֹת
אַחַת נִכְנָסֶת וְאַחַת יוֹצֵאָה:

^ב מוֹתֵר לְהִקְרִיב לְבָאֵר וּבִלְבָד שֶׁתִּהְיֶה פָּרָה רֹאשָׁה וְרִבָּה
בַּפְּנִים וְשׁוֹתָהּ מוֹתֵר לְהִרְחִיק כָּל שֶׁהוּא וּבִלְבָד שִׁירָבָה
בַּפֶּסֶין:

^ג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד בֵּית סְאֲתִים אָמְרוּ לוֹ לֹא אָמְרוּ
בֵּית סְאֲתִים אֵלָּא לַגָּנָה וְלַקֶּרֶף אָבֵל אִם הָיָה דִּיר
אוֹ סֹהַר אוֹ מִקְצָה אוֹ חֲצֵר אָפִילוּ בֵּית חֲמִשָּׁת כּוּרִין
אָפִילוּ בֵּית עֲשָׂרָה כּוּרִין מוֹתֵר וּמוֹתֵר לְהִרְחִיק כָּל שֶׁהוּא
וּבִלְבָד שִׁירָבָה בַּפֶּסֶין:

^ד רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיְתָה דֶּרֶךְ (הַרְבִּים) מִפְּסִיקְתָּן
יִסְלְקָנָה לְצַדְדֵּין וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ אֶחָד בּוֹר
הַרְבִּים וּבָאֵר הַרְבִּים וּבָאֵר הַיָּחִיד עוֹשִׂין לָהֶן פֶּסֶין אָבֵל

לְבוֹר הַיְחִיד עוֹשִׁין לוֹ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. דְּבָרֵי
 רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי אוֹמֵר אֵין עוֹשִׁין פֶּסֶן
 אֶלָּא לְבֵאֵר הָרַבִּים בְּלֶבֶד. וְלִשְׂאֵר עוֹשִׁין חֲגוּרָה גְבוּהָה
 עֲשָׂרָה טַפָּחִים:

ה' וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי. הַגָּנָה וְהַקֶּרֶף שֶׁהִיא
 שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים. עַל שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים. מִקְפֶּת
 גָּדַר גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. מְטִלְטֵל בְּתוֹכָהּ. וּבְלֶבֶד שִׁישׁ
 בָּהּ שׁוֹמְרִיהָ אוֹ בֵּית דִּירָה אוֹ שְׁתֵּהָא סְמוּכָה לְעִיר. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר אֶפִּילוּ אֵין בָּהּ אֶלָּא בּוֹר וְשִׁיחַ וּמַעְרָה.
 מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוּ אֵין בָּהּ אֶחָד
 מִכָּל אֵלוֹ מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ. וּבְלֶבֶד שֶׁהִיא בָּהּ שְׁבָעִים
 אַמָּה וְשִׁירִיִּים. עַל שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אוֹמֵר אִם הָיְתָה אֶרְכָּה יִתֵּר עַל רְחֻבָּהּ אֶפִּילוּ אַמָּה אַחַת.
 אֵין מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֶפִּילוּ אֶרְכָּה פִּי
 שְׁנַיִם בְּרֻחְבָּהּ מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ:

י' אָמַר רַבִּי אֱלִעָאִי שְׁמַעְתִּי מִרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אֶפִּילוּ הִיא
 כְּבֵית כּוֹר. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ אֲנָשִׁי חָצֵר שֶׁשָּׂכַח אֶחָד
 מֵהֶן. וְלֹא עִירַב. בֵּיתוֹ אֶסּוּר מִלְּהַכְנִיס וּמִלְּהוֹצִיא לוֹ. אֲבָל
 לָהֶם מוֹתֵר. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ שִׁיּוּצָאִין בְּעַקְרָבָנִין בְּפֶסֶח.
 וְחִזְרָתִי עַל כָּל תַּלְמִידָיו וּבִקְשָׁתִי לִי חֵבֶר וְלֹא מָצָאתִי:

פרק ג

בבבּל מְעַרְבִין ומשַׁתְּתִפִּין. חוץ מן הַמִּים וּמִן הַמֶּלֶח.
 וְהַכֹּל נֶקַח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר חוץ מן הַמִּים וּמִן הַמֶּלֶח.
 הַנּוֹדֵר מִן הַמְּזוּז. מוֹתֵר בְּמֶלֶח וּבַמִּים. מְעַרְבִין לְנֹזֵר בֵּין
 וּלְיִשְׂרָאֵל בַּתְּרוּמָה. סוֹמְכוֹס אוֹמֵר בַּחוּלִין. וְלִכְהֵן בְּבֵית
 הַפָּרֶס. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲפִילוּ בְּבֵית הַקְּבֻרוֹת. מִפְּנֵי
 שֵׁיכּוֹל לִילֵךְ לַחוּץ וּלְאָכּוֹל:

^ב מְעַרְבִין בְּדִמְאֵי. וּבַמַּעֲשֵׂר רֹאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ.
 וּבַמַּעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ. וְהַכֹּהֲנִים בַּחֲלָה
 (וּבַתְּרוּמָה). אָבֵל לֹא בְּטָבֵל. וְלֹא בַּמַּעֲשֵׂר רֹאשׁוֹן שֶׁלֹּא
 נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ. וְלֹא בַּמַּעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ.
 הַשּׁוֹלֵחַ עִירובו בֵּיד חֵרֶשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן. וּבֵיד מִי שֶׁאֵינוֹ
 מוֹדֵה בְּעִירובו. אֵינוֹ עִירוב. וְאִם אָמַר לְאַחַד לְקַבֵּלוֹ
 מִמֶּנּוּ. הֵרִי זֶה עִירוב:

^ג נִתְּנוּ בְּאֵילָן לְמַעֲלָה מַעֲשֶׂרָה טְפָחִים. אֵין עִירובו עִירוב.
 לְמַטָּה מַעֲשֶׂרָה טְפָחִים עִירובו עִירוב. נִתְּנוּ בַּבּוֹר אֲפִילוּ
 עֶמּוֹק מֵאָה אַמָּה. עִירובו עִירוב. נִתְּנוּ בְּרֹאשׁ הַקֶּנֶה אוֹ
 בְּרֹאשׁ הַקֶּנֶדֶס. בְּזֶמֶן שֶׁהוּא תְּלוּשׁ וְנָעוּץ. אֲפִילוּ גְבוּהָה
 מֵאָה אַמָּה. הֵרִי זֶה עִירוב. נִתְּנוּ בַּמַּגָּדֵל וְנָעַל בְּפָנָיו. וְאָבַד
 הַמַּפְתָּח. הֵרִי זֶה עִירוב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ
 שֶׁהַמַּפְתָּח בַּמָּקוֹמוֹ אֵינוֹ עִירוב:

י נִתְּגַלְגַּל חוּץ לַתַּחֲנוּם וְנִפְּל עָלָיו גֵּל אֹרֶז נִשְׂרָף אִם תִּרְוּמָה וְנִטְמָאָה מִבְּעוֹד יוֹם אֵינוֹ עִירוּב מִשְׁחָשִׁיכָה הֵרִי זֶה עִירוּב אִם סֶפֶק רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמְרִים הֵרִי זֶה חֹמֶר גָּמֹל רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים סֶפֶק עִירוּב כָּשֵׁר אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲבָטוּלְמוֹס הָעִיד מִשּׁוּם חֲמֻשָּׁה זִקְנִים עַל סֶפֶק עִירוּב שְׁכָשֵׁר:

ה מתנה אדם על עירובו ואומר: אם באו גוים מן המזרח. עירובי למערב. מן המערב. עירובי למזרח. אם באו מכאן ומכאן למקום שארצה אלך. לא באו לא מכאן. ולא מכאן. הריני כבני עירי. אם בא חכם מן המזרח. עירובי למזרח. מן המערב. עירובי למערב. בא מכאן ומכאן למקום שארצה אלך. לא מכאן ולא מכאן. הריני כבני עירי. רבי יהודה אומר: אם היה אחד מהן רבו. ילך אצל רבו. ואם היו שניהם רבותיו למקום שירצה ילך:

י רבי אליעזר אומר: יום טוב הסמוך לשבת. בין מלפניה. ובין מלאחריה. מערב אדם שני ערובין ואומר: עירובי הראשון למזרח. והשני למערב. הראשון למערב. והשני למזרח. עירובי הראשון. והשני כבני עירי. עירובי השני. והראשון כבני עירי. וחכמים אומרים: מערב לרוח אחת או אינו מערב כל עקר. או מערב לשני ימים. או אינו מערב כל עקר. כיצד יעשה מוליכו בראשון ומחשיך עליו ונוטלו. ובא לו בשני. מחשיך עליו ואוכלו. ונמצא משתכר בהליכתו. ומשתכר בעירובו. נאכל בראשון.

עירוב לראשון ואינו עירוב לשני. אמר רבי אליעזר מזדים אתם לי שהם שתי קדושות:

י' רבי יהודה אומר ראש השנה שהיה ירא שמא תתעבר. מערב אדם שני ערובין. ואומר עירובי בראשון למזרח. ובשני למערב. בראשון למערב. ובשני למזרח. עירובי בראשון. ובשני כבני עירי. עירובי בשני. ובראשון כבני עירי. ולא הודו לו חכמים:

י"א ועוד אמר רבי יהודה מתנה אדם על הפלפלה ביום טוב ראשון ואוכלה בשני. וכן ביצה שנולדה בראשון. תאכל בשני. ולא הודו לו חכמים:

ט' רבי דוסא בן הרפינס אומר העובר לפני התיבה ביום טוב ראשון של ראש השנה. אומר החליצנו יי אלהינו את יום ראש החדש הזה. אם היום אם למחר. ולמחר הוא אומר. אם היום אם אמש. ולא הודו לו חכמים:

פרק ד

מִי שֶׁהוֹצִיאוּהוּ גוֹיִם. אוֹ רוּחַ רָעָה. אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע
אֲמוֹת. הִחֲזִירוּהוּ. כְּאִלוֹ לֹא יָצָא. הוֹלִיכוּהוּ לָעִיר
אַחֶרֶת. נִתְּנוּהוּ בְּדִיר. אוֹ בְּסֹהַר. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמְרִים מִהֲלֹךְ אֶת כָּלָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמְרִים אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אֲמוֹת. מַעֲשֶׂה שֶׁבָּאוּ
מִפְּרָנְדִּיסִים. וְהִפְלִיגָה סְפִינָתָם בֵּינֵם. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הָלְכוּ אֶת כָּלָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי עֲקִיבָא
לֹא זָזוּ מֵאַרְבַּע אֲמוֹת. שָׂרְצוּ לְהַחֲמִיר עַל עֲצָמָן:

^ב פֶּעַם אַחַת לֹא נִכְנְסוּ לַנֶּמֶל עַד שֶׁחֲשִׁיכָה. אָמְרוּ לוֹ לְרַבֵּן
גַּמְלִיאֵל. מָה אָנוּ לִירֹד. אָמַר לָהֶן מִתָּרִים אַתֶּם. שֶׁכָּבֹד
הֵייתִי מִסֵּתֶכֶל. וְהֵיינוּ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם עַד שֶׁלֹּא חֲשִׁיכָה:

^ג מִי שֶׁיָּצָא בְּרִשּׁוֹת. וְאָמְרוּ לוֹ כָּבֹד נַעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה. יֵשׁ לוֹ
אֱלֹפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ. אִם הָיָה בְּתוֹךְ הַתְּחוּם. כְּאִלוֹ לֹא
יָצָא. שֶׁכָּל הַיּוֹצְאִים לְהַצִּיל חוֹזְרִין לְמִקְוָמָן:

^ד מִי שֶׁיָּשֵׁב בְּדֶרֶךְ. וְעָמַד וְרָאָה וְהָרִי הוּא סָמוּךְ לָעִיר.
(הוֹאִיל) וְלֹא הָיְתָה כְּוִנָּתוֹ לִכְדֹּךְ לֹא יִכְנָס. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.
וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יִכְנָס. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה הָיָה.
וְנִכְנָס רַבִּי טַרְפוֹן בְּלֹא מִתְכַּוֵּן:

^ה מִי שֶׁיָּשָׁן בְּדֶרֶךְ וְלֹא יָדַע שֶׁחֲשִׁיכָה. יֵשׁ לוֹ אֱלֹפִים אִמָּה
לְכָל רוּחַ. דְּבָרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵין לוֹ

אֵלָא אַרְבַּע אַמּוֹת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר וְהוּא בְּאַמְצָעַן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְאַיִזָּה רוּחַ שְׂרָצָה יֵלֵךְ. וּמוּדָה רַבִּי יְהוּדָה שְׂאֵם בֵּרֶר לוֹ שְׂאִינוּ יָכוֹל לַחְזוֹר בּוֹ:

^י הָיוּ שְׁנַיִם מְקַצֵּת אַמּוֹתָיו שֶׁל זֶה בְּתוֹךְ אַמּוֹתָיו שֶׁל זֶה. מְבִיאִין וְאוֹכְלִין בְּאַמְצָע. וּבִלְבָד שְׁלֹא יוֹצִיא זֶה מִתּוֹךְ שְׁלוֹ. לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ. הָיוּ שְׁלֹשָׁה. וְהָאֲמָצְעִי מְבַלֵּעַ בֵּינֵהֶן. הוּא מוֹתֵר עִמָּהֶן. וְהֵם מוֹתֵרִין עִמּוֹ. וּשְׁנַיִם הַחִיצוֹנִים אֲסוּרִין זֶה עִם זֶה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לָמָּה הִדְבֵּר דּוֹמָה לְשִׁלְשׁ חֲצוֹת הַפְּתוּחוֹת זֶה לָזוֹ. וּפְתוּחוֹת לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים. עִירְבוּ שְׁתֵּיהֶן עִם הָאֲמָצְעִית הִיא מוֹתֵרֶת עִמָּהֶן וְהֵם מוֹתֵרִים עִמָּהּ. וּשְׁתֵּי הַחִיצוֹנוֹת אֲסוּרוֹת זֶה עִם זֶה:

^י מִי שָׁבָא בַּדֶּרֶךְ וַחֲשָׁכָה לוֹ וְהָיָה מְכִיר אֵילָן אוֹ גֹּדֶר. וְאָמַר שְׁבִיתִתִּי תַּחְתָּיו. לֹא אָמַר כָּלוּם. שְׁבִיתִתִּי בְּעֶקְרוֹ מִהֶלֶךְ. מִמָּקוֹם רִגְלָיו וְעַד עֶקְרוֹ אֲלָפִים אָמָּה. וּמִמָּקוֹם רִגְלָיו וְעַד עֶקְרוֹ אֲלָפִים אָמָּה. נִמְצָא מִהֶלֶךְ מִשְׁחָשִׁיכָה אַרְבַּעַת אֲלָפִים אָמָּה:

^ח אִם אֵינוֹ מְכִיר. אוֹ שְׂאִינוֹ בְּקִי בְּהִלָּכָה. וְאָמַר שְׁבִיתִתִּי בְּמִקְוֵמִי. זָכָה לוֹ מִקְוֵמוֹ אֲלָפִים אָמָּה לְכָל רוּחַ עֲגוּלוֹת. דְּבַרִּי רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָטִיגְנוֹס. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים מְרַבְּעוֹת כְּטַבָּלָא מְרַבְּעֵת. כְּדִי שִׁיְהֵא נִשְׁכָּר אֶת הַזְּוִיוֹת:

^ט וְזוֹ הִיא שְׂאִמְרוֹ הָעֲנִי מְעַרְבַּ בְּרִגְלָיו. אָמַר רַבִּי מֵאִיר אֲנִי אֵין לָנוּ אֵלָא עָנִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֶחָד עָנִי וְאֶחָד

עָשִׂיר שָׁלֹא אָמְרוּ מֵעֶרְבִין בַּפֶּתֶּי. אֵלֶּא לְהַקֵּל עַל הָעֵשִׂיר.
שָׁלֹא יֵצֵא וְיַעֲרֵב בְּרִגְלָיו:

מִי שִׁיָּצֵא לִילָד לָעִיר שֶׁמֵּעֶרְבִין בָּהּ וְהִחֲזִירוּ חֲבִירוֹ. הוּא
מוֹתֵר לִילָד וְכָל בְּנֵי הָעִיר אֲסוּרִין. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי
מֵאִיר אוֹמֵר כָּל שֶׁהוּא יָכוֹל לָעֶרֶב וְלֹא עָרֵב. הֲרִי זֶה חֲמַר
גָּמֹל:

מִי שִׁיָּצֵא חוּץ לְתַחוּם אֲפִילוֹ אִמָּה אַחַת. לֹא יִכָּנֵס. רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר שְׁתֵּים יִכָּנֵס. שְׁלֹשׁ לֹא יִכָּנֵס. מִי שֶׁהִחֲשִׁיד
(לֹא) חוּץ לְתַחוּם אֲפִילוֹ אִמָּה אַחַת לֹא יִכָּנֵס. רַבִּי שִׁמְעוֹן
אוֹמֵר אֲפִילוֹ חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה אֲמוֹת יִכָּנֵס. שָׂאִין הַמְּשֻׁחוֹת
מִמָּצִין אֶת הַמְּדוֹת מִפְּנֵי הַטּוֹעִין:

פרק ה

כִּי־צֵד מֵעֶרְבִין אֶת הָעָרִים. בֵּית נִכְנָס בֵּית יוֹצֵא. פָּגוּם
נִכְנָס פָּגוּם יוֹצֵא. הָיוּ שָׁם גְּדוּדֵי־זֶה גְּבוּהוֹת עֲשָׂרָה
טַפָּחִים. וְגִשְׁרִים וּנְפָשׁוֹת שִׁישׁ בָּהֶן בֵּית דִּירָה. מוֹצִיאִין
אֶת הַמְּדָה כְּנֻגְדֵּן. וְעוֹשִׂין אוֹתָהּ כִּמְיִן טַבָּלָא מְרַבֵּעַת. כְּדִי
שְׂיֵהָא נִשְׁכָּר אֶת הַזְּוִיּוֹת:

נֹתְנִין קַרְפָּף לָעִיר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים לֹא
אָמְרוּ קַרְפָּף. אֵלֶּא בֵּין שְׁתֵּי עִירוֹת. אִם יֵשׁ לָזוֹ שְׁבָעִים
אִמָּה וְשִׁירִים. וְלָזוֹ שְׁבָעִים אִמָּה וְשִׁירִים. עוֹשֶׂה קַרְפָּף
לְשִׁתְּיָהֶן. לְהִיוֹתֵן כְּאֶחָת:

ג וכן שלש כפרים המשלשין אם יש בין שנים החיצונים
מאה וארבעים ואחד ושליש עשה אמצעי את שלשתן.
להיותן באחד:

ד אין מודדין אלא בחבל של חמשים אמה. לא פחות
ולא יותר. ולא ימדוד אלא כנגד לבו. היה מודד והגיע
לגיא. או לגדר. מבליע וחוזר למדתו. הגיע להר. מבליע
וחוזר למדתו. ובלבד שלא יצא חוץ לתחום. אם אינו יכול
להבליע. בזו אמר רבי דוסתאי בר ינאי משום רבי מאיר
שמעתי שמקדיין בהרים:

ה אין מודדין אלא מן הממחה. רבה למקום אחד. ומיעט
למקום אחר. שומעין למקום שרבה. רבה אחד ומיעט
אחר. שומעין למרבה. אפילו עבד אפילו שפחה נאמנים
לומר עד כאן תחום שבת. שלא אמרו חכמים את הדבר
להחמיר אלא להקל:

ו עיר של יחיד ונעשית של רבים. מערבין את כלה. ושל
רבים ונעשית של יחיד. אין מערבין את כלה. אלא אם כן
עשה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה חמשים
דיורים. דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר שלש חצרות
של שני בתים:

ז מי שהיה במזרח ואמר לבנו ערב לי במערב. במערב
ואמר לבנו ערב לי במזרח. אם יש הימנו ולביתו אלפים
אמה ולעירובו יותר מכאן. מותר לביתו ואסור לערובו.

לְעֵרוּבוֹ אֲלָפִים אִמָּה וּלְבֵיתוֹ יוֹתֵר מִכָּאן. אָסוּר לְבֵיתוֹ
וּמוֹתֵר לְעֵרוּבוֹ. הַנּוֹתֵן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעֵבֹרָה שֶׁל עִיר. לֹא
עָשָׂה וְלֹא כָלוּם. נִתְּנוּ חוּץ לַתְּחוּם אֲפִילוֹ אִמָּה אַחַת. מֵה
שֶׁנֶּשְׁכַּר הוּא מִפְסִיד:

ח אֲנָשֵׁי עִיר גְּדוּלָּה מְהֻלְכִין אֶת כָּל עִיר קִטְנָה. וְאֵין אֲנָשֵׁי
עִיר קִטְנָה. מְהֻלְכִין אֶת כָּל עִיר גְּדוּלָּה. בִּיצֵד. מִי שֶׁהָיָה
בְּעִיר גְּדוּלָּה. וְנָתַן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעִיר קִטְנָה. בְּעִיר קִטְנָה
וְנָתַן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעִיר גְּדוּלָּה. מְהֻלֵּךְ אֶת כָּלָהּ. וְחוּצָה לָהּ
אֲלָפִים אִמָּה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין לוֹ אֵלָּא מִמָּקוֹם עֵרוּבוֹ
אֲלָפִים אִמָּה:

ט אָמַר לֵהֵן רַבִּי עֲקִיבָא. אֵי אַתֶּם מוֹדִים לִי בְּנוֹתֵן עֵרוּבוֹ
בְּמַעֲרָה. שְׂאִין לוֹ מִמָּקוֹם עֵרוּבוֹ. אֵלָּא אֲלָפִים אִמָּה.
אָמְרוּ לוֹ. אֵימָתִי. בְּזֶמֶן שְׂאִין בָּהּ דִּיּוּרִין. אֲבָל יֵשׁ בָּהּ
דִּיּוּרִין מְהֻלֵּךְ אֶת כָּלָהּ. וְחוּצָה לָהּ אֲלָפִים אִמָּה. גִּמְצָא
קַל תּוֹכָה מֵעַל גְּבָהּ. וְלִמּוּדָּהּ שְׂאֵמְרוּ נוֹתֵנִין לוֹ אֲלָפִים
אִמָּה. שְׂאֵפִילוֹ סוֹף מִדָּתוֹ כָּלָה בְּמַעֲרָה:

פרק ו

הָדָר עִם נֶכְרִי בַחֲצֵר. אוֹ עִם מִי שְׁאִינוֹ מוֹדֶה בְּעֶרֶב.
הָרִי זֶה אוֹסֵר עָלָיו. (דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר). רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינוֹ אוֹסֵר עַד שֶׁיְהוּ שְׁנֵי יִשְׂרָאֵלִים
אוֹסְרִין זֶה עַל זֶה:

^ב אָמַר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל מַעֲשֶׂה בְּצִדּוּקִי אֶחָד שֶׁהָיָה דֶּרַע עִמָּנוּ
בְּמִבּוֹי בִּירוּשָׁלַיִם. וְאָמַר לָנוּ אָבָא. מִהְרֹו וְהוֹצִיאוּ אֶת
(כָּל) הַכֵּלִים לַמִּבּוֹי עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא וַיֵּאסֹר עֲלֵיכֶם. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּלִשׁוֹן אַחֵר. מִהְרֹו וַעֲשׂוּ צָרְכֵיכֶם בְּמִבּוֹי
עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא וַיֵּאסֹר עֲלֵיכֶם:

^ג אֲנָשִׁי חָצַר שֶׁשָּׁכַח אֶחָד מֵהֶן וְלֹא עִירַב. בֵּיתוֹ אָסוּר
מִלְּהַכְנִיס וּמִלְּהוֹצִיא לוֹ וְלָהֶם. וְשִׁלָּהֶם מוֹתָרִים לוֹ וְלָהֶם.
נִתְּנוּ לוֹ רְשׁוּתָן. הוּא מוֹתָר וְהֵן אֲסוּרִין. הֵיוּ שְׁנַיִם אוֹסְרִים
זֶה עַל זֶה. שֶׁאֶחָד נֹתֵן רְשׁוּת. וְנוֹטֵל רְשׁוּת. שְׁנַיִם נֹתְנִים
רְשׁוּת וְאֵין נֹטְלִים רְשׁוּת:

^ד מֵאִמְתִּי נֹתֵנִין רְשׁוּת. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מִבְּעוֹד יוֹם.
וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים מִשְׁחֲשִׁיכָה. מִי שֶׁנָּתַן רְשׁוּתוֹ וְהוֹצִיא.
בֵּין בְּשׁוּגָג. בֵּין בְּמִזִּיד. הָרִי זֶה אוֹסֵר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּמִזִּיד אוֹסֵר. בְּשׁוּגָג אֵינוֹ אוֹסֵר:

ה בעל הבית שהיה שותף לשכניו. לזה ביין. ולזה ביין. אינם צריכים לערב. לזה ביין. ולזה בשמן צריכין לערב. רבי שמעון אומר אחד זה ואחד זה אינן צריכין לערב:

י חמש חבורות ששבתו בטרקלין אחד. בית שמאי אומרים עירוב לכל חבורה וחבורה. ובית הלל אומרים עירוב אחד לכלן. ומודים בזמן שמקצתן שרויין בחדרים. או בעליות. שהן צריכין עירוב לכל חבורה וחבורה:

י האחין השותפים שהיו אוכלין על שלחן אביהם. וישנים בבתיהם. צריכין עירוב לכל אחד ואחד. לפיכך אם שכח אחד מהם ולא עירב. מבטל את רשותו. אימתי בזמן שמוזליכין ערובין למקום אחר. אבל אם היה עירוב בא אצלן. או שאין עמהם דיוורין בחצר. אינן צריכין לערב:

ח חמש חצרות פתוחות זו לזו. ופתוחות למבוי. עירבו בחצרות ולא נשתתפו במבוי. מותרין בחצרות ואסורין במבוי. ואם נשתתפו במבוי. מותרין כאן וכאן. עירבו בחצרות ונשתתפו במבוי. ושכח אחד מבני חצר ולא עירב. מותרין כאן וכאן. (שכח אחד) מבני מבוי ולא נשתתף. מותרין בחצרות ואסורים במבוי. שהמבוי לחצרות כחצר לבתים:

ט שתי חצרות זו לפנים מזו. ערבה הפנימית ולא ערבה החיצונה. הפנימית מותרת והחיצונה אסורה. החיצונה ולא הפנימית. שתייהן אסורות. ערבה זו לעצמה וזו

לַעֲצָמָהּ זו מוֹתֶרֶת בִּפְנֵי עֲצָמָהּ וְזו מוֹתֶרֶת בִּפְנֵי עֲצָמָהּ.
 רַבִּי עֲקִיבָא אוֹסֵר (אֵת) הַחִיצוֹנָה שֶׁדְּרִיסַת הָרֶגֶל
 אוֹסֶרֶתָּהּ וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵין דְּרִיסַת הָרֶגֶל אוֹסֶרֶתָּהּ:

י' שֶׁכַּח אֶחָד מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עֶרֶב הַפְּנִימִית מוֹתֶרֶת.
 וְהַחִיצוֹנָה אֲסוּרָה (שֶׁכַּח אֶחָד) מִן הַפְּנִימִית וְלֹא עֶרֶב.
 שְׁתִּייהֶן אֲסוּרוֹת נִתְּנוּ עִירוּבֵן בְּמָקוֹם אֶחָד וְשֶׁכַּח אֶחָד
 בֵּין מִן הַפְּנִימִית בֵּין מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עֶרֶב שְׁתִּייהֶן
 אֲסוּרוֹת וְאִם הָיוּ שֶׁל יְחִידִים אֵין צְרִיכִין לְעֶרֶב:

פרק ז

חֲלוּן שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת אֶרְבָּעָה עַל אֶרְבָּעָה בְּתוֹךְ
 עֲשָׂרָה מַעֲרְבִין שְׁנַיִם וְאִם רָצוּ מַעֲרְבִין אֶחָד
 פָּחוֹת מֵאֶרְבָּעָה עַל אֶרְבָּעָה אוֹ לְמַעַלָּה מֵעֲשָׂרָה מַעֲרְבִין
 שְׁנַיִם וְאִין מַעֲרְבִין אֶחָד:

ב' כְּתֹל שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת גְּבוּהָ עֲשָׂרָה וְרַחֵב אֶרְבָּעָה
 מַעֲרְבִין שְׁנַיִם וְאִין מַעֲרְבִין אֶחָד הָיוּ בְּרֵאשׁוֹ פִּירוֹת אֱלוֹ
 עוֹלִין מִכָּאן וְאוֹכְלִין וְאֱלוֹ עוֹלִין מִכָּאן וְאוֹכְלִין וּבִלְבָד
 שֶׁלֹּא יוֹרִידוּ לְמַטָּה נִפְרָץ הַכְּתֹל עַד עֶשֶׂר אַמּוֹת מַעֲרְבִין
 שְׁנַיִם וְאִם רָצוּ מַעֲרְבִין אֶחָד מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּפְתָּח יוֹתֵר
 מִכָּאן מַעֲרְבִין אֶחָד וְאִין מַעֲרְבִין שְׁנַיִם:

^ג חריץ שבין שתי חצרות. עמוק עשרה ורחב ארבעה מערבין שנים ואין מערבין אחד. אפילו מלא קש או תבן. מלא עפר או צורות מערבין אחד ואין מערבין שנים:

^ד נתן עליו נסר (שהיא) רחבה ארבעה טפחים. וכן שתי גזזטראות זו כנגד זו מערבין שנים. ואם רצו מערבין אחד. פחות מכאן. מערבין שנים ואין מערבין אחד:

^ה מתבן שבין שתי חצרות גבוה עשרה טפחים. מערבין שנים ואין מערבין אחד. אלו מאכילין מכאן. ואלו מאכילין מכאן. נתמעט התבן מעשרה טפחים. מערבין אחד ואין מערבין שנים:

^ו כיצד משתתפין במבוי מניח את החבית. ואומר הרי זו לכל בני מבוי. ומזכה להן על ידי בנו ובתו הגדולים. ועל ידי עבדו ושפחתו העברים ועל ידי אשתו. אבל אינו מזכה לא על ידי בנו ובתו הקטנים. ולא על ידי עבדו ושפחתו הכנענים. מפני שיצן כידו:

^ז נתמעט האכל. מוסיף ומזכה. ואין צריך להודיע. נתוספו עליהן. מוסיף ומזכה וצריך להודיע:

^ח כמה הוא שעורו. בזמן שהן מרבין. מזון שתי סעודות לכלם. בזמן שהן מועטין כגרוגרות להוצאת שבת לכל אחד ואחד:

ט אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בתחילת ערוב.
אבל בשירי ערוב כל שהוא ולא אמרו לערב בחצרות.
אלא כדי שלא לשבח את התינוקות:

י בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח דברי
רבי אליעזר רבי יהושע אומר כפר הוא ערוב. אפילו
מאפה סאה והיא פרוסה אין מערבין בה. כפר באיסר
והוא שלם מערבין בו:

יא גזתן אדם מעה לחנוני ולנחתום כדי שיזכה לו
בערוב דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים לא זכו לו
מעותיו ומודים בשאר כל האדם שזכו לו מעותיו שאין
מערבין לאדם אלא מדעתו. אמר רבי יהודה במה דברים
אמורים בערובי תחומין. אבל בערובי חצרות. מערבין
לדעתו ושלא לדעתו. לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין
חבין לאדם שלא בפניו:

פרק ח

כיצד משתתפין בתחומין מניח את החבית. ואומר
הרי זו לכל בני עירי לכל מי שילך לבית האבל.
או לבית המשתה. כל שקבל עליו מבעוד יום. מותר.
משתחשך אסור. שאין מערבין משתחשך:

^ב במה הוא שיעורו. מזון שתי סעודות לכל אחד. מזון
לחול ולא לשבת. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר
לשבת ולא לחול. וזה וזה מתכונן להקל. רבי יוחנן בן
ברוקא אומר מכפר בפונדיון. מארבע סאין בסלע. רבי
שמעון אומר שתי ידות לכפר משלש לקב. חציה לבית
המנגע. וחצי חציה לפסול את הגויה:

^ג אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא ערבו. כל שגבוה
עשרה טפחים למרפסת. פחות מכאן לחצר. חוליות
הבור והסלע שהן גבוהים עשרה טפחים. למרפסת.
פחות מכאן לחצר. במה דברים אמורים בסמוכה. אבל
במפלגת. אפילו היא גבוהה עשרה טפחים לחצר. ואיזו
היא סמוכה. כל שאינה רחוקה ארבעה טפחים:

^ד הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת. אינו
עירוב. והדר שם אינו אוסר עליו. בבית התבן. ובבית
הבקר. ובבית העצים. ובבית האצרות. הרי זה עירוב.
והדר שם אוסר (עליו). רבי יהודה אומר אם יש שם
תפיסת יד של בעל הבית. אינו אוסר עליו:

ה' הַמְנִיחַ בֵּיתוֹ וְהִלֵּךְ לְשָׁבוֹת בְּעִיר אַחֲרֶת. אֶחָד נִכְרִי וְאֶחָד יִשְׂרָאֵל הָרִי זֶה אוֹסֵר. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵינוֹ אוֹסֵר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר נִכְרִי אוֹסֵר. יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ אוֹסֵר. שְׁאִין דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל לָבֹא בַּשַּׁבָּת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֲפִילוֹ הִנִּיחַ בֵּיתוֹ וְהִלֵּךְ לְשָׁבוֹת אֲצֵל בְּתוֹ בְּאוֹתָהּ הָעִיר אֵינוֹ אוֹסֵר. שֶׁכָּבֵר הִסִּיעַ מִלְּבֹו:

י' בּוֹר שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת. אֵין מִמְּלֵאִין מִמֶּנּוּ בַּשַּׁבָּת אֲלָא אִם כֵּן עָשׂוּ לוֹ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. בֵּין (מִלְּמַעְלָה) בֵּין מִלְּמַטָּה. בֵּין מִתּוֹךְ אוֹגְנוֹ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מִלְּמַטָּה. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים מִלְּמַעְלָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא תִּהְיֶה מְחִיצָה גְדוּלָּה מִן הַכֶּתֶל שְׁבִינִיָּהֶם:

י' אֵמֶת הַמַּיִם שֶׁהִיא עוֹבֶרֶת בְּחֶצֶר. אֵין מִמְּלֵאִין הֵימְנָה בַּשַּׁבָּת. אֲלָא אִם כֵּן עָשָׂה לָּהּ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים בְּכַנְיָסָה וּבִיצִיאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כֶּתֶל שֶׁעַל גְּבֵה תְּדוֹן מְשׁוּם מְחִיצָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בְּאַמָּה שֶׁל אָבֵל שֶׁהָיוּ מִמְּלֵאִין מִמֶּנּוּ עַל פִּי זִקְנִים בַּשַּׁבָּת. אָמְרוּ לוֹ מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה בָּהּ כְּשִׁיעוֹר:

ח' גִּזְזוּטְרָא שֶׁהִיא לְמַעְלָה מִן הַמַּיִם. אֵין מִמְּלֵאִין הֵימְנָה בַּשַּׁבָּת. אֲלָא אִם כֵּן עָשׂוּ לָּהּ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. בֵּין מִלְּמַעְלָה בֵּין מִלְּמַטָּה. וְכֵן שְׁתֵּי גִזְזוּטְרָאוֹת זֹ

לְמַעַלָּה מִזֶּזוּ עָשׂוּ לְעֵלְיוֹנָה וְלֹא עָשׂוּ לְתַחְתּוֹנָה לְתַחְתּוֹנָה
וְלֹא לְעֵלְיוֹנָה שְׁתִּיהֶן אֲסוּרוֹת עַד שִׁיעָרְבוּ:

ט חָצֵר שֶׁהִיא פְּחוּתָה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת אֵין שׁוֹפְכִין בְּתוֹכָהּ
מִים בְּשַׁבָּת אֲלֵא אִם בֵּן עָשׂוּ לָהּ עוֹקָה מַחֲזֶקֶת סְאִתִּים
מִן הַנֶּקֶב וּלְמִטָּה בֵּין מִבְּחוּץ בֵּין מִבְּפָנִים אֲלֵא שֶׁמִּבְּחוּץ
צָרִיד לְקַמּוֹר מִבְּפָנִים אֵין צָרִיד לְקַמּוֹר:

י רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר בֵּיב שֶׁהוּא קַמּוֹר אַרְבַּע
אַמּוֹת בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים שׁוֹפְכִין לְתוֹכוֹ מִים בְּשַׁבָּת
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים אֲפִילוּ גָּג אוֹ חָצֵר מֵאָה אַמָּה לֹא יִשְׁפּוֹךְ
עַל פִּי הַבֵּיב אֲבָל שׁוֹפֵךְ הוּא עַל הַגָּג וְהַמִּים יוֹרְדִין לַבֵּיב
הַחָצֵר וְהָאֲכַסְדֶּרֶה מִצְטָרֵפִין לְאַרְבַּע אַמּוֹת:

יא (וְכֵן) שְׁתֵּי דְיוֹטָאוֹת זֹו כְּנֶגֶד זֹו מְקַצְתָּן עָשׂוּ עוֹקָה
וּמְקַצְתָּן לֹא עָשׂוּ עוֹקָה אֶת שֶׁעָשׂוּ עוֹקָה מוֹתְרִין אֶת
שֶׁלֹא עָשׂוּ עוֹקָה אֲסוּרִין:

פרק ט

כָּל גָּזוֹת הָעִיר רְשׁוֹת אֶחָד. וּבִלְבָּד שֶׁלֹּא יִהְיֶה גַּג גְּבוּהָ
עֲשָׂרָה אוֹ נְמוּד עֲשָׂרָה. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד רְשׁוֹת בִּפְנֵי עֲצָמוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר אֶחָד גָּזוֹת וְאֶחָד חֲצֵרוֹת וְאֶחָד קִרְפִּיפּוֹת רְשׁוֹת
אֶחָד לְכָלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ לְתוֹכָן. אֲבָל לֹא לְכָלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ
בְּתוֹךְ הַבַּיִת:

ב גָּג גָּדוֹל סָמוּךְ לְקֶטֶן. הַגָּדוֹל מוֹתֵר. וְהַקָּטָן אֲסוּר. חָצֵר
גְּדוֹלָה שֶׁנִּפְרָצָה לְקֶטֶנָּה. גְּדוֹלָה מוֹתֵרֶת. וְקֶטֶנָּה אֲסוּרָה.
מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּפֶתַחַה שֶׁל גְּדוֹלָה. חָצֵר שֶׁנִּפְרָצָה לְרְשׁוֹת
הָרַבִּים. הַמְכַנִּים מִתּוֹכָהּ לְרְשׁוֹת הַיָּחִיד אוֹ מִרְשׁוֹת הַיָּחִיד
לְתּוֹכָהּ חֵיב. דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים מִתּוֹכָהּ
לְרְשׁוֹת הָרַבִּים אוֹ מִרְשׁוֹת הָרַבִּים לְתּוֹכָהּ פָּטוּר מִפְּנֵי
שֶׁהִיא כְּכֶרֶם לֵית:

ג חָצֵר שֶׁנִּפְרָצָה לְרְשׁוֹת הָרַבִּים מִשְׁתֵּי רוּחוֹתֶיהָ. וְכֵן בֵּית
שֶׁנִּפְרָץ מִשְׁתֵּי רוּחוֹתָיו. וְכֵן מְבוֹי שֶׁנִּטְלוּ קוֹרוֹתָיו. אוֹ
לְחֵייוֹ מוֹתֵרִין בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת. וְאֲסוּרִין לְעֵתִיד לָבֹא. דְּבָרֵי
רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִם מוֹתֵרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת.
מוֹתֵרִין לְעֵתִיד לָבֹא. וְאִם אֲסוּרִין לְעֵתִיד לָבֹא. אֲסוּרִין
לְאוֹתָהּ שַׁבָּת:

ד הַבּוֹנֶה עָלֶיהָ עַל גְּבֵי שְׁתֵּי בָתִּים. וְכֵן גִּשְׁרִים הַמְּפֹלְשִׁים.
מְטִלְטִלִין תַּחְתֵּיהֶן בְּשַׁבָּת. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכָּמִים

אוֹסְרִין. וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מְעַרְבִין לְמַבּוּי הַמִּפְלֵשׁ.
וְחֻכָּמִים אוֹסְרִין:

פרק י

הַמוֹצֵא תַּפְלִין. מְכַנִּסֵּן זוּג זוּג. רֶבֶן גְּמִלְיָאֵל אוֹמֵר
שְׁנַיִם שְׁנַיִם. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים בִּישְׁנוֹת.
אָבֵל בַּחֲדָשׁוֹת. פֶּטוּר. מִצָּאֵן צִבְתִּים אוֹ כְּרִיכוֹת. מַחֲשִׁיד
עָלֶיהֶן וּמִבִּיאֵן. וּבִסְכָּנָה מְכַסֵּן וְהוֹלֵךְ לוֹ:

ב רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר נוֹתֵנָן לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ לַחֲבִירוֹ עַד
שְׁמַגִּיעַ לַחֲצֵר הַחִיצוֹנָה. וְכֵן בָּנוּ נוֹתְנוֹ לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ
לַחֲבִירוֹ אֶפִּילוֹ מֵאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נוֹתֵן אָדָם חֲבִית
לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ לַחֲבִירוֹ. אֶפִּילוֹ חוּץ לַתְּחוּם. אָמְרוּ לוֹ לֹא
תִּהְיֶה זֶה יוֹתֵר מִרְגְּלֵי בַּעֲלֶיהָ:

ג הָיָה קוֹרָא בַּסֵּפֶר עַל הָאֶסְקוּפָה וְנִתְגַּלְגַּל הַסֵּפֶר מִידּוֹ.
גוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ. הָיָה קוֹרָא בְּרֹאשׁ הַגֵּג וְנִתְגַּלְגַּל הַסֵּפֶר מִידּוֹ.
עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טַפָּחִים. גוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ. מִשֶּׁהִגִּיעַ
לַעֲשָׂרָה טַפָּחִים הוֹפְכוּ עַל הַפֶּתֶב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אֶפִּילוֹ אֵין מְסַלֵּק מִן הָאָרֶץ אֶלָּא כְּמֵלָא מַחֲט. גוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֶפִּילוֹ בָּאָרֶץ עֲצָמוֹ. גוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ. שְׂאִין
לֶךְ דְּבַר מְשׁוּם שְׁבוּת. עוֹמֵד בַּפְּנֵי כְּתָבֵי הַקֹּדֶשׁ:

ד זִיז שְׁלִפְנֵי הַחֲלוּץ. נוֹתֵנִין עָלָיו וְנוֹטְלִין מִמֶּנּוּ בַּשָּׁבֶת. עוֹמֵד
אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וּמְטִיל בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים. בְּרִשּׁוֹת

הַרְבֵּים וּמִטְלִיל בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וּבִלְבָּד שֶׁלֹּא יוֹצֵיא חוּץ
מֵאַרְבַּע אַמּוֹת:

ה' לֹא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וַיִּשְׁתֵּין בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים.
בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים וַיִּשְׁתֵּין בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וְכֵן לֹא יִרְזַק רַבִּי
יְהוּדָה אֹמֵר אֵף מִי שֶׁנִּתְּלַשׁ רֶקֶוּ בִּפְיוֹ. לֹא יִהְיֶה אַרְבַּע
אַמּוֹת עַד שִׁירֹק:

י' לֹא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וַיִּשְׁתֶּה בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים.
בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים וַיִּשְׁתֶּה בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. אֲלֵא אִם כֵּן הַכִּנִּיס
רֹאשׁוֹ וְרַבּוֹ. לְמָקוֹם שֶׁהוּא שׁוֹתֶה. וְכֵן בִּגְתָּ. קוֹלֵט אָדָם מִן
הַמִּזְחִילָה לְמִטָּה מֵעֲשָׂרָה טַפָּחִים. וּמִן הַצְּנוּר. מִכָּל מָקוֹם
שׁוֹתֶה:

י' בּוֹר בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים. וְחִלְתּוֹ גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. חֲלוֹן
שֶׁעַל גִּבּוֹ. מִמֶּלְאִין הֵימָנוּ בְּשַׁבָּת. אֲשֶׁפָּה בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים
גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים חֲלוֹן שֶׁעַל גִּבָּה שׁוֹפְכִין לְתוֹכָהּ מִים
בְּשַׁבָּת:

ח' אֵילָן שֶׁהוּא מִסֵּד עַל הָאָרֶץ. אִם אֵין נוֹפוֹ גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ
שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים מִטְלִילִים תַּחְתָּיו. שֶׁרָשׁוֹ גְּבוּהִין מִן
הָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים. לֹא יֵשֵׁב עָלֶיהֶן. הַדֵּלֶת שֶׁבִּמְקָצָהּ.
וְחִדְקִים שֶׁבִּפְרָצָהּ. וּמַחְצָלוֹת. אֵין נוֹעֲלִין בָּהֶן. אֲלֵא אִם
כֵּן גְּבוּהִים מִן הָאָרֶץ:

ט לא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד וַיִּפְתַּח בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים.
 בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים וַיִּפְתַּח בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד אֶלָּא אִם בֵּן עֲשָׂה
 מַחֲצִיָּה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר אָמְרוּ לוֹ
 מַעֲשֵׂה בְשׁוֹק שֶׁל פְּטָמִים שֶׁהִיא בִירוּשָׁלַיִם שֶׁהָיוּ נוֹעְלִין
 וּמַנִּיחִין אֶת הַמִּפְתָּח בַּחֲלוֹן שֶׁעַל גְּבִי הַפֶּתַח רַבִּי יוֹסִי
 אֹמֵר שׁוֹק שֶׁל צִמְרִים הִיא:

י נָגַר שֵׁישׁ בְּרֹאשׁוֹ גִלְסָטְרָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר וְרַבִּי יוֹסִי
 מְתִיר אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַעֲשֵׂה בְּבֵית הַכִּנְסֶת שֶׁבִּטְבְּרִיא
 שֶׁהָיוּ נוֹהֲגִין בּוֹ הֵתֵר עַד שֶׁבָּא רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְהַזְקֵנִים
 וְאָסְרוּ לָהֶן רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר אֲסוּר נִהְגוּ בָּהּ בָּא רַבֵּן
 גַּמְלִיאֵל וְהַזְקֵנִים וְהִתִּירוּ לָהֶם:

יא נָגַר הַנֶּגֶרֶר נוֹעְלִים בּוֹ בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה
 וְהַמִּנָּח כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר הַמִּנָּח (מִתֵּר)
 בַּמִּקְדָּשׁ וְהַנֶּגֶרֶר בַּמִּדְיָנָה:

יב מַחֲזִירִין צִיר הַתַּחְתּוֹן בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה
 וְהַעֲלִיֹן כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר הַעֲלִיֹן
 בַּמִּקְדָּשׁ וְהַתַּחְתּוֹן בַּמִּדְיָנָה:

יג מַחֲזִירִין רְטִיָּה בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה אִם בַּתַּחֲלָה
 כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר קוֹשֶׁרִין נִימָא בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה
 אִם בַּתַּחֲלָה כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר חוֹתְכִין יְבֵלֶת בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל
 לֹא בַּמִּדְיָנָה וְאִם בְּכָלִי כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר:

י" כהן שֶׁלָקָה בְּאַצְבָּעוֹ כּוֹרֵךְ עָלָיו גָּמִי בַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל לֹא
בַּמִּדְיָנָה אִם לְהוֹצִיא דָם כָּאֵן וְכֵאֵן אֲסוּר בּוֹזְקִין מֶלֶח עַל
גִּבֵּי הַכֶּבֶשׂ בְּשֶׁבִיל שְׂלֹא יַחְלִיקוּ וּמִמְלֵאִין מִבּוֹר הַגּוֹלָה
וּמִבּוֹר הַגָּדוֹל בַּגִּלְגָּל בְּשַׁבָּת וּמִבְּאֵר הַקָּר בַּיּוֹם טוֹב:

טו שֶׁרִץ שֶׁנִּמְצָא בַּמִּקְדָּשׁ כֹּהֵן מוֹצִיאוֹ בְּהִמְיָנוֹ שְׂלֹא
לְשִׁהוֹת אֶת הַטְּמְאָה דְּבָרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּצִבָּת שֶׁל עֵץ שְׂלֹא לְרִבּוֹת אֶת הַטְּמְאָה
מִהֵיכָן מוֹצִיִּימֵן אוֹתוֹ מִן הַהֵיכָל וּמִן הָאוֹלָם וּמִבֵּין הָאוֹלָם
וְלִמְזִבַּח דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן נָנָס רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מְקוֹם
שְׁחִיבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרַת וְעַל שְׁגָגָתוֹ חֲטָאת מִשֶּׁם מוֹצִיִּימֵן
אוֹתוֹ וּשְׂאֵר כָּל הַמְּקוֹמוֹת כּוֹפִין עָלָיו פֶּסֶכְתָּר רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר מְקוֹם שֶׁהִתִּירוּ לָךְ חֲכָמִים מִשְׁלָךְ נִתְּנוֹ לָךְ שְׂלֹא
הִתִּירוּ לָךְ אֲלֵא מִשּׁוֹם שְׁבוֹת: סליק

מסכת פסחים

יום ז

פרק א

אֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹדֵקִין אֶת הַחֶמֶץ לְאֹר הַנֵּר. כָּל
מָקוֹם שֶׁאֵין מְכַנִּיסִין בּוֹ חֶמֶץ. אֵין צָרִיד בְּדִיקָה.
וְלָמָּה אָמְרוּ שְׁתֵּי שׁוּרוֹת בַּמִּרְתֵּף. מָקוֹם שֶׁמְכַנִּיסִין בּוֹ
חֶמֶץ. בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת עַל פְּנֵי כָּל
הַמִּרְתֵּף. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת הַחִיצוֹנוֹת שֶׁהֵן
הָעֲלִיוֹנוֹת:

ב אֵין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא גִּרְרָה חֲלָדָה מִבֵּית לְבֵית וּמִמָּקוֹם
לְמָקוֹם. דָּאֵם בֶּן מַחְצֵר לְחָצֵר וּמַעִיר לְעִיר. אֵין לְדַבֵּר סוּף:

ג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בּוֹדֵקִין אֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר וּבְאַרְבָּעָה
עָשָׂר שְׁחִירִית. וּבִשְׁעַת הַבִּיעוּר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים לֹא
בְּדֶק אֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר. יְבִדּוֹק בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. לֹא בְּדֶק
בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. יְבִדּוֹק בְּתוֹךְ הַמוֹעֵד. לֹא בְּדֶק בְּתוֹךְ
הַמוֹעֵד יְבִדּוֹק לְאַחַר הַמוֹעֵד. וּמָה שֶׁמְשִׁיר יִנְיָחוּנוּ בְּצִנְעָא
כְּדִי שְׁלֹא יִהְיֶה צָרִיד בְּדִיקָה אַחֲרָיו:

ד רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אוֹכְלִין כָּל חֶמֶשׁ וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת
שֵׁשׁ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע. וְתוֹלִין כָּל חֶמֶשׁ.
וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ:

ה וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שְׁתֵּי חֳלוֹת שֶׁל תּוֹדָה פְּסוּלוֹת
וּמוֹנָחוֹת עַל גַּג הָאֶצְטֵבָא כָּל זְמַן שְׁמוֹנָחוֹת כָּל הָעַם
אוֹכְלִין נִטְלָה אַחַת תּוֹלִין לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין נִטְלוּ
שְׁתֵּיהֶן הִתְחִילוּ כָּל הָעַם שׁוֹרְפִים רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
חֹלִין נֶאֱכָלִין כָּל אַרְבַּע וְתִרְוּמָה כָּל חֲמִשׁ וְשׁוֹרְפִין
בִּתְחִלַּת שֵׁשׁ:

י רַבִּי חֲנִינָא סָגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר מִימֵיהֶן שֶׁל כֹּהֲנִים לֹא
נִמְנְעוּ מִלְשָׂרוֹף אֶת הַבָּשָׂר שֶׁנִּטְמָא בְּוֹלֵד הַטְּמָאָה עִם
הַבָּשָׂר שֶׁנִּטְמָא בְּאָב הַטְּמָאָה אִף עַל פִּי שְׁמוֹסִיפִין
טְמָאָה עַל טְמֵאתוֹ הוֹסִיף רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר מִימֵיהֶם שֶׁל
כֹּהֲנִים לֹא נִמְנְעוּ מִלְהַדְלִיק אֶת הַשֶּׁמֶן שֶׁנִּפְסַל בְּטָבוֹל יוֹם
בֶּינָר שֶׁנִּטְמָא בְּטָמֵא מֵת אִף עַל פִּי שְׁמוֹסִיפִין טְמָאָה עַל
טְמֵאתוֹ:

י אָמַר רַבִּי מֵאִיר מִדְּבָרֵיהֶם לְמַדְּנוּ שְׁשׁוֹרְפִין תִּרְוּמָה
טְהוֹרָה עִם הַטְּמָאָה בַּפֶּסַח אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי אֵינָהּ
הִיא הַמִּדָּה וּמוֹדִים רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁשׁוֹרְפִין
זוֹ לְעֶצְמָהּ וְזוֹ לְעֶצְמָהּ עַל מָה נִחְלָקוּ עַל הַתְלוּיָהּ וְעַל
הַטְּמָאָה שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר תִּשְׂרַף זוֹ לְעֶצְמָהּ וְזוֹ
לְעֶצְמָהּ וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר שְׁתֵּיהֶן בְּאַחַת:

פרק ב

כָּל שְׁעָה שְׁמוֹתָר לְאָכּוֹל מֵאֲכִיל לְבִהְמָה לַחֲיָה וְלַעוֹפּוֹת.
וּמוֹכְרוֹ לְנִכְרִי וּמוֹתָר בִּהְנֵאתוֹ עֶבֶר זְמָנוֹ אָסוּר
בִּהְנֵאתוֹ וְלֹא יִסִּיק בּוֹ תַנּוּר וְכִירִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אֵין בִּיעוּר חֶמֶץ אֲלֵא שְׂרָפָה וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵף מִפֶּרֶר
וְזוֹרָה לְרוּחַ אוֹ מִטִּיל לַיִם:

^א חֶמֶץ שֶׁל נִכְרִי שֶׁעֶבֶר עָלָיו הַפֶּסַח מוֹתָר בִּהְנֵאתָה וְשֶׁל
יִשְׂרָאֵל אָסוּר בִּהְנֵאתָה שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאוֹר:

^ג נִכְרִי שֶׁהִלּוּהוּ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל חֶמְצוֹ אַחֵר הַפֶּסַח מוֹתָר
בִּהְנֵאתָה וְיִשְׂרָאֵל שֶׁהִלּוּהוּ אֶת הַנִּכְרִי עַל חֶמְצוֹ אַחֵר
הַפֶּסַח אָסוּר בִּהְנֵאתָה חֶמֶץ שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפּוֹלַת הָרִי הוּא
כְּמִבּוֹעֵר רֶבֶן שֶׁמַּעֲזוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כָּל שְׂאִין הַפֶּלֶב
יָכוֹל לַחֲפֹשׁ אַחֲרָיו:

^ד הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֶמֶץ בַּפֶּסַח בְּשׁוּגָג מְשֻׁלֵּם קֶרֶן וְחֶמֶשׁ
בְּמִזִּיד פֶּטוּר מִתְּשֻׁלוּמִים וּמִדְּמֵי עֲצִים:

^ה אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאָדָם יוֹצֵא בָהֶן יָדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח בְּחֻטִּים
וּבְשְׁעוֹרִין בַּפֶּסֶם וּבְשִׁפּוֹן וּבְשִׁפּוֹן וְיוֹצֵאִין
בְּדָמָאִי וּבְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנִי
וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ וְהַפְּהָגִים בַּחֲלָה וּבִתְרוּמָה אֲבָל לֹא
בְּטָבֵל וְלֹא בְּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ וְלֹא
בְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ חֲלוֹת תּוֹדָה וְרִקְיָי נְזִיר:

עֲשָׂאן לְעַצְמוֹ· אֵין יוֹצֵאִין בָּהֶן· עֲשָׂאן לְמִכּוּר בְּשׁוּק· יוֹצֵאִין
בָּהֶן:

י וְאֵלוּ יִרְקוֹת שְׂאֵדָם יוֹצֵא בָּהֶן יְדֵי חֻבָּתוֹ בְּפֶסַח· בַּחֲזֶרֶת·
וּבְעוֹלָשִׁין· וּבִתְמָכָא· וּבַחֲרֻבִּינָא· וּבַמְרוֹר· יוֹצֵאִין בָּהֶן
בֵּין לַחִין בֵּין יְבֻשִׁין· אֲבָל לֹא כְבוּשִׁין· וְלֹא שְׁלוּקִין· וְלֹא
מִבְשָׁלִין· וּמִצְטָרְפִין לַכּוֹזִית· וְיוֹצֵאִין בְּקֶלַח שְׁלֵהֶן· וּבִדְמָאִי·
וּבִמְעֵשֶׁר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ· וּבִמְעֵשֶׁר שֵׁנִי וְהִקְדֵּשׁ
שֶׁנִּפְדּוּ:

י אֵין שׁוֹרִין אֶת הַמֶּרְסֵן לַתְּרֻגּוּלִים· אֲבָל חוֹלְטִין· הָאִשָּׁה
לֹא תִשְׂרֶה אֶת הַמֶּרְסֵן שֶׁתּוֹלִיד בִּידָה לְמֶרְחֵץ· אֲבָל שָׁפָה
הִיא עַל בִּשְׂרָה יְבֵשׁ· וְלֹא יִלְעוֹס אָדָם חֲטִין וַיִּנִּיחַ עַל מִכְתּוֹ
בְּפֶסַח· מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצוֹת:

י אֵין נוֹתְנִין קֶמַח לְתוֹךְ הַחֲרוּסָה אוֹ לְתוֹךְ הַחֲרָדֵל· וְאִם
נָתַן יֹאכֵל מִיד· וְרַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר· אֵין מִבְשָׁלִין אֶת הַפֶּסַח
לֹא בַמֶּשְׁקִין וְלֹא בְּמֵי פִירוֹת· אֲבָל סָכִין וּמִטְבִּילִין אוֹתוֹ
בָּהֶן· מִי תִשְׁמִישׁוּ שֶׁל נַחֲתוֹם יִשְׁפְּכוּ· מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצִין:

פרק ג

אלו עוברין בפסח כותח הבבלי ושכר המדי וחמץ
האדומי וזיתום המצרי וזומן של צבעים ועמילן
של טבחים וקולן של סופרים רבי אליעזר אומר אף
תכשיטי נשים זה הכלל כל שהוא ממין דגן הרי זה עובר
בפסח הרי אלו באזהרה ואין בהן משום כרת:

^א בצק שבסדקי עריבה אם יש כזית במקום אחד חייב
לבער פחות מכאן בטל במיעוטו וכן לענין הטמאה אם
מקפיד עליו חוצץ ואם רוצה בקיומו הרי הוא כעריבה
בצק החרש אם יש פיוצא בו שהחמיץ הרי זה אסור:

^ג כיצד מפרישין חלה בטמאה ביום טוב רבי אליעזר
אומר לא תקרא לה שם עד שתאפה (רבי יהודה)
בן בתירא אומר תטיל בצונן אמר רבי יהושע לא זה
הוא חמץ שמזהרים עליו בבל יראה ובבל ימצא אלא
מפרישתה ומניחתה עד הערב ואם החמיצה החמיצה:

^ד רבן גמליאל אומר שלש נשים לשות באחת ואופות
בתנור אחד זו אחר זו וחכמים אומרים שלש נשים
עוסקות בבצק אחת לשה ואחת עורכת ואחת אופה
רבי עקיבא אומר לא כל הנשים ולא כל העצים ולא כל
התנורים שוין זה הכלל תפח תלטוש בצונן:

ה' שִׁיאֹר יִשְׂרָף וְהָאוֹכֵל פָּטוֹר סְדוּק יִשְׂרָף וְהָאוֹכֵל חַיֵּב כָּרַת אֵיזֵהוּ שִׁיאֹר בְּקֶרְנֵי חֲגָבִים סְדוּק שְׁנֵתֶּעְרְבוּ סְדָקִיו זֶה בְּזֶה דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה וְחֲכָמִים אוֹמְרִים זֶה וְזֶה הָאוֹכֵל חַיֵּב כָּרַת וְאֵיזֵהוּ שִׁיאֹר כָּל שֶׁהִכְסִיפוּ פָּנָיו בְּאָדָם שֶׁעָמְדוּ שְׁעֲרוֹתָיו:

י' אֲרַבְעָה עָשָׂר שָׁחַל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת מְבַעְרִים אֶת הַכֹּל מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּזִמְנָן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּר צְדוּק אוֹמֵר תְּרוֹמָה מִלִּפְנֵי שַׁבָּת וְחוֹלִין בְּזִמְנָן:

י' הַהוֹלֵךְ לְשַׁחוּט אֶת פֶּסַחוֹ וְלִמּוֹל אֶת בְּנוֹ וְלֵאכּוֹל סְעוּדַת אִירוֹסִין בְּבֵית חָמִיו וְנִזְכָּר שֵׁישׁ לוֹ חֶמֶץ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ אִם יָכוֹל לְחַזּוֹר וּלְבַעַר וְלְחַזּוֹר לְמַצּוֹתוֹ יִחַזּוֹר וַיִּבְעַר וְאִם לֹא מְבַטְלוֹ בִּלְבוֹ לְהַצִּיל מִן הַגֵּיס וּמִן הַנֶּהֱרַר (וּמִן הַלִּסְטִים) וּמִן הַדְּלִיקָה וּמִן הַמְּפּוֹלֶת יִבְטֹל בִּלְבוֹ וּלְשִׁבּוֹת שְׁבִיתַת הָרִשּׁוֹת יִחַזּוֹר מִיָּד:

י" וְכֵן מִי שֶׁיֵּצֵא מִירוּשָׁלַיִם וְנִזְכָּר שֵׁישׁ בְּיָדוֹ בֶּשֶׂר קָדֵשׁ אִם עָבַר צוּפִים שׁוֹרְפוֹ בְּמִקְוָמוֹ וְאִם לֹא חוֹזֵר וְשׁוֹרְפוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה מַעְצֵי הַמַּעֲרָכָה וְעַד כַּמָּה הֵן חוֹזְרִין רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר זֶה וְזֶה בְּכַבִּיצָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר זֶה וְזֶה בְּכַזִּית וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בֶּשֶׂר קָדֵשׁ בְּכַזִּית וְחֶמֶץ בְּכַבִּיצָה:

פרק ד

מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּעֶרְבֵי פֶסַחִים עַד חֲצוֹת.
 עוֹשִׂין. מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת. אֵין עוֹשִׂין.
 הַהוּלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין. אוּ מִמָּקוֹם
 שֶׁאֵין עוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין. נוֹתֵנִין עָלָיו חֲמֵרֵי מָקוֹם
 שֶׁיֵּצֵא מִשָּׁם. וְחֲמֵרֵי מָקוֹם שֶׁהֵלֵךְ לָשֵׁם. וְאֵל יִשְׁנֶה אָדָם
 מִפְּנֵי הַמַּחְלֻקָּת:

^ב כִּיּוֹצֵא בּוֹ הַמוֹלִיד פִּירוֹת שְׂבִיעִית מִמָּקוֹם שֶׁכָּלוּ. לְמָקוֹם
 שֶׁלֹּא כָלוּ. אוּ מִמָּקוֹם שֶׁלֹּא כָלוּ לְמָקוֹם שֶׁכָּלוּ. חֵיב לְבַעַר.
 רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. אוֹמְרִים לוֹ צֵא וְהִבֵּא לָךְ אֵף אֶתָּה:

^ג מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְמַכּוֹר בְּהֵמָה דָּקָה לְגוֹזִים מוֹכְרִין. מָקוֹם
 שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לְמַכּוֹר. אֵין מוֹכְרִין. וּבְכָל מָקוֹם אֵין מוֹכְרִין
 לָהֶם בְּהֵמָה גֹּסָה. עֲגָלִים וְסִיחִים. שְׁלָמִים וְשְׁבוּרִין. רַבִּי
 יְהוּדָה מַתִּיר בְּשְׁבוּרָה. בֶּן בִּתְרָא מַתִּיר בְּסוֹס:

^ד מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לֶאֱכֹל צִלִּי בְּלִילֵי פֶסַחִים. אוֹכְלִין. מָקוֹם
 שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לֶאֱכֹל. אֵין אוֹכְלִין. מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְהַדְלִיק
 אֶת הַנֵּר בְּלִילֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים. מְדַלִּיקִין. מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא
 לְהַדְלִיק. אֵין מְדַלִּיקִין. וּמְדַלִּיקִין בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת. וּבְבִתִּי
 מְדַרְשׁוֹת. וּבִמְבוֹאוֹת הָאֵפִלִּים. וְעַל גְּבֵי הַחוֹלִים:

^ה מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּתַשְׁעָה בָּאָב. עוֹשִׂין.
 מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת. אֵין עוֹשִׂין. וּבְכָל מָקוֹם

תלמידי חכמים בטלים רבן שמעון בן גמליאל אומר.
לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם וחכמים אומרים
ביהודה היו עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות.
ובגליל לא היו עושין כל עקר והלילה בית שמאי אוסרין.
ובית הלל מתירין עד הנץ החמה:

י רבי מאיר אומר כל מלאכה שהתחיל בה קודם
לארבעה עשר גומרה בארבעה עשר אבל לא יתחיל
בתחלה בארבעה עשר אף על פי שיכול לגומרה.
וחכמים אומרים שלש אומניות עושין מלאכה בערבי
פסחים עד חצות ואלו הן החיטים הספרים והכובסין.
רבי (יוסי בר) יהודה אומר אף הרצענים:

י מושיבין שובבין לתרנגולים בארבעה עשר ותרגולת
שברחה מחזירין אותה למקומה ואם מתה מושיבין
אחרת תחתיה גורפין מתחת רגלי בהמה בארבעה
עשר ובמועד מסלקין לצדדין מוליכין ומביאין כלים
מבית האומן אף על פי שאינם לצורך המועד:

ח ששה דברים עשו אנשי יריחו על שלשה מיחו בידם.
ועל שלשה לא מיחו בידם ואלו הן שלא מיחו בידם.
מרכיבין דקלים כל היום וכורכין את שמע וקוצרין
וגודשין לפני העמר ולא מיחו בידם ואלו שמיחו בידם.
מתירין גמזיות של הקדש ואוכלין מתחת הנשרים
בשבת ונותנין פאה לירק ומיחו בידם חכמים:

ברייתא

ט שְׁשֶׁה דְּבָרִים עָשָׂה חֲזַקְיָהוּ הַמֶּלֶךְ: עַל שְׁלֹשָׁה הוֹדוּ לוֹ.
וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ: גִּירָר עֲצָמוֹת אָבִיו עַל מִטָּה שֶׁל
חֲבָלִים וְהוֹדוּ לוֹ: בָּתֵּת נָחַשׁ הַנֶּחֱשֵׁת וְהוֹדוּ לוֹ: גָּנַז סֶפֶר
רְפוּאוֹת וְהוֹדוּ לוֹ: וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ: קֶצֶץ דִּלְתוֹת
שֶׁל הַיֶּכֶל וְשָׁגָרָן לַמֶּלֶךְ אֲשׁוּר: וְלֹא הוֹדוּ לוֹ: סָתַם מִי גִיחוֹן
הָעֶלְיוֹן וְלֹא הוֹדוּ לוֹ: עֶבֶר נִסָּן בְּנִסָּן וְלֹא הוֹדוּ לוֹ:

עד כאן פסח ראשון

פרק ה

תָּמִיד נִשְׁחָט בְּשִׁמּוֹנָה וּמִחֻצָּה: וְקָרַב בְּתִשְׁעֵי וּמִחֻצָּה:
בְּעֶרְבֵי פְסָחִים נִשְׁחָט בְּשִׁבְעֵי וּמִחֻצָּה וְקָרַב
בְּשִׁמּוֹנָה וּמִחֻצָּה: בֵּין בַּחוּל בֵּין בְּשִׁבְתָּ: חֹל עֶרֶב פֶּסַח
לְהִיּוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת: נִשְׁחָט בְּשֵׁשׁ וּמִחֻצָּה: וְקָרַב בְּשִׁבְעֵי
וּמִחֻצָּה: וְהַפֶּסַח אַחֲרָיו:

ב הַפֶּסַח שֶׁנִּשְׁחָטוּ שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: וְקִבֵּל: וְהִלֵּךְ: וְזָרַק שְׁלֹא
לְשִׁמּוֹ: אוֹ לְשִׁמּוֹ וְשְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: אוֹ שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ וְלְשִׁמּוֹ:
פָּסוּל: בִּיצֵד לְשִׁמּוֹ וְשְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: לְשֵׁם פֶּסַח וּלְשֵׁם שְׁלָמִים:
שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ וְלְשִׁמּוֹ: לְשֵׁם שְׁלָמִים וּלְשֵׁם פֶּסַח:

ג שֶׁנִּשְׁחָטוּ שְׁלֹא לְאוֹכְלָיו: וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ: לְעֶרְלִים וְלִטְמָאִים
פָּסוּל: לְאוֹכְלָיו: וְשְׁלֹא לְאוֹכְלָיו: לְמִנּוּיוֹ וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ:
לְמוֹלִים וְלְעֶרְלִים: לִטְמָאִים וְלִטְהוֹרִים: בְּשֵׁר: שֶׁנִּשְׁחָטוּ קוֹדֵם

חצות פסול משום שנאמר בין הארבעים שחטו קודם לתמיד כשר. ובלבד שיהא אחד ממרס בדמו עד שיזרוק דם התמיד ואם נזרק כשר:

השוחט את הפסח על החמץ עובר בלא תעשה. רבי יהודה אומר אף התמיד רבי שמעון אומר פסח בארבעה עשר לשמו חיב ושלא לשמו פטור ושאר כל הזבחים בין לשמן ובין שלא לשמן פטור. במועד לשמו פטור. שלא לשמו חיב ושאר כל הזבחים בין לשמן בין שלא לשמן חיב חוץ מן החטאת ששחטה שלא לשמה:

הפסח נשחט בשלש כתות שנאמר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל קהל ועדה וישראל נכנסה כת הראשונה נתמלאת העזרה נעלו דלתות העזרה תקעו והריעו ותקעו הכהנים עומדים שורות שורות ובידיהם בזיכי כסף ובזיכי זהב שורה שכלה כסף כסף ושורה שכלה זהב זהב לא היו מעורבין ולא היו לבזיכים שולים שמא יניחום ויקרש הדם:

שחט ישראל וקבל הכהן נותנו לחביריו וחביריו לחביריו ומקבל את המלא ומחזיר את הריקן כהן הקרוב אצל המזבח זורקו זריקה אחת כנגד היסוד:

יצתה כת ראשונה ונכנסה כת שניה יצתה שניה נכנסה שלישית כמעשה הראשונה כך מעשה השניה והשלישית קראו את ההלל אם גמרו שנו ואם שנו

שֶׁלִּישׁוֹ. אֶף עַל פִּי שֶׁלֹּא שֶׁלִּישׁוּ מִימֵיהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
מִימֵיהֶם שֶׁל בֵּית שְׁלִישִׁית לֹא הִגִּיעָה לְאַהֲבָתִי כִּי יִשְׁמַע
יִי. מִפְּנֵי שְׁעָמָה מוֹעֲטִין:

ח כִּמְעָשָׂהוּ בַּחֹל כִּד מְעָשָׂהוּ בְּשַׁבָּת. אֲלֹא שֶׁהַכֹּהֲנִים
מִדִּיתִים אֶת הָעֲזָרָה שֶׁלֹּא בְּרִצּוֹן חֲכָמִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
כּוֹס הָיָה מְמַלֵּא מִדָּם הַתַּעֲרוּבוֹת. זֶרְקוּ זִרְקָה אַחַת עַל
גִּבִּי הַמִּזְבֵּחַ. וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

ט כִּי־צִד תוֹלִין וּמִפְּשִׁיטִין. אוֹנְקוֹלִיּוֹת שֶׁל בְּרִזָּל הָיוּ קְבוּעִין
בְּכוֹתָלִים וּבַעֲמוּדִין. שֶׁבָּהֶן תוֹלִין וּמִפְּשִׁיטִין. וְכָל מִי שֶׁאִין
לוֹ מָקוֹם לְתִלּוֹת וְלֹהֲפָשִׁיט. מְקַלּוֹת דָּקִים חֲלָקִים הָיוּ שָׁם.
וּמִנִּיחַ עַל כְּתָפוֹ. וְעַל כְּתָף חֲבִירוֹ. וְתוֹלָה וּמִפְּשִׁיט. רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֲרַבְּעָה עָשָׂר שָׁחַל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. מִנִּיחַ
יָדוֹ עַל כְּתָף חֲבִירוֹ. וְיָד חֲבִירוֹ עַל כְּתָפוֹ. וְתוֹלָה וּמִפְּשִׁיט:

י קָרְעוּ וְהוֹצִיא אִימורָיו. נִתְּנָן בַּמָּגֶס וְהִקְטִירָן עַל גִּבִּי
הַמִּזְבֵּחַ. יִצְתָה בֵּית הָרָאשׁוֹנָה וַיֵּשְׁבָה לָהּ בְּהַר הַבַּיִת. שְׁנִיָּה
בַּחִיל. וְהִשְׁלִישִׁית בַּמְּקוֹמָה עוֹמֶדֶת. חֲשִׁיכָה יֵצְאוּ וְעָלוּ
אֶת פֶּסְחִיהֶן:

פרק ו

אֵלּוּ דְּבָרִים בַּפֶּסַח דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת שְׁחִיטָתוֹ וְזִרְקָת דָּמוֹ וּמִיחוּי קֶרְבִּיו וְהַקָּטֵר חִלְבּוֹ אֲבָל צִלְתּוֹ וְהַדָּחַת קֶרְבִּיו אֵינָן דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת הִרְכָּבָתוֹ וְהִבָּאָתוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם וְחִתִּיכַת יְבֻלָּתוֹ אֵין דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר דּוֹחִין:

ב אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְהֵלֵא דִין הוּא מָה אִם שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשׁוּם מְלָאכָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת אֵלּוּ שֶׁהֵן מְשׁוּם שְׁבוּת לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ יוֹם טוֹב יוֹכִיחַ שֶׁהִתִּירוּ בּוֹ מְשׁוּם מְלָאכָה וְאָסְרוּ בּוֹ מְשׁוּם שְׁבוּת אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מָה זֶה יְהוֹשֻׁעַ מָה רָאִיהָ רְשׁוּת לְמַצּוֹה הַשִּׁיב רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר הִזָּא תּוֹכִיחַ שֶׁהִיא מַצּוֹה וְהִיא מְשׁוּם שְׁבוּת וְאֵינָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת אִף אֵתָּה אַל תִּתְּמָה עַל אֵלּוּ שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁהֵן מַצּוֹה וְהֵן מְשׁוּם שְׁבוּת לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְעָלֶיהָ אֲנִי דִן וְמָה אִם שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשׁוּם מְלָאכָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת הִזָּא שֶׁהִיא מְשׁוּם שְׁבוּת אֵינוֹ דִין שֶׁתִּדְּחָה אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא אוֹ חִלוּף מָה אִם הִזָּא שֶׁהִיא מְשׁוּם שְׁבוּת אֵינָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשׁוּם מְלָאכָה אֵינוֹ דִין שֶׁלֹּא תִדְּחָה אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עֲקִיבָא עֲקֶרְתָּ מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה (בֵּין הָאֲרֻבַּעִים) בְּמוֹעֵדוֹ בֵּין בַּחֹל בֵּין בַּשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי הֵבֵא לִי מוֹעֵד לֵאלּוֹ בְּמוֹעֵד לְשְׁחִיטָה כָּלֵל אָמַר רַבִּי

עֲקִיבָא כָּל מְלָאכָה שְׁאֵפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת אֵינָה
 דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. שְׁחִיטָה שְׂאִי אֵפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב
 שַׁבָּת דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת:

^ג אֵימָתִי מְבִיאִין עִמּוֹ חֲגִיגָה בְּזֶמֶן שֶׁהוּא בָּא בַּחֹל
 וּבִטְהָרָה וּבְמוֹעֵט. וּבְזֶמֶן שֶׁהוּא בָּא בַּשַּׁבָּת. בְּמִרְבָּה.
 וּבִטְמָאָה. אֵין מְבִיאִין עִמּוֹ חֲגִיגָה:

^ד חֲגִיגָה הֵיטָה בָּאָה מִן הַצֹּאֵן. מִן הַבֶּקֶר מִן הַכִּבְשִׁים. וּמִן
 הָעִזִּים. מִן הַזְּכָרִים וּמִן הַנְּקִבּוֹת. וְנֹאכֶלֶת לְשֵׁנֵי יָמִים וְלֵילָה
 אַחַת:

^ה הַפֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוּ שְׁלָא לְשֵׁמוֹ בַּשַּׁבָּת. חֵיב עָלָיו חֲטָאת.
 וְשֹׂאֵר כָּל הַזְּבָחִים שֶׁשְּׁחָטָן לְשׁוֹם פֶּסַח. אִם אֵינָן רְאוּיִין
 חֵיב. וְאִם רְאוּיִין הֵן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חֲטָאת. וְרַבִּי
 יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מָה אִם פֶּסַח שֶׁהוּא
 מוֹתֵר לְשֵׁמוֹ כְּשֶׁשָּׁנָה אֶת שְׁמוֹ. חֵיב. זְבָחִים שֶׁהֵן אֲסוּרִין
 לְשֵׁמֶן. כְּשֶׁשָּׁנָה אֶת שְׁמֵן אֵינּוּ דִין שִׁיָּהָא חֵיב. אָמַר לוֹ
 רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא. אִם אִמְרַתְּ בַּפֶּסַח שֶׁשָּׁנָה לְדָבָר הָאֲסוּר.
 תֹּאמַר בְּזְבָחִים שֶׁשָּׁנָן לְדָבָר הַמוֹתֵר. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אֵימּוּרֵי צְבוּר יֹזְכִיחוּ. שֶׁהֵן מוֹתֵרִין לְשֵׁמֶן. וְהַשּׁוֹחֵט לְשֵׁמֶן
 חֵיב. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא. אִם אִמְרַתְּ בְּאֵימּוּרֵי צְבוּר
 שִׁישׁ לָהֶן קִצָּבָה. תֹּאמַר בַּפֶּסַח שֶׁאֵין לוֹ קִצָּבָה. רַבִּי מֵאִיר
 אָמַר אֶף הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם אֵימּוּרֵי צְבוּר פֶּטוּר:

י שֶׁחָטוּ שְׁלֹא לְאוֹכְלָיו וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ. לְעֶרְלִין וְלִטְמָאִין
 חֵיִיב. לְאוֹכְלָיו וְשְׁלֹא לְאוֹכְלָיו. לְמִנּוּיוֹ וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ.
 לְמוּלִים וְלְעֶרְלִין. לְטְהוּרִים וְלִטְמָאִים. פְּטוּר. שֶׁחָטוּ
 וְנִמְצָא בְּעַל מוֹם. חֵיִיב. שֶׁחָטוּ וְנִמְצָא טְרִיפָה בְּסִתְרָה.
 פְּטוּר. שֶׁחָטוּ וְנוֹדַע שֶׁמִּשְׁכּוֹ הִבְעֵלִים אֶת יְדֵיהֶם. אוֹ
 שְׁמִתוֹ. אוֹ שֶׁנִּטְמָאוּ. פְּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁשָּׁחַט בְּרִשּׁוֹת:

פרק ז

כִּיצַד צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח. מִבִּיאִין שְׁפוֹד שֶׁל רֶמוֹן וְתוֹחֲבוֹ
 מִתּוֹךְ פִּי עַד בֵּית נְקוּבָתוֹ. וְנוֹתֵן אֶת כְּרַעְיוֹ. וְאֵת
 בְּנֵי מַעְיוֹ לְתוֹכוֹ. דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר
 כִּמֵּן בְּשׁוּל הוּא זֶה. אֶלָּא תוֹלִין חוּצָה לוֹ:

ב אֵין צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח לֹא עַל הַשְּׁפוֹד. וְלֹא עַל הָאֶסְכָּלָא.
 אָמַר רַבִּי צְדוֹק מַעֲשֶׂה בְּרֶבֶן גְּמְלִיאֵל שֶׁאָמַר לְטָבִי עֲבָדוּ.
 צֵא וְצִלָּה לָנוּ אֶת הַפֶּסַח עַל הָאֶסְכָּלָא. נָגַע בְּחֶרְסוֹ שֶׁל
 תַּנּוּר. יִקְלוֹף אֶת מְקוֹמוֹ. נָטַף מִרְטָבוֹ עַל הַחֶרֶס וְחִזַּר
 עָלָיו. יטוֹל אֶת מְקוֹמוֹ. נָטַף מִרְטָבוֹ עַל הַסּוּלָת. יִקְמוֹץ
 אֶת מְקוֹמוֹ:

ג סָכוּ בְּשֶׁמֶן תְּרוּמָה. אִם חִבּוּרָת כֹּהֲנִים. יֹאכְלוּ. אִם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל. אִם חֵי הוּא. יִדְיָחוּנוּ. וְאִם צָלִי הוּא. יִקְלוֹף אֶת
 הַחִיצוֹן. סָכוּ בְּשֶׁמֶן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי. לֹא יַעֲשֻׁנוּ דָּמִים עַל
 בְּנֵי חִבּוּרָה. שֶׁאֵין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי בִירוּשָׁלַיִם:

י חֲמִשָּׁה דְּבָרִים בָּאִין בְּטַמְאָה וְאֵינָן נֶאֱכָלִין בְּטַמְאָה.
הָעֹמֵר וְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים וְזִבְחֵי שְׁלָמֵי צִבּוֹר.
וְשְׁעִירֵי רָאשֵׁי חֲדָשִׁים. הַפֶּסַח שָׂבָא בְּטַמְאָה. נֶאֱכָל
בְּטַמְאָה. שְׁלֹא בָּא מִתְחַלְתּוֹ אֲלָא לֶאֱכִילָהּ:

ה גִּטְמָא הַבֶּשֶׂר וְהַחֲלָב קִיִּים. אֵינוֹ זוֹרֵק אֶת הַדָּם. גִּטְמָא
הַחֲלָב וְהַבֶּשֶׂר קִיִּים. זוֹרֵק אֶת הַדָּם. וּבִמְקַדְשֵׁין אֵינוֹ כֵּן.
אֲלָא אֵף עַל פִּי שְׁנִטְמָא הַבֶּשֶׂר וְהַחֲלָב קִיִּים. זוֹרֵק אֶת
הַדָּם:

י גִּטְמָא קָהֵל אוֹ רַבּוֹ. אוֹ שֶׁהָיוּ הַכֹּהֲנִים טְמֵאִים וְהַקָּהֵל
טְהוֹרִים. יַעֲשֶׂה בְּטַמְאָה. גִּטְמָא מַעוּט הַקָּהֵל. הַטְהוֹרִין
עוֹשִׂין אֶת הָרֹאשׁוֹן וְהַטְמֵאִין עוֹשִׂין אֶת הַשֵּׁנִי:

י הַפֶּסַח שְׁנִזְרַק דָּמּוֹ וְאַחֲרַיִם כֵּךְ נֹדַע שֶׁהוּא טָמֵא. הַצִּיץ
מִרְצָה. גִּטְמָא הַגּוֹף. אֵין הַצִּיץ מִרְצָה. מִפְּנֵי שֶׁאֵמְרוּ הַנְּזִיר
וְעוֹשֶׂה פֶסַח. הַצִּיץ מִרְצָה עַל טוּמְאַת הַדָּם. וְאֵין הַצִּיץ
מִרְצָה עַל טוּמְאַת הַגּוֹף. גִּטְמָא טוּמְאַת תְּהוֹם. הַצִּיץ
מִרְצָה:

ה גִּטְמָא שְׁלָם אוֹ רַבּוֹ. שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה
מִעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה. גִּטְמָא מַעוּטוֹ. וְהַנּוֹתֵר. שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ
בַּחֲצֵרוֹתֵיהֶן. אוֹ עַל גִּגּוֹתֵיהֶן מִעֲצֵי עֶצְמָן. הַצִּיקְנִין שׁוֹרְפִין
אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה. בְּשִׁבִּיל לְהַנּוֹת מִעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה:

^ט הפסח שִׁיָּצֵא או שֶׁנִּטְמָא יִשְׂרָף מִידִּ. נִטְמָאוּ הַבְּעָלִים או שֶׁמֶתוּ תַּעֲבֹר צוּרְתּוֹ וַיִּשְׂרָף בְּשֵׁשׁה עָשָׂר. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אוֹמֵר. אִם זֶה יִשְׂרָף מִידִּ לְפִי שְׂאִין לוֹ אוֹכְלִין:

^י הָעֲצָמוֹת וְהַגִּידִין וְהַנּוֹתֵר. יִשְׂרָפוּ בְּשֵׁשׁה עָשָׂר. חֹל שֵׁשׁה עָשָׂר לַהֲיוֹת בְּשִׁבְתָּ. יִשְׂרָפוּ בְּשִׁבְעָה עָשָׂר. לְפִי שְׂאִינָן דּוֹחִין אֶת הַשִּׁבְתָּ וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב:

^{יא} כָּל הַנֶּאֱכָל בְּשׁוֹר הַגָּדוֹל. יֹאכֵל בְּגָדֵי הָרֹדֶף. וְרֹאשֵׁי כִנָּפִים. וְהַסְּחוּסִים. הַשּׁוֹבֵר אֶת הָעֵצִים בְּפֶסַח הַטְּהוֹר. הֵרִי זֶה לֹקֵה אַרְבָּעִים. אֲבָל הַמּוֹתִיר בְּטְהוֹר. וְהַשּׁוֹבֵר בְּטָמֵא. אֵינוֹ לֹקֵה אֶת הָאֲרָבָעִים:

^{יב} אֲבָר שִׁיָּצֵא מִקְצָתוֹ חוֹתֵךְ עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְעֵצִים. וְקוֹלֵף עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְפָרֶק. וְחוֹתֵךְ. וּבִמְקַדְשֵׁין קוֹצֵץ בְּקוֹפִיץ. שְׂאִין בּוֹ מִשּׁוּם שֶׁבִירַת הָעֵצִים מִן הָאֵגֶף וְלִפְנִים. כָּלִפְנִים מִן הָאֵגֶף וְלַחוּץ. כָּלִחוּץ. הַחֲלוּנוֹת וְעוֹבֵי הַחוּמָה כָּלִפְנִים:

^{יג} שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד. אֵלוּ הַוּפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּךְ וְאוֹכְלִין. וְאֵלוּ הַוּפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּךְ וְאוֹכְלִין. וְהַמֶּחֱסֵם בְּאֻמָּצֵעַ. וְכִשְׁהִשְׁמֵשׁ עוֹמֵד לְמִזְוֵג. קוֹפֵץ אֶת פִּיו. וּמַחֲזִיר אֶת פָּנָיו. עַד שֶׁמִּגִּיעַ אֶצֶל חֲבוּרְתּוֹ וְאוֹכֵל. וְהַכֹּלֶה הַוּפְכֵת אֶת פְּנֵיהָ וְאוֹכֵלֶת:

פרק ח

הַאִשָּׁה בְּזֶמֶן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ. שָׁחַט עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ.
 וְשָׁחַט עָלֶיהָ אָבִיהָ. תֹּאכֵל מִשָּׁל בַּעֲלָהּ. הֵלֵכָה
 רְגֵל רֵאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת בְּבֵית אָבִיהָ. שָׁחַט עָלֶיהָ אָבִיהָ. וְשָׁחַט
 עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ. תֹּאכֵל בְּמָקוֹם שֶׁהִיא רוֹצָה. יְתוֹם שֶׁשָּׁחַטוּ
 עָלָיו אֶפֶסֶטְרוֹפּוֹסִין. יֹאכֵל בְּמָקוֹם שֶׁהוּא רוֹצָה. עֶבֶד שֶׁל
 שְׁנֵי שׂוֹתְפִין. לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל שְׁנֵיהֶן. מִי שֶׁחָצִי עֶבֶד וְחָצִי
 בֶּן חֹרִין. לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל רַבּוֹ:

בֵּ. הָאוֹמֵר לְעַבְדּוֹ צֵא וּשְׁחוּט עָלַי אֶת הַפֶּסַח. שָׁחַט
 גָּדִי. יֹאכֵל. שָׁחַט טֶלֶה יֹאכֵל. שָׁחַט גָּדִי וְטֶלֶה. יֹאכֵל מִן
 הָרֵאשׁוֹן. שָׁכַח מָה אָמַר לוֹ רַבּוֹ. בִּיצֵד יַעֲשֶׂה. יִשְׁחוּט טֶלֶה
 וּגְדִי וַיֹּאמֶר. אִם גָּדִי אָמַר לִי רַבִּי. שְׁלוֹ. וְטֶלֶה שְׁלִי. וְאִם
 טֶלֶה אָמַר לִי רַבִּי. טֶלֶה שְׁלוֹ וּגְדִי שְׁלִי. שָׁכַח רַבּוֹ מָה אָמַר
 לוֹ. שְׁנֵיהֶם יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרִיפָה. וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח
 שְׁנֵי:

ג. הָאוֹמֵר לְבָנָיו הֲרִינִי שׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל מִי שִׁיעֲלָה
 מִכֶּם רֵאשׁוֹן לִירוּשָׁלַיִם. כִּיּוֹן שֶׁהַכִּנִּיס הָאֶחָד רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ.
 זָכָה בְּחֶלְקוֹ. וּמִזְכָּה אֶת אָחִיו עִמּוֹ. לְעוֹלָם נִמְנֵן עָלָיו עַד
 שֶׁיֵּהָא בּוֹ כְּזֵית לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. נִמְנֵן וּמוֹשְׁכִין אֶת יְדֵיהֶן
 מִמֶּנּוּ עַד שִׁשְׁחוּט. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר עַד שִׁזְרוֹק עָלָיו
 אֶת הַדָּם:

י הממנה עמו אחרים בחלקו. רשאיין בני חבורה לתן לו את שלו. והוא אוכל משלו. והן אוכלים משלהן:

ה זב שראה שתי ראיות. שוחטין עליו בשביעי. ראה שלש. שוחטין עליו בשמיני שלו. שומרת יום כנגד יום. שוחטין עליה בשני שלה. ראתה שני ימים. שוחטין עליה בשלישי. והזבה שוחטין עליה בשמיני:

י האונן והמפקח את הגל. וכן מי שהבטיחוהו להוציאו מבית האסורים. והחולה. והזקן שהן יכולים לאכול בזית. שוחטין עליהן. על כלן אין שוחטין עליהן בפני עצמן. שמא יביאו את הפסח לידי פסול. לפיכך אם אירע בהן פסול. פטורים מלעשות פסח שני. חוץ מן המפקח בגל. שהוא טמא מתחלתו:

י אין שוחטין את הפסח על היחיד. דברי רבי יהודה. ורבי יוסי מתיר. אפילו חבורה של מאה. שהן יכולים לאכול בזית. אין שוחטין עליהן. ואין עושין חבורת נשים ועבדים וקטנים:

ה אונן טובל ואוכל את פסחו לערב. אבל לא בקדשים. השומע על מתו. והמלקט לו עצמות. טובל ואוכל בקדשים. גר שנתגיר בערב פסח. בית שמאי אומרים טובל ואוכל את פסחו לערב. ובית הלל אומרים הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר:

פרק ט

מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה את הראשון.
יעשה את השני שגג או נאנס ולא עשה את
הראשון יעשה את השני אם כן למה נאמר טמא או
שהיה בדרך רחוקה שאלו פטורין מהכרת ואלו חייבים
בהכרת:

^ב איזו היא דרך רחוקה מן המודיעים ולחוג וכמדתה
לכל רוח דברי רבי עקיבא רבי אליעזר אומר מאסקופת
העזרה ולחוג אומר רבי יוסי לפיכך נקוד על ה' לומר לא
מפני שרחוקה ודאי אלא מאסקופת העזרה ולחוג:

^ג מה בין פסח ראשון לשני הראשון אסור בבל יראה ובל
ימצא והשני מצה וחמץ עמו בבית הראשון טעון הלל
באכילתו והשני אינו טעון הלל באכילתו זה וזה טעונין
הלל בעשייתו ונאכלין צלי על מצות ומרורים ודוחין את
השבת:

^ד הפסח שבא בטמאה לא יאכלו ממנו זבין וזבות נדות
ויולדות ואם אכלו פטורים מהכרת רבי אליעזר פוטר
אף על ביאת מקדש:

^ה מה בין פסח מצרים לפסח דורות פסח מצרים מקחו
מבעשור וטעון הזאה באגדת אזוב על המשקוף ועל

שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת · וְנֶאֱכָל בַּחֲפִזּוֹן בְּלִילָה אַחַת · וּפֶסַח דְּוָרוֹת
נוֹהֵג כָּל שַׁבָּעָה:

י אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ שְׁמַעְתִּי שְׁתַּמּוּרַת הַפֶּסַח קָרִיבָה ·
וּתְמּוּרַת הַפֶּסַח אֵינָה קָרִיבָה וְאֵין לִי לִפְרֹשׁ · אָמַר רַבִּי
עֲקִיבָא אֲנִי אֶפְרֹשׁ · הַפֶּסַח שֶׁנִּמְצָא קוֹדֵם שְׁחִיטַת הַפֶּסַח ·
יֵרָעָה עַד שִׁסְתָּאב · וַיִּמָּכֵר · וַיִּקַּח בְּדָמָיו שְׁלָמִים · וְכֵן
תְּמּוּרָתוֹ · אַחֲרֵי שְׁחִיטַת הַפֶּסַח קָרֵב שְׁלָמִים · וְכֵן תְּמּוּרָתוֹ:

י הַמִּפְרִישׁ נִקְבָּה לְפֶסַח · אוֹ זָכָר בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים יֵרָעָה עַד
שִׁסְתָּאב · וַיִּמָּכֵר וַיִּפְּלוּ דָמָיו לְנִדְבָה · הַמִּפְרִישׁ פֶּסַחוֹ וּמַת ·
לֹא יִבְיָאֲנוּ בָנוּ אַחֲרָיו לְשֵׁם פֶּסַח · אֶלָּא לְשֵׁם שְׁלָמִים:

י"ה הַפֶּסַח שֶׁנִּתְעַרַב בַּזְבָּחִים · כֵּלֶן יֵרָעוּ עַד שִׁסְתָּאב ·
וַיִּמָּכְרוּ · וַיָּבִיאוּ בְּדָמֵי הַיָּפָה שְׁבָהֶן מִמֵּין זֶה · וּבְדָמֵי הַיָּפָה
שְׁבָהֶן מִמֵּין זֶה · וַיִּפְסִיד הַמוֹתֵר מִבֵּיתוֹ · נִתְעַרַב בְּבִכּוּרוֹת ·
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אִם חֲבוּרַת כֹּהֲנִים יֹאכְלוּ:

ט חֲבוּרָה שֶׁאֵבְדָה פֶּסַחָהּ וְאָמְרָה לְאַחַד · צֵא וּבִקֵּשׁ
וּשְׁחוּט עָלֵינוּ · וְהִלֵּךְ וּמָצָא וּשְׁחַט · וְהֵם לִקְחוּ וּשְׁחֲטוּ ·
אִם שָׁלוּ נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְהֵם אוֹכְלִים
עִמּוֹ מִשְׁלוֹ · וְאִם שָׁלְהֵן נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן הֵם אוֹכְלִין מִשְׁלֵהֶן ·
וְהוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְאִם אֵין יָדוּעַ אִיזָה מֵהֶם נִשְׁחַט
רֹאשׁוֹן · אוֹ שֶׁשְׁחֲטוּ שְׁנֵיהֶם כְּאַחַד · הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְהֵם
אֵינָם אוֹכְלִים עִמּוֹ · וְשָׁלְהֵן יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרִיפָה · וּפְטוּרִין
מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנִי · אָמַר לֵהֶן אִם אַחֲרָתִי צֵאוּ וּשְׁחֲטוּ

עָלֵי הַלֵּךְ וּמִצָּא וְשַׁחַט וְהֵן לִקְחוּ וְשַׁחֲטוּ. אִם שָׁלָהֶן
נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. הֵם אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן. וְהוּא אוֹכֵל עִמָּהֶן. וְאִם
שָׁלוּ נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ. וְהֵן אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן.
וְאִם אֵין יָדוּעַ אֵיזָה מֵהֶם נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. אוֹ שֶׁשַּׁחֲטוּ
שְׁנֵיהֶם בְּאַחַד. הֵן אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן. וְהוּא אֵינוֹ אוֹכֵל עִמָּהֶן.
וְשָׁלוּ יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. וּפְטוֹר מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי. אָמַר
לָהֶן וְאָמְרוּ לוֹ. אוֹכְלִים בָּלָם מִן הָרֹאשׁוֹן. וְאִם אֵין יָדוּעַ
אֵיזָה מֵהֶם נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. שְׁנֵיהֶן יוֹצְאִין לְבֵית הַשְּׂרֵפָה.
לֹא אָמַר לָהֶן. וְלֹא אָמְרוּ לוֹ. אֵינָן אַחֲרָאִין זֶה לָזֶה:

שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁנִּתְעַרְבוּ פְּסָחֵיהֶן. אֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן אַחַד.
וְאֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן אַחַד. אַחַד מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֶצֶל אֵלּוּ. וְאַחַד
מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֶצֶל אֵלּוּ. וְכַךְ הֵם אוֹמְרִים. אִם שָׁלָנוּ הוּא
הַפֶּסַח הַזֶּה. יְדִיד מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָךְ. וְנִמְנִית עַל שָׁלָנוּ. וְאִם
שָׁלָךְ הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה. יְדִינוּ מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָנוּ וְנִמְנִינוּ עַל
שָׁלָךְ. וְכֵן חֲמֵשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁל חֲמֵשֶׁה חֲמֵשֶׁה וְשֶׁל עֶשְׂרֶה
עֶשְׂרֶה. מוֹשְׁכִין לָהֶן אַחַד מִכָּל חֲבוּרָה וְחֲבוּרָה. וְכֵן הֵם
אוֹמְרִים:

שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַרְבוּ פְּסָחֵיהֶם. זֶה מוֹשֵׁךְ לוֹ אַחַד. וְזֶה מוֹשֵׁךְ
לוֹ אַחַד. זֶה מִמֶּנָּה עִמּוֹ אַחַד מִן הַשּׁוֹק וְזֶה מִמֶּנָּה עִמּוֹ
אַחַד מִן הַשּׁוֹק. זֶה בָּא אֶצֶל זֶה. וְזֶה בָּא אֶצֶל זֶה. וְכַךְ
הֵם אוֹמְרִים. אִם שָׁלִי הוּא פֶּסַח זֶה. יְדִיד מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָךְ
וְנִמְנִית עַל שָׁלִי. וְאִם שָׁלָךְ הוּא פֶּסַח זֶה. יְדִי מְשׁוּכּוֹת
מִשְׁלִי וְנִמְנִיתִי עַל שָׁלָךְ:

פרק י

עֲרֵבִי פֶסְחִים סְמוּד לְמִנְחָה. לֹא יֹאכַל אָדָם עַד
שֶׁתַּחֲשֹׁד. וְאִפִּילוּ עָנִי שְׁבִי־שְׂרָאֵל לֹא יֹאכַל עַד
שִׁיסָּב. וְלֹא יִפְתְּחוּ לוֹ מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן. וְאִפִּילוּ מִן
הַתְּמָחוּי:

ב' מִזְגוּ לוֹ כּוֹס רֵאשׁוֹן. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם.
וְאַחֵר כֵּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מְבָרֵךְ עַל
הַיַּיִן. וְאַחֵר כֵּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם:

ג' הֵבִיאוּ לִפְנֵיוּ מִטְבֵּל בַּחֲזָרָת עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְפִרְפֶּרֶת הַפֶּת.
הֵבִיאוּ לִפְנֵי מִצָּה וַחֲזָרָת וַחֲרוֹסֶת וּשְׁנֵי תַבְשִׁילִין. אֵף עַל
פִּי שְׁאִין חֲרוֹסֶת מִצָּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּר צְדוֹק אוֹמֵר מִצָּה.
וּבִמְקָדָשׁ הָיוּ מְבִיאִים לִפְנֵיוּ גּוֹפּוֹ שֶׁל פֶּסַח:

ד' מִזְגוּ לוֹ כּוֹס שֵׁנִי. וְכֹאן הֵבִין שׂוֹאֵל אָבִיו. וְאִם אֵין דַּעַת
בִּבֶן אָבִיו מִלְמָדוֹ. מָה נִשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת.
שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חֶמֶץ וּמִצָּה. הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ
מִצָּה. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר יִרְקוֹת. הַלֵּילָה
הַזֶּה מְרוֹר. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֶּשֶׂר צָלִי שְׁלֹק
וּמִבְשָׁל. הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ צָלִי. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ מְטַבִּילִין
פַּעַם אַחַת. הַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים. וְלִפִּי דַעַתוֹ שֶׁל בֶּן.
אָבִיו מִלְמָדוֹ. מִתְחִיל בְּגִנוֹת וּמְסִים בְּשֶׁבַח. וְדוֹרֵשׁ מֵאַרְמֵי
אוֹבֵד אָבִי. עַד שִׁיגְמוֹר כָּל הַפְּרָשָׁה כְּלָה:

ה רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו הן פסח מצה ומרור פסח על שום שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים מצה על שום שנגאלו אבותינו ממצרים מרור על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים בכל דוד ודוד חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים לפיכך אנחנו חייבין להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר להברך לעלה ולקלס למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו הוציאנו מעבדות לחרות מיגון לשמחה ומשעבוד לגאולה ונאמר לפניו הללויה:

י עד היכן הוא אומר בית שמאי אומרים עד אם הבנים שמחה ובית הלל אומרים עד חלמיש למעינו מים וחותם בגאולה רבי טרפון אומר אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים ואינו חותם רבי עקיבא אומר כן יי אלהינו ואלהי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום שמחים בבגין עירך וששים בעבודתך ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים וכולי עד ברוך אתה יי גאל ישראל:

י מזגנו לו כוס שלישי מברך על מזונו רביעי גומר עליו את ההלל ואומר עליו ברכת השיר בין הכוסות הללו אם רוצה לשותות ישתה בין שלישי לרביעי לא ישתה:

ח אין מפטירין אחר הפסח אפיקמן יישנו מקצתן יאכלו.
כלן לא יאכלו רבי יוסי אומר נתנמןמו יאכלו נרדמו.
לא יאכלו:

ט הפסח אחר חצות מטמא את הידים הפגול והנותר
מטמאין את הידים ברך ברבת הפסח פטר את של
זבח ברך את של זבח לא פטר את של פסח דברי
רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר לא זו פוטרת זו ולא
זו פוטרת זו: סליק

מסכת חגיגה

מסכת יום טוב

פרק א

ביצה שְׁנוּלָדָה בְּיוֹם טוֹב: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים תֹּאכֵל.
וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים לֹא תֹאכֵל. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
שְׂאֹר בְּכֻזִּית וְחֶמֶץ בְּכַבּוֹתָבֶת. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים זֶה וְזֶה
בְּכֻזִּית:

^ב הַשּׁוֹחֵט חֵיהּ וְעוֹף בְּיוֹם טוֹב. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יַחְפוֹר
בְּדָקָר וַיִּכְסֶּה. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים לֹא יִשְׁחוּט אֶלָּא אִם כֵּן
הָיָה לוֹ עֶפֶר מוֹכֵן מִבְּעוֹד יוֹם. וּמוֹדִים שָׂאֵם שְׁחֵט שְׂיַחְפוֹר
בְּדָקָר וַיִּכְסֶּה. שְׂאֶפֶר כִּירָה מוֹכֵן הוּא:

^ג בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַסֵּלֶם מִשּׁוּבָּךְ
לְשׁוּבָּךְ. אָבֵל מִטְּהוּ מִחֲלוּן לְחֲלוּן. וּבֵית הֵלֵל מִתִּירִין. בֵּית
שְׁמַאי אוֹמְרִים לֹא יִטּוֹל אֶלָּא אִם כֵּן נִעְנַע מִבְּעוֹד יוֹם.
וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים עוֹמֵד וְאוֹמֵר. זֶה וְזֶה אֲנִי נוֹטֵל:

^ד זְמַן שְׁחוֹרִים וּמִצָּא לְבָנִים. לְבָנִים וּמִצָּא שְׁחוֹרִים. שְׁנַיִם
וּמִצָּא שְׁלֹשָׁה. אֲסוּרִין. שְׁלֹשָׁה וּמִצָּא שְׁנַיִם. מוֹתָרִים.
בְּתוֹךְ הַקֶּן וּמִצָּא לִפְנֵי הַקֶּן. אֲסוּרִים. וְאִם אֵין שֵׁם אֶלָּא
הֵם. הָרִי אֵלּוּ מוֹתָרִים:

^ה בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מְסַלְקִין אֶת הַתְּרִיסִין בְּיוֹם טוֹב.
וּבֵית הֵלֵל מִתִּירִין אִף לְהַחְזִיר. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין
נוֹטְלִין אֶת הָעֲלִי לְקַצֵּב עָלָיו בֶּשֶׁר. וּבֵית הֵלֵל מִתִּירִין. בֵּית

שָׁמַאי אוֹמְרִים אֵין נוֹתְנִין אֶת הָעוֹר לִפְנֵי הַדֶּרֶסֶן. וְלֹא יִגְבִּיהֶנוּ אֲלָא אִם כֵּן יֵשׁ עִמּוֹ כְּזִית בְּשָׂר. וּבֵית הֵלֵל מִתִּירִין. בֵּית שָׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מוֹצִיאִין לֹא אֶת הַקֶּטֶן. וְלֹא אֶת הַלּוֹלֵב. וְלֹא אֶת סֵפֶר תּוֹרָה לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים. וּבֵית הֵלֵל מִתִּירִין:

י בֵּית שָׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מוֹלִיכִין חֵלָה וּמִתְּנוֹת לִכְהֵן בְּיוֹם טוֹב. בֵּין שֶׁהוֹרְמוּ מֵאֶמֶשׁ. בֵּין שֶׁהוֹרְמוּ מֵהַיּוֹם. וּבֵית הֵלֵל מִתִּירִין. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שָׁמַאי גִּזְרָה שְׂוֵה. חֵלָה וּמִתְּנוֹת. מִתְּנָה לִכְהֵן. וְתִרּוּמָה מִתְּנָה לִכְהֵן. כָּשֶׁם שֶׁאֵין מוֹלִיכִין אֶת הַתִּרּוּמָה. כֵּךְ אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַמִּתְּנוֹת. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הֵלֵל. לֹא. אִם אֲמַרְתֶּם בַּתִּרּוּמָה שֶׁאֵינוּ זִכָּאי בַּהֲרַמְתָּהּ. תֹּאמְרוּ בַּמִּתְּנוֹת שֶׁזִּכָּאי בַּהֲרַמְתֶּן:

י בֵּית שָׁמַאי אוֹמְרִים. תְּבַלִּין גְּדוּכִין בְּמִדּוּךְ שֶׁל עֵץ. וְהַמֶּלֶח בַּפֶּךָ וּבְעֵץ הַפְּרוֹר. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים. תְּבַלִּין גְּדוּכִין כְּדֶרֶכְךָ בְּמִדּוּךְ שֶׁל אָבֶן וְהַמֶּלֶח בְּמִדּוּךְ שֶׁל עֵץ:

י"ה הַבּוֹרֵר קִטְנִית בְּיוֹם טוֹב. בֵּית שָׁמַאי אוֹמְרִים בּוֹרֵר אֶכָּל וְאֶכָּל. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בּוֹרֵר כְּדֶרֶכְךָ בְּחִיקוֹ. בְּקִנּוֹן וּבִתְמַחוּי. אֶכָּל לֹא בְּטַבָּלָא. וְלֹא בְּנֶפֶח. וְלֹא בְּכִבְרָה. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵף מִדִּיחַ וְשׁוֹלָה:

ט בֵּית שָׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מְשַׁלְּחִין בְּיוֹם טוֹב אֲלָא מְנוֹת. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים מְשַׁלְּחִין בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף בֵּין חַיִּין בֵּין

שְׁחוּטִין מְשַׁלְחִין יֵינוֹת שְׁמָנִים וְסֻלְתוֹת וְקִטְנִיּוֹת אָבֵל לֹא
תְּבוֹאָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְתִיר בְּתֵבוֹאָה:

מְשַׁלְחִין כָּלִים בֵּין תְּפוּרִין בֵּין שְׂאִינָן תְּפוּרִין וְאִף עַל
פִּי שֵׁשׁ בָּהֶן כָּלָאִים וְהֵן לְצוּרֶךְ הַמוֹעֵד אָבֵל לֹא סִגְדֵל
הַמִּסְמָר וְלֹא מִנְעֵל שְׂאִינֵנו תְּפוּרִין רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף
לֹא מִנְעֵל לְבָן מִפְּנֵי שְׁצָרִיד אוֹמֵן זֶה הַכָּלָל כָּל שְׁנֵאוֹתֵינוּ
בּו בְּיוֹם טוֹב מְשַׁלְחִין אוֹתוֹ:

פרק ב

יוֹם טוֹב שֶׁחָל לַהֲיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת לֹא יִבָּשֶׁל אָדָם בְּתַחֲלָה
מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת אָבֵל מִבָּשֶׁל הוּא לְיוֹם טוֹב וְאִם
הוֹתִיר הוֹתִיר לְשַׁבָּת וְעוֹשֶׂה תַבְּשִׁיל מִעֶרֶב יוֹם טוֹב
וְסוּמָךְ עָלָיו לְשַׁבָּת בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים שְׁנֵי תַבְּשִׁילִין
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים תַבְּשִׁיל אֶחָד וְשׁוּין בְּדָג וּבִיצָה שְׁעָלָיו
שֶׁהֵן שְׁנֵי תַבְּשִׁילִין אֶכְלוּ אוֹ שְׁנַאֲבָד לֹא יִבָּשֶׁל עָלָיו
בְּתַחֲלָה וְאִם שִׁיר מִמֶּנּוּ כָּל שֶׁהוּא סוּמָךְ עָלָיו לְשַׁבָּת:

כָּח לַהֲיוֹת אַחֵר שַׁבָּת בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מִטְבִּילִין אֶת
הַכֹּל מִלִּפְנֵי שַׁבָּת וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים כָּלִים מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת
וְאָדָם בְּשַׁבָּת:

ג וְשׁוּין שְׁמִשְׁקִין אֶת הַמֵּים בְּכָלִי אֶבֶן לְטַהֲרָן אָבֵל לֹא
מִטְבִּילִין וּמִטְבִּילִין מִגֵּב לְגֵב וּמִחֲבוּרָה לְחֲבוּרָה:

י בית שמאי אומרים מביאין שלמים ואין סומכין עליהם.
אבל לא עולות ובית הלל אומרים מביאין שלמים ועולות
וסומכין עליהן:

ה בית שמאי אומרים לא יחם אדם חמין לרגליו אלא אם
כן ראויין לשתייה ובית הלל מתירין עושה אדם מדורה
ומתחמם כנגדה:

ו שלשה דברים רבן גמליאל מחמיר כדברי בית שמאי.
אין טומנין את החמין מיום טוב לשבת ואין זוקפין את
המנוחה ביום טוב ואין אופין פתין גריצין אלא רקיקין.
אמר רבן גמליאל מימיהן של בית אבא לא היו אופין
פתין גריצין אלא רקיקין אמרו לו מה נעשה לבית אביך
שהיו מחמירין על עצמן ומקילין לכל ישראל להיות אופין
פתין גריצין וחורין:

ז אף הוא אמר שלשה דברים להקל מכבדים בין
המטות ומניחין את המגמר ביום טוב ועושין גדי מקלס
בלילי פסחים וחכמים אוסרין:

ח שלשה דברים רבי אלעזר בן עזריה מתיר וחכמים
אוסרין פרתו יוצאה ברצועה שבין קרניה ומקרדין את
הבהמה ביום טוב ושוחקין את הפלפלין ברחים שלהם.
רבי יהודה אומר אין מקרדין את הבהמה ביום טוב
מפני שעושה חבורה אבל מקרצפין וחכמים אומרים
אין מקרדין אף לא מקרצפין:

^ט הַרְחִים שֶׁל פְּלִפְלִין טִמְאָה מְשֻׁם שְׁלֹשָׁה כְּלִים מְשֻׁם כְּלִי קַבּוּל וּמְשֻׁם כְּלִי מִתְכַּת וּמְשֻׁם כְּלִי כְּבֵרָה:

^י הַעֲגֵלָה שֶׁל קָטָן טִמְאָה מִדֶּרֶס וְנִטְלָת בְּשִׁבְתָּהּ וְאִינָה נִגְרָרֶת אֶלָּא עַל גְּבִי כְּלִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כָּל הַכְּלִים אֵין נִגְרָרִים חוּץ מִן הַעֲגֵלָה מִפְּנֵי שֶׁהִיא כּוֹבֶשֶׁת:

פרק ג

אֵין צָדִין דָּגִים מִן הַבִּיבְרִים בְּיוֹם טוֹב וְאֵין נוֹתֵנִין לַפְּגִיָּהִם מְזֻנּוֹת אֲבָל צָדִין חִיָּה וְעוֹף מִן הַבִּיבְרִין וְנוֹתֵנִים לַפְּגִיָּהִם מְזֻנּוֹת רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא כָּל הַבִּיבְרִין שְׁוִין זֶה הַכֶּלֶל כָּל הַמַּחְסֵר צִידָה אֲסוּר וְשְׂאִינוֹ מַחְסֵר צִידָה מוֹתֵר:

^ב מְצוּדוֹת חִיָּה וְעוֹף וְדָגִים שֶׁעָשְׂאָן מִעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא יִטּוֹל מֵהֶן בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן יוֹדֵעַ שֶׁנֶּצְדוּ מִעֶרֶב יוֹם טוֹב וּמַעֲשֶׂה בְּגוֹי אֶחָד שֶׁהֵבִיא דָּגִים לְרַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְאָמַר מוֹתֵרִין הֵן אֶלָּא שֶׁאֵין רְצוֹנִי לְקַבֵּל הֵימָנוּ:

^ג בַּהֲמָה מְסֻכָּנָתָהּ לֹא יִשְׁחוּט אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ שֶׁהוּא בְּיוֹם לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כִּזְיֹת צָלִי רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוּ כִּזְיֹת חִי מִבֵּית טְבִיחָתָהּ שְׁחָטָהּ בְּשָׂדֶה לֹא יִבְאָנָה בַּמּוֹט וּבַמּוֹטָה אֲבָל מִבֵּית בֵּידוֹ אֲבָרִים אֲבָרִים:

^ד בְּכוֹר שֶׁנֶּפֶל לְבוֹר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יֵרֵד מִמָּחָה וְיִרְאָה אִם יֵשׁ בּוֹ מוֹם יַעֲלֶה וְיִשְׁחוּט וְאִם לֹא לֹא יִשְׁחוּט רַבִּי

שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כֹּל שֶׁאֵין מוֹמֵז נִכָּר מִבְּעוֹד יוֹם אֵין זֶה מִן
הַמוֹכֵן:

ה' בַּהֶמָּה שְׁמִתָּה לֹא יִזְזָנָה מִמְּקוֹמָהּ וּמַעֲשֶׂה וְשֹׁאֲלוֹ
אֶת רַבִּי טַרְפוֹן עָלֶיהָ וְעַל הַחֲלָה שֶׁנִּטְמָאָה וְנִכְנָס לְבֵית
הַמִּדְרָשׁ וְשֹׁאֲלִי וְאָמְרוּ לוֹ לֹא יִזְזִים מִמְּקוֹמָם:

י' אֵין נִמְנִין עַל הַבְּהֵמָה לְכַתְּחֵלָה בְּיוֹם טוֹב אֲבָל נִמְנִין
עָלֶיהָ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְשׁוֹחֲטִין וּמַחֲלִקִין בֵּינֵיהֶן רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר שׁוֹקֵל אָדָם בְּשָׂר כָּנָגֵד הַכְּלִי אוֹ כָּנָגֵד הַקּוֹפִיץ
וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵין מִשְׁגִּיחִין בְּכַף מֵאֲזָנִים כֹּל עֶקֶר:

י' אֵין מִשְׁחִיזִין אֶת הַסֶּכֶן בְּיוֹם טוֹב אֲבָל מְשִׁיאָה עַל גִּבִּי
חֲבֵרְתָּהּ לֹא יֹאמֵר אָדָם לְטַבַּח שְׁקוֹל לִי בְּדִינָר בְּשָׂר
אֲבָל שׁוֹחֲט וּמַחֲלִקִין בֵּינֵיהֶן:

י"א אוֹמֵר אָדָם לְחֲבִירוֹ מֵלֹא לִי כָּלִי זֶה אֲבָל לֹא בְּמִדָּה רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיָה כָּלִי שֶׁל מִדָּה לֹא יִמְלֹאֲנוּ מַעֲשֶׂה
בְּאַבָּא שָׂאוֹל בֶּן בְּטָנִית שֶׁהָיָה מִמֵּלֵא מְדוּתָיו מֵעֶרֶב יוֹם
טוֹב וְנוֹתֵנָן לְלִקּוּחוֹת בְּיוֹם טוֹב אַבָּא שָׂאוֹל אוֹמֵר אֶף
בְּמוֹעֵד עוֹשֶׂה כֵּן (מִפְּנֵי בְּרוּרֵי הַמְּדוּת) וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים
אֶף בַּחֹל עוֹשֶׂה כֵּן מִפְּנֵי מִצְוֵי הַמְּדוּת הוֹלִיךְ אָדָם אֲצֵל
חֲנוּנֵי הָרָגִל אֲצֵלוֹ וְאוֹמֵר לוֹ תֵּן לִי בִיעִים וְאַגְזוּזִים בְּמִנְיֹן
שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בַּעַל הַבַּיִת לִהְיוֹת מוֹנֶה בַּתּוֹךְ בֵּיתוֹ:

פרק ד

הַמְּבִיא כִּדֵּי יוֹן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. לֹא יֵבִיאֻם בְּסֵל וּבִקְפָּה.
 אֲבָל מְבִיא הוּא עַל כֶּתֶפוֹ. אוֹ לִפְנֵיו. וְכֵן הַמּוֹלִיד
 אֶת הַתֵּבֶן. לֹא יַפְשִׁיל אֶת הַקֶּפֶה לְאַחֲרָיו. אֲבָל מְבִיאָהּ
 הוּא בִידּוֹ. וּמִתְחִילִין בְּעֶרְמַת הַתֵּבֶן. אֲבָל לֹא בַעֲצִים
 שֶׁבִּמְקָצָה:

בִּי אֵין נוֹטְלִין עֲצִים מִן הַסֵּכָה. אֶלָּא מִן הַסְמוּךְ לָהּ. מְבִיאִין
 עֲצִים מִן הַשָּׂדֶה מִן הַמִּכְנָס. וּמִן הַקֶּרֶף אֶפִּילוֹ מִן הַמִּפְזָר.
 אִיזְהוּ קֶרֶף כָּל שְׁסֻמוֹךְ לְעִיר. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי
 יוֹסִי אוֹמֵר כָּל שְׁנִכְנָסִין לוֹ בַּפּוֹתֶחַת. וְאֶפִּילוֹ בְּתוֹךְ תַּחֲנוּם
 שִׁבְתָּ:

גִּי אֵין מְבַקְעִין עֲצִים לֹא מִן הַקּוֹרוֹת. וְלֹא מִן הַקּוֹרָה
 שְׁנִשְׁבְּרָה בְיוֹם טוֹב. וְאֵין מְבַקְעִין לֹא בַקֶּרְדּוֹם וְלֹא
 בַּמַּגֵּרָה וְלֹא בַּמַּגֵּל אֶלָּא בַקּוּפִיץ. בֵּית שֶׁהוּא מְלֵא פִירוֹת.
 סָתוּם וְנִפְתַּח. נוֹטֵל מִמָּקוֹם הַפֶּתַח. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אִף
 פּוֹחַת לְכַתְחֵלָה וְנוֹטֵל:

דִּי אֵין פּוֹחַתִּין אֶת הַנֵּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כְּלִי. וְאֵין עוֹשִׂין
 פֶּחֱמִין (בְּיוֹם טוֹב). וְאֵין חוֹתְכִין אֶת הַפֶּתִילָה לְשָׁנִים. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר חוֹתְכָה בְּאוֹר (לְשֹׁתֵי גֵרוֹת):

הִי אֵין שׁוֹבְרִין אֶת הַחֶרֶס. וְאֵין חוֹתְכִין הַנֵּר לְצִלּוֹת בּוֹ
 מִלֵּיחַ. וְאֵין גּוֹרְפִין תַּנּוּר וְכִירִים. אֲבָל מְכַבְּשִׁין. וְאֵין מְקִיפִין

שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת לְשָׁפוֹת עָלֶיהֶן אֶת הַקְּדָרָה: וְאִין סוּמְכִין אֶת
הַקְּדָרָה בְּבִקְעָתָ וְכֵן בְּדִלְתָּ וְאִין מְנַהֲיִין אֶת הַבְּהֵמָה
בַּמֶּקֶל בְּיוֹם טוֹב: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן שִׁמְעוֹן מַתִּיר:

י רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר נוֹטֵל אָדָם קָסָם מִשְׁלָפְנֵיו: לַחֲצוֹץ בּוֹ
שְׁנָיו: וּמִגִּבַּב מִן הַחֲצֵר וּמִדְּלִיק: שְׁכָל מָה שֶׁבַחֲצֵר מוֹכֵן
הוּא: וְחֲכָמִים אוֹמְרִים מִגִּבַּב מִשְׁלָפְנֵיו וּמִדְּלִיק:

י אִין מוֹצִיאִין מִן הָאוֹר לֹא מִן הָעֵצִים: וְלֹא מִן הָאֲבָנִים: וְלֹא
מִן הָעֶפֶר וְלֹא מִן הַמִּים: (וְלֹא מִן הָרֶעֱפִים:) וְאִין מְלַבְּנִין
אֶת הָרֶעֱפִים לְצִלוֹת עָלֶיהֶן: וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עוֹמֵד
אָדָם עַל הַמִּקְצָה עָרֵב שֶׁבֶת בְּשִׁבְיעִית: וְאוֹמֵר מִכָּאן אֲנִי
אוֹכֵל לְמַחֲרָ: וְחֲכָמִים אוֹמְרִים עַד שִׁירְשׁוֹם: וְיֹאמַר מִכָּאן
וְעַד כָּאן:

פרק ה

מִשְׁיָלִין פִּירוֹת דֶּרֶךְ אֶרְבֵּה בְּיוֹם טוֹב: אֲבָל לֹא בַשֶּׁבֶת:
וּמִכֶּסֶּם פִּירוֹת בְּכָלִים מִפְּנֵי הַדֶּלֶף: וְכֵן כִּדִּי יִין
וְכִדִּי שֶׁמֶן: וְנוֹתְנִים כָּלִי תַּחַת הַדֶּלֶף בַּשֶּׁבֶת:

ב כָּל שְׁחִיבִין עָלָיו מִשׁוֹם שְׁבוֹת: מִשׁוֹם רְשׁוֹת: מִשׁוֹם
מִצְוָה: (בַּשֶּׁבֶת) חִיִּיבִין עָלָיו בְּיוֹם טוֹב: וְאֵלּוּ הֵן מִשׁוֹם
שְׁבוֹת: לֹא עוֹלִין בְּאֵילָן: וְלֹא רוֹכְבִין עַל גְּבִי בַּהֶמָּה: וְלֹא
שָׁטִין עַל פְּנֵי הַמִּים: וְלֹא מְטַפְּחִין: וְלֹא מְסַפְּקִין: וְלֹא
מְרַקְדִין: וְאֵלּוּ הֵן מִשׁוֹם רְשׁוֹת: לֹא דְגִין: וְלֹא מְקַדְּשִׁין: וְלֹא

חולצין. ולא מיבמין. ואלו הן משום מצוה. לא מקדישין.
ולא מעריכין. ולא מחרימין. ולא מגביהין תרומה ומעשר.
כל אלו ביום טוב אמרו. קל וחמר בשבת. אין בין יום טוב
לשבת. אלא אכל נפש בלבד:

ג הבהמה והכלים כרגלי הבעלים. המוסר בהמתו לבגו
או לרועה. הרי אלו כרגלי הבעלים. כלים המיוחדין
לאחד מן האחין שבבית. הרי אלו כרגליו. ושאין מיוחדין
הרי אלו במקום שהולכין:

ד השואל כלי מחבירו מערב יום טוב. כרגלי השואל. ביום
טוב כרגלי המשאיל. האשה ששאלה מחברתה תבלין
ומים ומלח לעסטה. הרי אלו כרגלי שתיהן. רבי יהודה
פוטר במים. מפני שאין בהם ממש:

ה הגחלת כרגלי הבעלים. ושלחבת בכל מקום. גחלת
של הקדש מועלין בה. ושלחבת לא נהנין. ולא מועלין.
(המוציא גחלת לרשות הרבים. חייב. ושלחבת פטור).
בור של יחיד. כרגלי היחיד. ושל אנשי אותה העיר.
כרגלי אנשי אותה העיר. ושל עולי בבל. כרגלי הממלא:

ו מי שהיו פירותיו בעיר אחרת ועירבו בני אותה העיר
להביא אצלם מפירותיו. לא יביאו לו. ואם ערב הוא.
פירותיו כמוהו:

י מי שזמן אצלו אורחים לא יוליכו בידם מנות אלא אם
כן זכה להם מנותיהם מערב יום טוב אין משקין ושוחטין
את המדבריות אבל משקין ושוחטין את הבתיות אלו
הן בתיות הלנות בעיר מדבריות הלנות באפר: סליק

מסכת מועד קטן

מסכת ראש השנה

פרק א

אֲרֻבָּעָה רֵאשֵׁי שָׁנִים הֵם. בְּאַחַד בְּנִסָּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה
לְמַלְכִּים וְלִרְגָלִים. בְּאַחַד בְּאֵלוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה
לְמַעֲשֵׂר בַּהֶמָּה. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים בְּאַחַד
בְּתִשְׂרִי. בְּאַחַד בְּתִשְׂרִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְשָׁנִים וְלַשְׁמַטִּין
וְלִיִּזְבוּלוֹת לְנִטְיָעָה וְלִירְקוֹת. בְּאַחַד בְּשֶׁבֶט רֹאשׁ הַשָּׁנָה
לְאֵילָן כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. בֵּית הֵלֵל אוֹמְרִים בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר
בּוֹ:

ב בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הָעוֹלָם נִדּוֹן. בַּפֶּסַח עַל הַתְּבוּאָה.
בַּעֲצֻרַת עַל פִּירוֹת הָאֵילָן. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בְּאֵי הָעוֹלָם
עוֹבְרִין לִפְנֵיו כְּבָנֵי מְרוֹן. שְׁנָאָמַר הַיּוֹצֵר יַחַד לָבָם הַמְּבִין
אֵל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם. וּבַחֲג נִדּוּנִים עַל הַמֵּים:

ג עַל שְׁשֵׁה חֳדָשִׁים הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין. עַל נִסָּן מִפְּנֵי הַפֶּסַח.
עַל אָב מִפְּנֵי הַתְּעֵנִית. עַל אֵלוּל מִפְּנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. עַל
תִּשְׂרִי מִפְּנֵי תְּקֵנַת הַמוֹעֲדוֹת. עַל כֶּסֶל מִפְּנֵי חֲנֻכָּה. וְעַל
אֲדָר מִפְּנֵי הַפּוּרִים. וְכִשְׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם יוֹצְאִין אֶף
עַל אֵיר מִפְּנֵי פֶסַח קָטָן:

ד עַל שְׁנֵי חֳדָשִׁים מְחַלְלִין אֶת הַשֶּׁבֶט. עַל נִסָּן וְעַל
תִּשְׂרִי. שֶׁבָּהֶן הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין לְסוּרְיָא. וּבָהֶן מְתַקְּנִין אֶת

המוֹעֲדוֹת. וּבִשְׁהֵיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם. מִחֻלְלִין אֵף עַל
כֵּלָן. מִפְּנֵי תִקְנַת הַקֶּרֶבֶן:

^ה בֵּין שְׁנֵי נִרְאָה בְּעֵלִיל. בֵּין שְׁלֹא נִרְאָה בְּעֵלִיל. מִחֻלְלִין עָלָיו
אֶת הַשַּׁבָּת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִם נִרְאָה בְּעֵלִיל. אֵין מִחֻלְלִין
עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת:

^י מַעֲשֶׂה שֶׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים זֶזַג וְעַכְבָּן רַבִּי עֲקִיבָא
בְּלוּד. שְׁלַח לוֹ רֶבֶן גַּמְלִיאֵל. אִם מַעֲבֵב אֶתָּה אֶת הָרָבִים.
נִמְצְאָת מִכְשִׁילָן לַעֲתִיד לָבוֹא:

^י אָב וּבָנוּ שָׂרְאוּ אֶת הַחֹדֶשׁ יִלְכוּ. לֹא שִׁמְצָטְרְפִין זֶה עִם
זֶה. אֵלֹא שָׂאֵם יִפְסֹל אֶחָד מֵהֶן. יִצְטָרֵף הַשְּׁנִי עִם אֶחָד.
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אָב וּבָנוּ וְכָל הַקְּרוֹבִין. כְּשֶׁרִין לַעֲדוֹת
הַחֹדֶשׁ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה בְּטוֹבִיָּה הַרּוֹפֵא. שָׂרְאָה
אֶת הַחֹדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. הוּא וּבָנוּ וְעַבְדּוֹ מְשׁוֹחֲרֵר. וְקִבְּלוּ
הַכֹּהֲנִים אוֹתוֹ וְאֶת בָּנוֹ. וַפְּסֹלוּ אֶת עַבְדּוֹ. וּכְשָׁבֵאוּ לִפְנֵי
בֵּית דִּין. קִבְּלוּ אוֹתוֹ וְאֶת עַבְדּוֹ. וַפְּסֹלוּ אֶת בָּנוֹ:

^ח אֵלֹו הֵן הַפְּסוּלִין. הַמְּשֻׁחָק בְּקִבְיָא. וּמִלּוֹה בְּרַבִּית.
וּמִפְּרִיחֵי יוֹנִים. וְסוֹחֲרֵי שְׁבִיעִית. וְעַבְדִּים. זֶה הַכֵּלָל. כָּל
עֲדוֹת שֶׁאֵין הָאִשָּׁה כְּשֶׁרָה לָּהּ. אֵף הֵן אֵינָן כְּשֶׁרִים לָּהּ:

^ט מִי שָׂרְאָה אֶת הַחֹדֶשׁ. וְאֵינּוּ יָכוֹל לְהִלָּךְ. מוֹלִיכִין אוֹתוֹ
עַל הַחֲמוֹר. אֲפִילוֹ בַּמָּטָה. וְאִם צוּדָה לָהֶם. לוֹקָחִין בִּידָם
מִקְלוֹת. וְאִם הֵיָתָה דֶּרֶךְ רְחוֹקָה. לוֹקָחִין בִּידָם מְזוֹנוֹת.

שֶׁעַל מַהֲלֵךְ לַיְלָה וַיּוֹם מִחֲלָלִין אֶת הַשַּׁבָּת וַיּוֹצֵאִין לְעֵדוֹת
הַחֹדֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרָאוּ
אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:

פרק ב

אם אינן מכירין אותו מְשַׁלְחִין אַחֵר עִמּוֹ לְהַעֲדוֹ.
בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוֹת הַחֹדֶשׁ מִכָּל אָדָם.
מִשְׁקַלְקְלוּ הָאֲפִיקוֹרוֹסִים הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ מְקַבְּלִין אֶלָּא
מִן הַמְּכִירִים:

^א בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְשִׁיאִין מִשְׁוֹאוֹת מִשְׁקַלְקְלוּ הַכּוֹתִיּוֹת.
הִתְקִינוּ שֶׁיִּהְיוּ שְׁלוּחִין יוֹצֵאִין:

^ג בִּיצֵד הָיוּ מְשִׁיאִין מִשְׁוֹאוֹת מְבִיאִין כְּלָנְסָאוֹת שֶׁל
אֶרֶז אֲרוּכִין וְקָנִים וְעֵצֵי שֶׁמֶן וְנִעְוֶרֶת שֶׁל פֶּשֶׁתָּן וְכוּרֶךְ
בְּמִשְׁיָחָה וְעוֹלָה לְרֹאשׁ הַהֵר וּמִצִּית בֶּהֶן אֶת הָאוֹר.
וּמוֹלִיךְ וּמְבִיא וּמַעֲלָה וּמוֹרִיד עַד שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת חֲבִירוֹ
שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כֵּן בְּרֹאשׁ הַהֵר הַשֵּׁנִי וְכֵן בְּרֹאשׁ הַהֵר
הַשְּׁלִישִׁי:

^ד וּמֵאֵין הָיוּ מְשִׁיאִין מִשְׁוֹאוֹת מֵהֵר הַמִּשְׁחָה לְסֶרֶטְבָּא
וּמִסֶּרֶטְבָּא לְגְרוֹפִינָא מְגְרוֹפִינָא לְחוּוֹרִין וּמִחוּוֹרִין לְבֵית
בִּלְתִּין וּמִבֵּית בִּלְתִּין לֹא זָזוּ מִשָּׁם אֶלָּא מוֹלִיךְ וּמְבִיא
וּמַעֲלָה וּמוֹרִיד עַד שֶׁהָיָה רוֹאֶה כָּל הַגּוֹלָה לְפָנָיו כְּמִדּוֹרֶת
הָאֵשׁ:

ה חצר גדולה היתה בירושלים ובית יעזק היתה נקראת.
 ולשם כל העדים מתכנסים. ובית דין בודקין אותם שם.
 וסעודות גדולות עושין להם. בשביל שיהו רגילין לבא.
 בראשונה לא היו זזין משם כל היום. התקין רבן גמליאל
 הזקן שיהו מהלכין אלפים אמה לכל רוח. ולא אלו בלבד.
 אלא אף החכמה הבאה לילד. והבא להציל מן הדליקה.
 ומן הגיס. ומן הנהר. ומן המפולת. הרי אלו כאנשי העיר.
 ויש להם אלפים אמה לכל רוח:

י כיצד בודקין את העדים. זוג שבא ראשון בודקין אותו
 ראשון. ומכניסין את הגדול שבהן ואומרים לו. אמור
 כיצד ראית את הלבנה. לפני החמה או לאחר החמה.
 לצפונה או לדרומה. כמה היה גבוה. ולאין היה נוטה.
 וכמה היה רחב. אם אמר לפני החמה. לא אמר כלום.
 ואחר כך היו מכניסין את השני. ובודקין אותו. אם נמצאו
 דבריהם מכוונים עדותן קימת. ושאר כל הזוגות. שואלין
 אותן ראשי דברים. לא שהיו צריכין להם. אלא כדי שלא
 יצאו בפחי נפש. בשביל שיהו רגילין לבא:

י ראש בית דין אומר מקדש. וכל העם עונים אחריו
 מקדש מקדש. בין שנראה בזמנו. בין שלא נראה בזמנו.
 מקדשין אותו. רבי אליעזר בר צדוק אומר אם לא נראה
 בזמנו. אין מקדשין אותו. שפבר קדשוהו שמים:

ח דמות צורות לבנות היו לו לרבן גמליאל בטבלא ובכפל בעליתו. שבהן מראה את ההדיטות ואומר. הכזה ראיתם או כזה מעשה שבאו שנים ואמרו ראינוהו שחרית במזרח. וערבית במערב. אמר רבי יוחנן בן נורי עדי שקר הם. וכשבאו ליבנה. קבלן רבן גמליאל. ועוד באו שנים. ואמרו ראינוהו בזמנו. ובלייל עבורו לא נראה. וקבלן רבן גמליאל. אמר רבי דוסא בן הרבינס עדי שקר הן. היאך מעידים על האשה שילדה. ולמחר כריסה בין שניה. אמר לו רבי יהושע רואה אני את דברך:

ט שלח לו רבן גמליאל גוזרני עליך. שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך. ביום הכפורים שחל להיות בחשבונך. הלך ומצאו רבי עקיבא מצר. אמר לו יש לי ללמד. שכל מה שעשה רבן גמליאל עשוי. שנאמר אלה מועדיי מקראי קדש אשר תקראו אתם. בין בזמן בין שלא בזמן אין לי מועדות אלא אלו. בא לו אצל רבי דוסא בן הרבינס. אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דין של רבן גמליאל. צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו. שנאמר ויעל משה ואהרן נדב ואביהו ושבעים מזקני ישראל ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים אלא ללמד שכל שלשה ושלשה. שעמדו בית דין על ישראל. הרי הוא כבית דין של משה. נטל מקלו ומעוטי בידו והלך ליבנה אצל רבן גמליאל. ביום שחל יום הכפורים להיות בחשבונך. עמד רבן גמליאל ונשקו

על ראשו. אמר לו בא בשלום רבי ותלמידי. רבי בחכמה.
ותלמידי שקבלת (את) דברי:

פרק ג

ראוהו בית דין וכל ישראל. נחקרו העדים ולא הספיקו
לומר מקדש. עד שחשיכה. הרי זה מעבר.
ראוהו בית דין בלבד. יעמדו שנים ויעידו בפניהם. ויאמרו
מקדש מקדש. ראוהו שלשה והן בית דין. יעמדו שנים
ויושיבו מחביריהם אצל היחיד. ויעידו בפניהם. ויאמרו
מקדש מקדש. שאין היחיד נאמן על ידי עצמו:

^ב כל השופרות כשרין חוץ משל פרה. מפני שהוא קרן.
אמר רבי יוסי והלא כל השופרות נקראו קרן. שנאמר
במשוך בקרן היובל:

^ג שופר של ראש השנה של יעל פשוט. ופיו מצפה
זהב. ושתי חצוצרות מן הצדדין. שופר מאריך וחצוצרות
מקצרות. שמצות היום בשופר:

^ד בתעניות בשל זכרים כפופין. ופיהם מצפות כסף. ושתי
חצוצרות באמצע. שופר מקצר. וחצוצרות מאריכות.
שמצות היום בחצוצרות:

^ה שנה היובל לראש השנה לתקיעה ולברכות. רבי יהודה
אומר בראש השנה תוקעין בשל זכרים. וביובלות בשל
יעלים:

י' שוֹפֵר שֶׁנֶסְדָּק וְדִבְקוֹ פָּסוּל דָּבַק שֶׁבְּרֵי שׁוּפְרוֹת פָּסוּל.
נִקֵּב וְסִתְמוֹ. אִם מַעֲכָב אֶת הַתְּקִיעָה פָּסוּל. וְאִם לֹא
כָּשָׁר:

י' הַתּוֹקֵעַ לְתוֹךְ הַבּוֹר. אוֹ לְתוֹךְ הַדּוֹת. אוֹ לְתוֹךְ הַפֶּטֶס.
אִם קוֹל שׁוֹפֵר שָׁמַע יָצָא. וְאִם קוֹל הַבֶּרֶה שָׁמַע לֹא יָצָא.
(וְכֵן) מִי שֶׁהָיָה עוֹבֵר אַחֲרֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת. אוֹ שֶׁהָיָה בֵּיתוֹ
סָמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. וְשָׁמַע קוֹל שׁוֹפֵר אוֹ קוֹל מְגִלָּה. אִם
כִּנּוּן לְבוֹ יָצָא וְאִם לֹא יָצָא. אֵף עַל פִּי שֶׁזָּה שָׁמַע וְזֶה
שָׁמַע. זֶה כִּנּוּן לְבוֹ וְזֶה לֹא כִּנּוּן לְבוֹ:

ח' וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וַגִּבֹּר יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר. וְכִי
יָדְיוֹ שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מַלְחָמָה אוֹ שׁוֹבְרוֹת מַלְחָמָה אֵלָּא
לֹאמַר לָךְ. כָּל זֶמֶן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְסִתְּכִלִּים כָּלִפִּי מַעֲלָה.
וּמִשְׁעַבְדִּין אֶת לִבָּם לְאַבְיָהֶן שְׁבַשְׁמִים הָיוּ מִתְּגַבְּרִים. וְאִם
לֹא הָיוּ נֹפְלִין. כִּיּוֹצֵא בַּדָּבָר אֶתָּה אוֹמֵר. עֲשֵׂה לָךְ שְׂרָף
וְשִׁים אוֹתוֹ עַל גֶּס. וְהָיָה כָּל הַנֶּשׁוּךְ וְרָאָה אוֹתוֹ וְחִי. וְכִי
נָחַשׁ מִמִּית. אוֹ נָחַשׁ מִחִיָּה. אֵלָּא בְּזִמְן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
מְסִתְּכִלִּין כָּלִפִּי מַעֲלָה. וּמִשְׁעַבְדִּים אֶת לִבָּם לְאַבְיָהֶם
שְׁבַשְׁמִים הָיוּ מִתְּרַפְּאִים. וְאִם לֹא הָיוּ גְמוּקִים. חֲרַשׁ
שׁוֹטָה וְקִטָּן. אֵין מוֹצִיאִין אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבְתָן. זֶה הַכֹּל
כָּל שְׁאִינוֹ מְחויָּב בַּדָּבָר. אֵינוֹ מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי
חוֹבְתָן:

פרק ד

יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת. במקדש
היו תוקעים. אבל לא במדינה. משחרב בית
המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהיו תוקעין בכל
מקום שיש בו בית דין. אמר רבי אליעזר לא התקין רבן
יוחנן בן זכאי. אלא ביבנה בלבד. אמרו לו אחד יבנה
ואחד כל מקום שיש בו בית דין:

^ב ועוד זאת היתה ירושלים יתירה על יבנה. שכל עיר
שהיא ראה ושומעת. וקרובה ויכולה לבוא. תוקעין.
וביבנה לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד:

^ג בראשונה היה הלולב נטל במקדש שבעה. ובמדינה יום
אחד. משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי.
שהיה לולב נטל במדינה שבעה. זכר למקדש. ושהיה
יום הניף כלו אסור:

^ד בראשונה היו מקבלין עדות החדש כל היום. פעם
אחת נשתהו העדים מלבוא. ונתקלקלו הלויים בשיר.
התקינו שלא יהו מקבלין. אלא עד המנחה. ואם באו
עדים מן המנחה ולמעלה. נוהגין אותו היום קדש. ולמחר
קדש. משחרב בית המקדש. התקין רבן יוחנן בן זכאי
שהיו מקבלין עדות החדש כל היום. אמר רבי יהושע בן
קרח. ועוד זאת התקין רבן יוחנן בן זכאי. שאפילו ראש

בית דין בכל מקום שלא יהו העדים הולכין אלא למקום
הועד:

ה סדר ברכות אומר אבות וגבורות וקדושת השם וכולל
מלכיות עמהן ואינו תוקע קדושת היום ותוקע זכרונות
ותוקע שופרות ותוקע ואומר עבודה והודאה וברכת
כהנים דברי רבי יוחנן בן נורי אמר לו רבי עקיבא אם
אינו תוקע למלכיות למה הוא מזכיר אלא אומר אבות
וגבורות וקדשת השם וכולל מלכיות עם קדשת היום
ותוקע זכרונות ותוקע שופרות ותוקע ואומר עבודה
והודאה וברכת כהנים:

י אין פוחתין מעשרה מלכיות מעשרה זכרונות מעשרה
שופרות רבי יוחנן בן נורי אומר אם אמר שלש שלש
מכל יצא אין מזכירין זכרון מלכות ושופר של פורענות
מתחיל בתורה ומשלים בנביא רבי יוסי אומר אם
השלים בתורה יצא:

י העובר לפני התיבה ביום טוב של ראש השנה השני
מתקיע ובשעת ההלל ראשון מקרא את ההלל:

ח שופר של ראש השנה אין מעבירין עליו את התחום
ואין מפקחין עליו את הגל לא עולין באילן ולא רוכבין
על גבי בהמה ולא שטין על פני המים ואין חותכין אותו
בין בדבר שהוא משום שבות ובין בדבר שהוא משום
לא תעשה אבל אם רצה לתן לתוכו מים או יין יתן אין

מַעֲבִין אֶת הַתִּינוּקוֹת מִלְתְּקוּעַ. אֲבָל מִתַּעֲסָקִין עִמָּהֶן עַד
שִׁילְמָדוֹ. וְהַמִּתַּעֲסֵק לֹא יֵצֵא. וְהַשּׁוֹמֵעַ מִן הַמִּתַּעֲסֵק לֹא
יֵצֵא:

ט סֵדֶר הַתְּקִיעוֹת שֶׁל שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ. שִׁיעוֹר תְּקִיעָה
בְּשָׁלֹשׁ תְּרוּעוֹת. שִׁיעוֹר תְּרוּעָה בְּשָׁלֹשׁ יְבָבוֹת. תְּקַע
בְּרֵאשׁוֹנָה וּמִשְׁךְ בְּשִׁנִּיָּה כְּשֶׁתִּים אֵין בִּידוֹ אֵלָא אַחַת. מִי
שִׁבְרָךְ וְאַחֵר כֵּךְ נִתְמַנָּה לוֹ שׁוֹפָר. תּוֹקֵעַ וּמְרִיעַ וְתוֹקֵעַ
שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. כַּשֵּׁם שֶׁשְּׁלִיחַ צָבוֹר חֵיב כֵּךְ כָּל יַחִיד וְיַחִיד
חֵיב. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שְׁלִיחַ צָבוֹר מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים
יְדֵי חוֹבָתָן: סליק

מסכת יומא

פרק א

שבעת ימים קודם יום הכפורים. מפרישין כהן גדול
מביתו ללשכת פלהדרין. ומתקנין לו כהן אחר
תחתיו. שמא יאָרע בו פסול. רבי יהודה אומר אף אשה
אחרת מתקנין לו. שמא תמות אשתו. שנאמר וכפר
בעדו ובעד ביתו. ביתו זו אשתו. אמרו לו אם כן אין
לדבר סוף:

ב כל שבעת הימים הוא זורק את הדם. ומקטיר את
הקטרת. ומטיב את הנרות. ומקריב את הרגל. ושאר
כל הימים אם רצה להקריב. מקריב. שכהן גדול מקריב
חלק בראש ונוטל חלק בראש:

ג מסרו לו זקנים מזקני בית דין. וקורין לפניו בסדר
היום. ואומרים לו אישי כהן גדול. קרא אתה בפיד
שמא שכחת. או שמא לא למדת. ערב יום הכפורים
שחרית. מעמידין אותו בשער המזרח. ומעבירין לפניו
פרים ואילים וכבשים. כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה:

ד כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשתה.
ערב יום הכפורים עם חשיכה. לא היו מניחים אותו
לאכול הרבה. מפני שהמאכל מביא את השינה:

ה' מְסֻרוֹהוּ זִקְנֵי בֵּית דִּין לְזִקְנֵי כְּהוֹנָהּ. וְהַעֲלוּהוּ לַעֲלִית
בֵּית אַבְטִינָס. וְהַשְׁבִּיעוּהוּ. וְנִפְטְרוּ וְהָלְכוּ לָהֶם וְאוֹמְרִים
לוֹ. אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל אָנּוּ שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין. וְאַתָּה שְׁלוּחֵינוּ
וְשְׁלִיחַ בֵּית דִּין. מִשְׁבִּיעֵינוּ אָנּוּ עָלֶיךָ בְּמִי שֶׁשָּׂכַן אֶת שְׁמוֹ
בְּבֵית הַזֶּה. שְׁלֹא תִשָּׁנֶה דְּבַר מִכָּל מָה שֶׁאֲמָרְנוּ לָךְ. הוּא
פּוֹרֵשׁ וּבּוֹכָה. וְהֵן פּוֹרְשִׁים וּבּוֹכִים:

י' אִם הִיא חֶכֶם דּוֹרֵשׁ. וְאִם לֹא. תִּלְמִידֵי חֲכָמִים דּוֹרְשִׁין
לְפָנָיו. אִם רָגִיל לִקְרוֹת קוֹרֵא. וְאִם לֹא. קוֹרִין לְפָנָיו. וּבִמָּה
קוֹרִין לְפָנָיו. בְּאִיּוֹב וּבְעִזָּרָא. וּבְדַבְּרֵי הַיָּמִים. זְכָרֶיהָ בֶּן
קְבוּטָל אוֹמֵר פְּעָמִים הִרְבֵּה קָרִיתִי לְפָנָיו בְּדִנְיָאֵל:

י' בִּקֵּשׁ לְהַתְנַמֵּן פְּרָחִי כְּהוֹנָה מִכֵּין לְפָנָיו בְּאַצְבַּע צָרָדָה.
וְאוֹמְרִים לוֹ. אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל. עֲמוּד וְהִפָּג אַחַת עַל
הָרֹצֵפָה. וּמַעֲסִיקִין אוֹתוֹ. עַד שִׁיָּגִיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה:

ה' בְּכָל יוֹם תּוֹרְמִין אֶת הַמְּזִבֵּחַ. בְּקִרְיַת הַגָּבֶר. אוֹ
סְמוּךְ לוֹ. בֵּין לְפָנָיו בֵּין לְאַחֲרָיו. וּבַיּוֹם הַכַּפּוּרִים מַחֲצוֹת.
וּבִרְגָלִים מֵאֲשֻׁמּוֹת הָרֹאשׁוֹנָה. וְלֹא הֵיטֵה קִרְיַת הַגָּבֶר
מִגֵּעַת. עַד שֶׁהֵיטֵה עֲזָרָה מְלֵאָה מִיִּשְׂרָאֵל:

פרק ב

בְּרֵאשׁוֹנָה כָּל מִי שְׂרוּצָה לְתָרוּם אֶת הַמִּזְבֵּחַ תּוֹרֵם.
 וּבִזְמַן שֶׁהָיוּ מְרַבִּין רָצִין וְעוֹלִין בִּכְפֹּשׁ וְכָל
 הַקּוֹדֵם אֶת חֲבִירוֹ לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת זָכָה אִם הָיוּ שְׁנַיִם
 שְׂוִין הַמָּמוּנָה אוֹמֵר לָהֶן הַצְבִּיעוּ וְמָה הֵן מוֹצִיאִין אַחַת
 או שְׁתֵּים וְאֵין מוֹצִיאִין הַגּוֹדֵל בַּמִּקְדָּשׁ:

ב מַעֲשֵׂה שֶׁהָיוּ שְׁנַיִם שְׂוִים וְרָצִין וְעוֹלִין בִּכְפֹּשׁ וְדַחַף אֶחָד
 מֵהֶן אֶת חֲבִירוֹ וְנָפַל וְנִשְׁבְּרָה רִגְלוֹ וְכִיוֵן שֶׁרָאוּ בֵּית דִּין
 שֶׁבָּאִין לִידֵי סִכָּנָה הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ תוֹרְמִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ
 אֶלָּא בַּפִּסִּים אַרְבַּעַת פִּסִּסוֹת הָיוּ שֵׁם וְזֶה פִּסֵּי הָרֵאשׁוֹן:

ג הַפִּסִּים הַשְּׁנַיִם מִי שׁוּחַט מִי זוֹרֵק מִי מַדְשֵׁן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי
 וּמִי מַדְשֵׁן אֶת הַמִּנְחָה וּמִי מַעֲלָה אֲבָרִים לְכָפֹשׁ הָרֵאשׁ
 וְהַרְגָּל וְשְׁתֵּי הַיָּדִים הָעֶקֶץ וְהַרְגָּל הַחֲזָה וְהַגֶּרֶה וְשְׁתֵּי
 הַדְּפָנוֹת וְהַקְּרָבִים וְהַסֵּלֶת וְהַחֲבָתִין וְהַיִּזְן שְׁלֹשָׁה עָשָׂר
 כְּהֻנִּים זֻכִּים בּוֹ אָמַר בֶּן עֲזַאי לַפָּנִי רַבִּי עֲקִיבָא מְשׁוּם
 רַבִּי יְהוֹשֻעַ דֶּרֶךְ הַלּוֹכוֹ הִיָּה קָרֵב:

ד הַפִּסִּים הַשְּׁלִישִׁי חֲדָשִׁים לְקַטְרֵת בּוֹאוֹ וְהַפִּסּוֹ וְהַרְבִּיעִי
 חֲדָשִׁים עִם יְשָׁנִים מִי מַעֲלָה אֲבָרִים מִן הַכָּפֹשׁ לַמִּזְבֵּחַ:

ה תָּמִיד קָרֵב בְּתַשְׁעָה בַּעֲשָׂרָה בְּאַחַד עָשָׂר בְּשָׁנִים
 עָשָׂר לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר כִּי־צִד עֲצָמוֹ בְּתַשְׁעָה בְּחָג
 בְּיָד אֶחָד צְלוּחִית שֶׁל מִים הָרִי כָּאֵן עָשָׂרָה בֵּין הָאֲרָבָעִים

בְּאַחַד עֶשֶׂר. הוּא עֲצֻמוֹ בְּתַשְׁעָה. וּשְׁנַיִם בְּיָדָם שְׁנֵי גִזְרֵי
עֲצִים. בְּשֶׁבֶת בְּאַחַד עֶשֶׂר. הוּא עֲצֻמוֹ בְּתַשְׁעָה. וּשְׁנַיִם
בְּיָדָם שְׁנֵי בְּזִכֵּי לְבוֹנָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים. וּבְשֶׁבֶת שֶׁבֶתוֹךְ
הֶחָג בִּיד אֶחָד צְלוּחִית שֶׁל מִים:

י אֵיל קָרֵב בְּאַחַד עֶשֶׂר. הַבָּשָׂר בַּחֲמִשָּׁה. הַקָּרְבִּים וְהַסֵּלֶת
וְהַיֵּין. בְּשְׁנַיִם שְׁנַיִם:

י פֶּר קָרֵב בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה. הָרָאשׁ וְהָרֶגֶל. הָרָאשׁ
בְּאַחַד. וְהָרֶגֶל בְּשְׁנַיִם. הָעֵקֶץ וְהָרֶגֶל. הָעֵקֶץ בְּשְׁנַיִם. וְהָרֶגֶל
בְּשְׁנַיִם. הַחֲזֶה וְהַגֵּרָה. הַחֲזֶה בְּאַחַד. וְהַגֵּרָה בְּשִׁלְשָׁה. שְׁתֵּי
יָדַיִם בְּשְׁנַיִם. וּשְׁתֵּי דַפְנוֹת בְּשְׁנַיִם. הַקָּרְבִּים וְהַסֵּלֶת וְהַיֵּין.
בְּשִׁלְשָׁה שְׁלֹשָׁה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּקָרְבָּנוֹת צָבוּר.
אֲבָל בְּקָרְבָּנוֹת הַיָּחִיד. אִם רָצָה לְהַקְרִיב מִקְרִיב. הַפְּשִׁיטָן
וְנִתְּנוֹחֵן שֶׁל אֵלּוֹ וְאֵלּוֹ שְׁוִין:

פרק ג

אָמַר לָהֶם הַמְּמוֹנָה. צֵאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה.
אִם הִגִּיעַ. הָרֹאֶה אֹמֵר בִּרְקָאֵי. מִתְּתִיָּא בֶן
שְׁמוּאֵל אֹמֵר הָאִיר פָּנֵי כָל הַמְּזֻרָח עַד שֶׁבִּחְבְּרוֹן. וְהוּא
אֹמֵר הֵן:

ב וְלָמָּה הֶעֱרַכּוּ לְכַךְ. שֶׁפַּעַם אַחַת עָלָה מֵאוֹר הַלְּבָנָה. וְדָמוֹ
שֶׁהָאִיר הַמְּזֻרָח. וְשִׁחְטוּ אֶת הַתָּמִיד. וְהוֹצִיאוּהוּ לְבֵית
הַשְּׂרָפָה. הוֹרִידוּ כֵהֵן גָּדוֹל לְבֵית הַטְּבִילָה. זֶה הַכֹּלֵל הִיָּה

בַּמִּקְדָּשׁ. כָּל הַמִּסֵּךְ אֶת רַגְלָיו טָעוֹן טְבִילָה. וְכָל הַמַּטִּיל
מִים. טָעוֹן קְדוּשַׁת יָדַיִם וְרַגְלָיִם:

אֵין אָדָם נִכְנָס לַעֲזָרָה לַעֲבוֹדָה. אֲפִילוּ טְהוֹר עַד
שִׁטְבוֹל. חֲמֵשׁ טְבִילוֹת. וְעֲשָׂרָה קְדוּשִׁין. טוֹבֵל כֹּהֵן גָּדוֹל
וּמִקְדָּשׁ בּוֹ בַּיּוֹם. וְכֹלֶן בַּקֹּדֶשׁ עַל בֵּית הַפְּרוּהָ. חוּץ מִזֶּה
בַּלְבָּד:

פָּרְסוּ סֵדִין שֶׁל בּוֹץ בֵּינוּ לְבֵין הָעָם. פָּשֵׁט. יָרַד וְטָבַל.
עָלָה וְנִסְתַּפֵּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב וְלָבַשׁ. וְקִדְּשׁ יָדָיו
וְרַגְלָיו. הֵבִיאוּ לוֹ אֶת הַתְּמִיד קֶרֶצִי. וּמֵרֶק אַחֵר שְׁחִיטָה
עַל יָדָיו. קִבֵּל אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ. נִכְנָס לְהַקְטִיר קֶטֶרֶת שֶׁל
שֹׁחַר. וְלֹהֵטִיב אֶת הַנֵּרוֹת. וְלֹהֲקִירֵב אֶת הָרֹאשׁ. וְאֶת
הָאֵיבָרִים. וְאֶת הַחֲבִיתִין. וְאֶת הַיֵּין:

קֶטֶרֶת שֶׁל שֹׁחַר. הֵיטָה קְרִיבָה בֵּין דָּם לְאֵיבָרִים. שֶׁל בֵּין
הָאֲרָבָעִים. בֵּין אֵיבָרִים לְנִסְכִּים. אִם הָיָה כֹהֵן גָּדוֹל זָקֵן אוֹ
אֶסְטָגִיס. מִחֲמִין לוֹ חֲמִין. וּמַטִּילִין לְתוֹךְ הַצּוּנָן. כִּדִּי שֶׁתִּפּוֹג
צִנָּתוֹ:

הֵבִיאוּהוּ לְבֵית הַפְּרוּהָ וּבִקְדָּשׁ הֵיטָה. פָּרְסוּ סֵדִין שֶׁל
בּוֹץ בֵּינוּ וּבֵין הָעָם. קִדְּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשֵׁט. רַבִּי מֵאִיר
אוֹמֵר פָּשֵׁט קִדְּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. יָרַד וְטָבַל. עָלָה וְנִסְתַּפֵּג.
הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי לְבָן. לָבַשׁ קִדְּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו:

י' בַּשַּׁחַר הָיָה לֹבֵשׁ פְּלוּסִין שֶׁל שְׁנַיִם עָשָׂר מָנָה. וּבֵין
הָעֶרְבִים הַנְּדוּוִין שֶׁל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת זֹז. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים. בַּשַּׁחַר לֹבֵשׁ שֶׁל שְׁמֹנֶה עָשָׂר מָנָה. וּבֵין
הָעֶרְבִים שֶׁל שְׁנַיִם עָשָׂר מָנָה. הַכֹּל שְׁלֹשִׁים מָנָה. אֵלּוּ
מִשָּׁל צְבוּר וְאִם רָצָה לְהוֹסִיף. מוֹסִיף מִשָּׁלוֹ:

ח" בָּא לוֹ אֶצֶל פָּרוֹ. וּפָרוּ הָיָה עוֹמֵד בֵּין הָאוֹלָם וְלַמַּזְבֵּחַ.
רֹאשׁוֹ לְדָרוֹם. וּפָנָיו לַמַּעֲרָב. וְהִכְהִן עוֹמֵד בַּמִּזְרָח. וּפָנָיו
לַמַּעֲרָב. וְסוּמְךָ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְנַדֶּה. וְכךָ הָיָה אוֹמֵר.
אֲנִי הַשֵּׁם. עֲוִיתִי פִּשְׁעֵתִי חֲטָאתִי לִפְנֵיךָ אֲנִי וּבֵיתִי.
אֲנִי הַשֵּׁם. כִּפֹּר נָא לַעֲוֹנוֹת וּלְפִשְׁעִים וּלְחֲטָאִים. שְׁעוּתִי
וְשִׁפְשַׁעֲתִי וְשִׁחַטָּאתִי לִפְנֵיךָ אֲנִי וּבֵיתִי. כִּכְתוּב בַּתּוֹרָה
מִשֶּׁה עֲבָדְךָ. כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם וְגוֹמֵר. וְהֵם עוֹנִין
אֲחֵרָיו. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ט בָּא לוֹ לְמִזְרַח הָעֲזָרָה לְצִפּוֹן הַמִּזְבֵּחַ. הַסֶּגֶן מִימִינוֹ. וְרֹאשׁ
בֵּית אָב מִשְׁמָאלוֹ. וְשֵׁם שְׁנֵי שְׁעִירִים. וְקִלְפֵי הָיְתָה שֵׁם.
וּבָה שְׁנֵי גּוֹרְלוֹת. שֶׁל אֶשְׁכְּרוּעַ הָיוּ וַעֲשָׂאָן בֶּן גַּמְלָא שֶׁל
זֶהָב. וְהָיוּ מְזַכְרִין אוֹתוֹ לְשִׁבַּח:

י' בֶּן קָטִין עָשָׂה שְׁנַיִם עָשָׂר דָּר לְכִיּוֹר. שְׁלֹא הָיוּ לוֹ אֵלָא
שְׁנַיִם. וְאֵף הוּא עָשָׂה מוֹכְנֵי לְכִיּוֹר. שְׁלֹא יִהְיוּ מִימִיו
נִפְסָלִים בְּלִיגָה. מִנְּבִזוֹ הַמֶּלֶךְ עָשָׂה כָּל יְדוֹת הַכִּלִּים שֶׁל
יוֹם הַכַּפּוֹרִים שֶׁל זֶהָב. הִילְנִי אֲמוֹ עָשְׂתָה נִבְרַשְׁתָּ שֶׁל
זֶהָב עַל פֶּתַחוֹ שֶׁל הִיכָל. וְאֵף הִיא עָשְׂתָה טְבֵלָא שֶׁל

זֶהְבִּי שִׁפְרִישֵׁת סוּטָה כְּתוּבָה עָלֶיהָ נִקְנָזֹר נַעֲשׂוּ נָסִים
לְדַלְתוֹתָיו וְהָיוּ מְזַכְרִין אוֹתוֹ לְשִׁבַּח:

י" וְאֵלֹו לְגִנְאֵי שֶׁל בֵּית גִּרְמוֹ לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה
לֶחֶם הַפָּנִים שֶׁל בֵּית אַבְטִינָס לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה
הַקְטָרֶת הַגְּרוֹס בֶּן לִוִּי הָיָה יוֹדֵעַ פָּרֶק בְּשִׁיר וְלֹא רָצָה
לְלַמֵּד בֶּן קִמְצָר לֹא רָצָה לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה הַכֶּתֶב עַל
הָרָאוּשׁוֹנִים נֶאֱמַר זָכַר צָדִיק לְבִרְכָּה וְעַל אֵלֹו נֶאֱמַר וְשֵׁם
רְשָׁעִים יִרְקַב:

פרק ד

טַרְף בְּקִלְפֵי וְהַעֲלָה שְׁנֵי גוֹרְלוֹת אֶחָד כְּתוּב עָלָיו לְשֵׁם
וְאֶחָד כְּתוּב עָלָיו לַעֲזָאזֵל הַסֶּגֶן בִּימִינוֹ וְרֹאשׁ בֵּית
אָב מִשְׁמָאֲלוֹ אִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בִּימִינוֹ הַסֶּגֶן אוֹמֵר לוֹ
אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל הַגִּבָּה יִמִּינְךָ וְאִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בְּשִׁמְאֲלוֹ
רֹאשׁ בֵּית אָב אוֹמֵר לוֹ אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל הַגִּבָּה שְׁמֵאֲלֶךָ
נִתְּנָן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְאוֹמֵר לִי חֲטָאת רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל
אוֹמֵר לֹא הִיא צָרִיךְ לוֹמֵר חֲטָאת אֵלֶּא לִי וְהֵן עוֹנִין
אַחֲרָיו בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ב קָשֶׁר לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית בְּרֹאשׁ שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח
וְהַעֲמִידוֹ כְּנֶגֶד בֵּית שְׁלוּחוֹ וְלִנְשַׁחֵט כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ
בֹּא לוֹ אֶצֶל פָּרוֹ שְׁנִיָּה וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו וּמִתְּוֹדָה וְכֹךְ
הָיָה אוֹמֵר אֲנִי הֵשֵׁם עוֹיְתִי פָשַׁעְתִּי חֲטָאתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי
וּבִיתִי וּבְנֵי אֶהֱרֹן עִם קְדוֹשֶׁיךָ אֲנִי הֵשֵׁם כִּפּוּר נָא לְעוֹנוֹת

וּלְפָשְׁעִים וְלַחֲטָאִים שְׁעוֹיָתִי וְשִׁפְשָׁעִתִּי וְשִׁחַטָּאתִי לִפְנֵיךָ.
 אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אֹהֶלְךָ עִם קְדוֹשְׁךָ בְּכָתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה
 עֲבָדְךָ כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל
 חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִטְהָרוּ וְהֵם עֹנִין אַחֲרָיו בְּרוּךְ שֵׁם
 כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

^א שִׁחַטּוֹ וְקִבֵּל בַּמִּזְרֵק אֶת דָּמוֹ וְנוֹתְנוֹ לְמִי שֶׁהוּא מְמַרֵס
 בּוֹ עַל הָרֶבֶד הָרְבִיעִי שֶׁבַּהִיכָל כְּדִי שֶׁלֹּא יִקְרוּשׁ נֹטֵל אֶת
 הַמַּחְתָּה וְעֹלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ וּפָנָה גָחִלִים הִילָךְ וְהִילָךְ
 וְחוֹתָהּ (מִן הַמַּעֲבָלוֹת הַפְּנִימִיּוֹת) וַיֵּרֶד וְהִנִּיחָהּ עַל הָרֶבֶד
 הָרְבִיעִי שֶׁבַּעֲזָרָה:

^ד בְּכָל יוֹם הִיָּה חוֹתָהּ בְּשָׁל כֶּסֶף וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֶׁל זָהָב.
 וְהַיּוֹם חוֹתָהּ בְּשָׁל זָהָב וּבָהּ הִיָּה מִכָּנִיס בְּכָל יוֹם חוֹתָהּ
 בְּשָׁל אַרְבָּעָה קִבִּין וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֶׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין וְהַיּוֹם
 חוֹתָהּ בְּשָׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין וּבָהּ הִיָּה מִכָּנִיס רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
 בְּכָל יוֹם חוֹתָהּ בְּשָׁל סָאָה וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֶׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין.
 וְהַיּוֹם חוֹתָהּ בְּשָׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין וּבָהּ הִיָּה מִכָּנִיס בְּכָל יוֹם
 הֵיטָהּ כְּבֻדָּה וְהַיּוֹם קֵלָה בְּכָל יוֹם הֵיטָהּ יָדָה קֶצֶרָה וְהַיּוֹם
 אֲרוּכָה בְּכָל יוֹם הִיָּה זָהָבָה יְרוּקָה וְהַיּוֹם אָדוּם דְּבָרֵי רַבִּי
 מִנְחָם בְּכָל יוֹם מִקְרִיב פָּרֶס בְּשַׁחֲרִית וּפָרֶס בֵּין הָעֶרְבִים.
 וְהַיּוֹם מוֹסִיף מְלֵא חֲפָנָיו בְּכָל יוֹם הֵיטָה דָּקָה וְהַיּוֹם דָּקָה
 מִן הַדָּקָה:

ה' בְּכָל יוֹם כַּהֲנִים עוֹלִים בְּמִזְרְחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׂ וַיּוֹרְדִים
בְּמַעֲרָבוֹ. וְהַיּוֹם (כֹּהֵן גָּדוֹל) עוֹלָה בְּאַמְצַע וַיּוֹרֵד בְּאַמְצַע.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלָה בְּאַמְצַע וַיּוֹרֵד
בְּאַמְצַע. בְּכָל יוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר.
וְהַיּוֹם מִן הַקֶּתָּנוֹן שֶׁל זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם כֹּהֵן
גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַקֶּתָּנוֹן שֶׁל זָהָב:

י' בְּכָל יוֹם הָיוּ שֵׁם אַרְבַּע מַעֲרֻכּוֹת וְהַיּוֹם חֲמִשׁ. דְּבַרִּי רַבִּי
מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שְׁלֹשׁ וְהַיּוֹם אַרְבַּע. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שְׁתֵּים. וְהַיּוֹם שְׁלֹשׁ:

פרק ה

הוֹצִיאָנוּ לוֹ אֶת הַכֶּפֶר וְאֶת הַמַּחֲתָה וְחָפֵן מְלֵא חֲפָנָיו.
וְנָתַן לְתוֹךְ הַכֶּפֶר. הַגָּדוֹל לְפִי גָדְלוֹ. וְהַקָּטָן לְפִי
קָטָנוֹ. וְכִד הָיְתָה מִדָּתָהּ. נָטַל אֶת הַמַּחֲתָה בְּיָמֵינוּ. וְאֶת
הַכֶּפֶר בְּשִׁמְאָלוֹ. הָיָה מְהִלָּךְ בְּהִיכָל עַד שֶׁמָּגִיעַ לְבֵין שְׁתֵּי
הַפְּרוּכּוֹת. הַמַּבְדִּילוֹת בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים.
וּבִינֵיהֶם אֲמָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לֹא הָיְתָה שָׁם אֵלָּא פְּרָכָת
אַחַת בְּלֶבֶד. שֶׁנֶּאֱמַר וְהַבְדִּילָה הַפְּרָכָת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ
וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים. הַחִיצוֹנָה הָיְתָה פְּרוּפָה מִן הַדְּרוֹם.
וְהַפְּנִימִית מִן הַצָּפוֹן. מְהִלָּךְ בִּינֵיהֶן עַד שֶׁמָּגִיעַ לַצָּפוֹן. הָגִיעַ
לַצָּפוֹן. הוֹפֵךְ פָּנָיו לַדְּרוֹם. מְהִלָּךְ לְשִׁמְאָלוֹ עִם הַפְּרָכָת.
עַד שֶׁהוּא מָגִיעַ לְאֶרֶץ. הָגִיעַ לְאֶרֶץ. נֹתֵן אֶת הַמַּחֲתָה בֵּין
שְׁנֵי הַבָּדִים. עָבַר אֶת הַקֶּטֶר עַל גְּבִי גָחָלִים. וְנָתַם מְלֵא כָּל

הַבַּיִת כָּלוּ עֶשֶׂן יֵצֵא וּבָא לוֹ בַּדֶּרֶךְ בַּיִת כְּנִיסָתוֹ וּמִתְפַּלֵּל
תְּפִלָּה קְצָרָה בַּבַּיִת הַחִיצוֹן וְלֹא הָיָה מֵאֲרִיךְ בַּתְּפִלָּתוֹ
שֶׁלֹּא לְהַבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל:

^ב מִשְׁנֵטֶל הָאָרוֹן אָבֵן הָיְתָה שֵׁם מִימּוֹת נְבִיאִים רִאשׁוֹנִים
וּשְׁתֵּי הָיְתָה נִקְרָאת גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשׁ אַצְבָּעוֹת
וְעָלֶיהָ הָיָה נוֹתֵן:

^ג נָטַל אֶת הַדָּם מִמִּי שֶׁהָיָה מְמַרְס בּוֹ. נִכְנָס לְמָקוֹם
שְׁנִכְנָס וְעָמַד בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד וְהָזָה מִמֶּנּוּ אַחַת לְמַעְלָה.
וְשָׁבַע לְמַטָּה וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא
לְמַטָּה. אֲלֵא כַּמְצָלִיף. וְכֵךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת. אַחַת וְאַחַת.
אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשְׁלֹשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחֲמִשׁ.
אַחַת וְשֵׁשׁ. אַחַת וְשָׁבַע. יֵצֵא וְהִנִּיחוֹ עַל כֵּן הִזָּהֵב שֶׁהָיָה
בְּהִיכָל:

^ד הִבִּיאוּ לוֹ אֶת הַשְּׁעִיר. שֶׁחָטוּ וְקִבֵּל בַּמִּזְרֵק אֶת דָּמוֹ.
נִכְנָס לְמָקוֹם שְׁנִכְנָס וְעָמַד בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד וְהָזָה מִמֶּנּוּ
אַחַת לְמַעְלָה וְשָׁבַע לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא
לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה. אֲלֵא כַּמְצָלִיף. וְכֵךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת.
אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם. וְכוּלֵּי. יֵצֵא וְהִנִּיחוֹ עַל כֵּן הִשְׁנִי
שֶׁהָיָה בְּהִיכָל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא הָיָה שֵׁם אֲלֵא כֵּן
אֶחָד בְּלֶבֶד. נָטַל דָּם הַפָּר. וְהִנִּיחַ דָּם הַשְּׁעִיר. וְהָזָה מִמֶּנּוּ
עַל הַפָּרֶכֶת שֶׁכִּנְגַד הָאָרוֹן מִבְּחוּץ. אַחַת לְמַעְלָה וְשָׁבַע
לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן וְכוּלֵּי. וְכֵךְ הָיָה מוֹנֶה וְכוּלֵּי.

נָטַל דָּם הַשְּׁעִיר וְהֵנִיחַ דָּם הַפָּר וְהָזָה מִמֶּנּוּ עַל הַפִּרְכָּת
שְׂכָנָגְד הָאָרוֹן מִבְּחוּץ אַחַת לְמַעַלָּה וְשִׁבַּע לְמַטָּה וְכוּלִי
עִירָה דָּם הַפָּר לְתוֹךְ דָּם הַשְּׁעִיר וְנָתַן אֶת הַמָּלֵא בְּרִיקָן:

ה' וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יי' זֶה מִזְבֵּחַ הַזֶּהב הַתְּחִיל
מִחֹטֵא וַיִּזְרַד מֵהֵיכָן הוּא מִתְּחִיל מִקְרָן מִזְרָחִית צְפוֹנִית
צְפוֹנִית מִעֲרָבִית מִעֲרָבִית דְּרוֹמִית דְּרוֹמִית מִזְרָחִית
מְקוֹם שֶׁהוּא מִתְּחִיל בַּחֲטָאֵת עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן מִשֶּׁם
הָיָה גוֹמֵר עַל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר בְּמִקְוֵמוֹ
הָיָה עוֹמֵד וּמִחֹטֵא וְעַל כֵּלָּן הָיָה נוֹתֵן מִלְּמַטָּה לְמַעַלָּה
חוּץ מִזוֹ שֶׁהָיְתָה לִפְנֵי שְׁעָלֶיהָ הָיָה נוֹתֵן מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה:

י הָזָה עַל טְהָרוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ שִׁבַּע פְּעָמִים וְשִׁירֵי הַדָּם הָיָה
שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מִעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן וְשֶׁל מִזְבֵּחַ
הַחִיצוֹן הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי אֵלּוּ וְאֵלּוּ מִתְּעַרְבִין
בָּאֵמָה וַיִּזְצֹאֵן לְנַחַל קִדְרוֹן וְנִמְכְּרִין לַגִּנָּן לְזַבֵּל וּמוֹעֲלִין
בָּהֶן:

י כָּל מַעֲשֵׂה יוֹם הַפָּפוּרִים הָאֵמוּר עַל הַסֵּדֶר אִם הַקָּדִים
מַעֲשֵׂה לְחִבְרֹו לֹא עָשָׂה כָּלוּם הַקָּדִים דָּם הַשְּׁעִיר לְדָם
הַפָּר יַחֲזוֹר וַיִּזָּה מִדָּם הַשְּׁעִיר לְאַחַר דָּם הַפָּר וְאִם עַד
שֶׁלֹּא גָמַר אֶת הַמִּתְנֻנּוֹת שִׁבְּפָנִים נִשְׁפָּךְ הַדָּם יָבִיא דָּם
אַחַר וַיַּחֲזוֹר וַיִּזָּה בְּתַחֲלָה מִבְּפָנִים וְכֵן בְּהִכָּל וְכֵן בְּמִזְבֵּחַ
הַזֶּהב שֶׁכֵּלָּן כִּפְּרָה בְּפָנֵי עֶצְמָן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמְרִים מִמְּקוֹם שֶׁפָּסַק מִשֶּׁם הוּא מִתְּחִיל:

פרק ו

שְׁנֵי שְׁעֵירֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים. מִצּוֹתָן שִׁיְהִיו שְׁנֵיהֶם שְׁוִין
 בְּמֵרָאָה וּבִקְוֹמָה וּבְדָמִים. וְלִקְיָחָתָן כְּאַחַד. וְאַף עַל
 פִּי שְׂאִינָן שְׁוִין בְּשֵׁרִין. לָקַח אֶחָד הַיּוֹם וְאַחַד לְמָחָר
 בְּשֵׁרִין. מֵת אֶחָד מֵהֶן. אִם עַד שְׁלֹא הִגְרִיל מֵת. יִקַּח זֶזֶג
 לְשֵׁנִי. וְאִם מִשְׁהִגְרִיל מֵת יִבְיֵא זֶזֶג אַחֵר וַיִּגְרִיל עָלֶיהֶם
 בְּתַחֲלָה. וַיֹּאמֶר. אִם שָׁל שֵׁם מֵת. זֶה שְׁעָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל
 לְשֵׁם יִתְקַיֵּים תַּחֲתָיו. וְאִם שָׁל עֲזָאזֵל מֵת. זֶה שְׁעָלָה עָלָיו
 הַגּוֹרֵל לְעֲזָאזֵל יִתְקַיֵּים תַּחֲתָיו. וְהַשְׁנִי יִרְעָה עַד שִׁסְתָּאב
 וַיִּמְכֹּר. וַיִּפְּלוּ דָמָיו לְנִדְבָה. שְׂאִין חֲטָאת הַצִּבּוּר מֵתָה. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר תָּמוּת. וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה נִשְׁפָּךְ הַדָּם.
 תָּמוּת הַמִּשְׁתַּלַּח. מֵת הַמִּשְׁתַּלַּח. יִשְׁפָּךְ הַדָּם:

בָּא לוֹ אֶצֶל שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח. וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו
 וּמִתְוֹדֶה. וְכֵךְ הָיָה אוֹמֵר אֲנִי הַשֵּׁם עָוֹן פָּשְׁעוּ חֲטָאוּ
 לְפָנַי עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אֲנִי בִשְׁם. כִּפֹּר נָא לַעֲוֹנוֹת
 וּלְפִשְׁעֵים וּלְחֲטָאִים שְׁעוּ וְשִׁפְּשְׁעוּ וְשִׁחֲטָאוּ לְפָנַי עַמֶּךָ
 בֵּית יִשְׂרָאֵל. כִּכְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ לֵאמֹר. כִּי
 בַּיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חֲטָאתֵיכֶם
 לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ. וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בַּעֲזָרָה. כְּשֶׁהִיוּ
 שׁוֹמְעִים שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ שֶׁהוּא יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל. הִיוּ
 כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִּים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ
 כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ג מִסְרֹו לְמִי שֶׁהָיָה מוֹלִיכוֹ. הַכֹּל כְּשֶׁרִין לְהוֹלִיכוֹ. אֶלֶּא
שֶׁעָשׂוּ הַכֹּהֲנִים (גְּדוּלִים) קָבַע. וְלֹא הָיוּ מְנִיחִין אֶת יִשְׂרָאֵל
לְהוֹלִיכוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה וְהוֹלִיכוֹ עַרְסָלָא מַצְפוּרִי
וְיִשְׂרָאֵל הָיָה:

ד וְכַבֵּשׁ עָשׂוּ לוֹ מִפְּנֵי הַבְּבֻלִיִּים. שֶׁהָיוּ מִתְלַשִּׁים בְּשַׁעְרוֹ.
וְאוֹמְרִים לוֹ טוֹל וְצֹא. טוֹל וְצֹא. מִיִּקְרִי יְרוּשָׁלַיִם הָיוּ מְלוֹיִן
אוֹתוֹ. עַד סִכָּה הָרֵאשׁוֹנָה. עָשָׂר סִכּוֹת מִירוּשָׁלַיִם וְעַד
צוּק. תִּשְׁעִים רִיס שִׁבְעָה וּמֵחָצָה לְכָל מִיל:

ה עַל כָּל סִכָּה וְסִכָּה אוֹמְרִים לוֹ. הָרִי מְזוֹן וְהָרִי מִים. וּמְלוֹיִן
אוֹתוֹ מִסִּכָּה לְסִכָּה. חוּץ מֵאַחֲרוֹנָה שִׁבְהֶן. שְׂאִינוּ מַגִּיעַ
עִמּוֹ לְצוּק. אֶלֶּא עוֹמֵד מֵרְחוֹק. וְרוֹאֶה אֶת מַעֲשָׂיו:

ו מָה הָיָה עוֹשֶׂה חוֹלֵק לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית. חֲצִיו קָשׁוּר
בְּסָלַע וְחֲצִיו קָשׁוּר בֵּין שְׁתֵּי קַרְנָיו. וְדַחְפוֹ לְאַחֲרָיו. וְהוּא
מִתְגַּלְגֵּל וְיוֹרֵד. וְלֹא הָיָה מַגִּיעַ לְחֲצִי הָהָר. עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה
אַבְרִים אַבְרִים. בָּא וַיֵּשֶׁב לוֹ תַּחַת סִכָּה אַחֲרוֹנָה עַד
שֶׁתַּחֲשֹׁד. וּמֵאִמָּתִי מְטֵמָא בְּגָדִים. מְשַׁיְצָא חוּץ לְחוֹמַת
יְרוּשָׁלַיִם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר. מִשְׁעַת דְּחִיתוֹ לְצוּק:

ז בָּא לוֹ אֶצֶל פֶּר וְשַׁעִיר הַנִּשְׂרָפִין. קָרַעַן וְהוֹצִיא אֶת
אִמּוּרֵיהֶן. נִתְּנָן בְּמֶגֶס. וְהַקְטִירָם עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ. קִלְעֹן
בְּמִקְלָעוֹת וְהוֹצִיאֵן לְבֵית הַשְּׂרִיפָה. וּמֵאִמָּתִי מְטֵמָאִין
בְּגָדִים. מְשַׁיְצָאוּ חוּץ לְחוֹמַת הָעֶזְרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
מְשַׁיְצִית הָאוֹר בְּרֶבֶן:

ח אָמְרוּ לוֹ לִכְהֵן גָּדוֹל־הַגֵּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר־וּמִנִּין הָיוּ יוֹדְעִין
שֶׁהַגֵּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר־דְּרָכָיוֹת הָיוּ עוֹשִׂין וּמִנִּיפִין בְּסוּדְרִין
וְיוֹדְעִין שֶׁהַגֵּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר־אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהֵלֵא סִימָן
גָּדוֹל הָיָה לָהֶם־מִירוּשָׁלַיִם וְעַד בֵּית הַדּוּדוֹ שְׁלֹשָׁה מִלִּין־
הוֹלְכִין מִלִּל וְחוֹזְרִין מִלִּל־וְשׁוֹהִין כְּדֵי מִלִּל־וְיוֹדְעִין שֶׁהַגֵּיעַ
שְׁעִיר לַמִּדְבָּר:

ברייתא

והיא משנה לפי תי"ט

רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר־וְהֵלֵא סִימָן אַחֵר הָיָה לָהֶם־לְשׁוֹן שֶׁל
זְהוּרִית־הָיָה קָשׁוּר עַל פֶּתַח־וּשֶׁל הַיֶּכֶל־וּכְשֶׁהַגֵּיעַ שְׁעִיר
לַמִּדְבָּר־הָיָה הַלְשׁוֹן מִלְּבִין שֶׁנֶּאֱמַר אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם
כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶּג יִלְבִּינוּ:

פרק ז

בא לוֹ כֹהֵן גָּדוֹל לְקָרוֹת־אִם רָצָה לְקָרוֹת בְּבִגְדֵי בּוּץ־
קוֹרָא־וְאִם לֹא־קוֹרָא בְּאַצְטָלִית לָבָן מְשֻׁלוֹ־חֲזֹן
הַכִּנֶּסֶת נוֹטֵל סֵפֶר תּוֹרָה־וְנוֹתְנוֹ לְרֹאשׁ הַכִּנֶּסֶת־וְרֹאשׁ
הַכִּנֶּסֶת נוֹתְנוֹ לְסֹגֵן־וְהַסֹּגֵן נוֹתְנוֹ לִכְהֵן גָּדוֹל־וְכֹהֵן גָּדוֹל
עוֹמֵד־וּמִקְבֵּל־ (וְקוֹרָא עוֹמֵד)־וְקוֹרָא אַחֲרֵי מוֹת וְאֶדֶּ
בְּעֶשְׂרִי־וְגוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה־וּמִנִּיחוֹ בְּחִיקוֹ־וְאוֹמֵר יוֹתֵר
מִמָּה שֶׁקָּרָאתִי לְפָנֶיכֶם־כְּתוּב כָּאֵן־וּבְעֶשְׂרִי שֶׁבְּחוֹמֵשׁ
הַפָּקֶדִים קוֹרָא עַל פֶּה־וּמִבְרָךְ עָלֶיהָ שְׁמִנָּה בְּרָכוֹת־עַל
הַתּוֹרָה־וְעַל הָעֲבוֹדָה־וְעַל הַהוֹדָאָה־וְעַל מַחִילַת הָעוֹן־

וְעַל הַמִּקְדָּשׁ (בַּפָּנִי עֲצֻמוֹ) וְעַל יִשְׂרָאֵל (בַּפָּנִי עֲצֻמָּן) וְעַל
הַכֹּהֲנִים (בַּפָּנִי עֲצֻמָּן) וְעַל שְׂאֵר הַתְּפִלָּה:

ב הָרוּאָה כֹּהֵן גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא אֵינוֹ רוֹאֶה פֶּר וְשֹׁעִיר
הַנִּשְׂרָפִין וְהָרוּאָה פֶּר וְשֹׁעִיר הַנִּשְׂרָפִין אֵינוֹ רוֹאֶה כֹּהֵן
גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא לֹא מִפְּנֵי שְׂאֵינוֹ רֹשָׁאִי אֶלָּא שֶׁהִיטָּה
דָּרֶךְ רְחוּקָה וּמִלֵּאכֶת שְׁגִיחָהּ שָׁוָה כְּאַחַת:

ג אִם בְּבִגְדֵי בּוץ קוֹרֵא קֹדֶשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו פָּשֵׁט יֶרֶד
וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפַּג הִבִּיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב וְלִבָּשׁ וְקֹדֶשׁ
יָדָיו וְרַגְלָיו וַיֵּצֵא וַעֲשֶׂה אֶת אֵילָו וְאֶת אֵיל הָעֵם וְאֶת
שִׁבְעַת כִּבְשִׁים תְּמִימִים (בְּנֵי שָׁנָה) דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר עִם תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר הָיוּ קָרְבִּין וּפֶר
הָעוֹלָה וְשֹׁעִיר הַנִּנְעָשָׂה בַּחוּץ הָיוּ קָרְבִּין עִם תְּמִיד שֶׁל בֵּין
הָאַרְבָּעִים:

ד קֹדֶשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשֵׁט וַיֶּרֶד וְטָבַל וְעָלָה וְנִסְתַּפַּג
הִבִּיאוּ לוֹ בִּגְדֵי לָבָן וְלִבָּשׁ וְקֹדֶשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וְנִכְנָס לְהוֹצִיא
אֶת הַכֹּף וְאֶת הַמַּחֲתָה קֹדֶשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשֵׁט וַיֶּרֶד
וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפַּג הִבִּיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב וְלִבָּשׁ וְקֹדֶשׁ יָדָיו
וְרַגְלָיו וְנִכְנָס לְהַקְטִיר קֶטֶרֶת שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים וְלִהְיוֹת
אֶת הַנִּירוֹת וְקֹדֶשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשֵׁט הִבִּיאוּ לוֹ בִּגְדֵי עֲצֻמוֹ
וְלִבָּשׁ וּמִלּוּן אוֹתוֹ עַד בֵּיתוֹ וַיּוֹם טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה לְאוֹהֲבָיו
בְּשַׁעֲהָ שִׁינָּא בְּשָׁלוֹם מִן הַקֹּדֶשׁ:

ה כֹּהֵן גָּדוֹל מְשַׁמֵּשׁ בְּשִׁמּוֹנָה כָּלִים וְהַהֲדִיּוֹט בְּאַרְבָּעָה
בְּכַתָּנֹת וּמִכְנָסִים וּמִצְנָפֹת וְאַבְגָּט מוֹסִיף עָלָיו כֹּהֵן גָּדוֹל
חֹשֶׁן וְאַפֻּד וּמַעִיל וְצִיץ בָּאֵלוֹ נִשְׁאָלִין בְּאוּרִים וְתַמִּים
וְאֵין נִשְׁאָלִין בָּהֶן לַהֲדִיּוֹט אֶלָּא לַמֶּלֶךְ וּלְבֵית דִּין וְלַמִּי
שֶׁהֻצְבּוֹר צָרִיךְ בּוֹ:

פרק ח

י' הַכַּפּוּרִים אָסוּר בְּאֲכִילָה וּבִשְׁתִּיָּה וּבִרְחִיצָה
וּבִסִּיכָה וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל וּבִתְשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה וְהַמֶּלֶךְ
וְהַכֹּהֵן יִרְחֲצוּ אֶת פְּנֵיהֶם וְהַחִיָּה תִנְעוֹל אֶת הַסַּנְדֵּל דְּבָרֵי
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחַכָּמִים אוֹסְרִין:

ב הָאוֹכֵל כְּכֹתֶבֶת הַגֶּסֶה כְּמוֹהָ וְכַגְרֵעִינָתָה וְהַשּׁוֹתֶה
מִלֵּא לְגִמּוֹ חַיִּיב כֹּל הָאוֹכֵלִין מִצִּטְרָפִין לְכְּכֹתֶבֶת וְכֹל
הַמִּשְׁקִין מִצִּטְרָפִין לְמִלֵּא לְגִמּוֹ הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה אֵין
מִצִּטְרָפִין:

ג אֲכַל וְשָׁתָה בְּהֶעֱלֵם אַחַת אֵינוֹ חַיִּיב אֶלָּא חֲטָאת אַחַת
אֲכַל וְשָׁתָה וַעֲשֵׂה מִלֵּאכָה חַיִּיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת אֲכַל
אוֹכֵלִין שְׁאֵינָן רְאוּיִין לְאֲכִילָה וְשָׁתָה מִשְׁקִין שְׁאֵינָן רְאוּיִין
לְשְׁתִּיָּה וְשָׁתָה צִיר אוֹ מְרִיס פָּטוּר:

ד הַתִּינוּקוֹת אֵין מַעֲנִין אוֹתָם בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים אֲבָל מִחֲנֻכִּין
אוֹתָם לִפְנֵי שָׁנָה וְלִפְנֵי שְׁנָתִים בְּשִׁבְלִי שִׁיְהִיו רְגִילִין
בַּמִּצּוֹת:

ה עוברָה שְׁהִרְיָחָהּ. מֵאֲכִילִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתָּשִׁיב נִפְשָׁהּ.
חֹלָה מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי בְּקִיאִין. וְאִם אֵין שָׁם בְּקִיאִין.
מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי עֲצָמוֹ. עַד שִׁיאֲמַר דִּי:

י מִי שֶׁאֲחִזּוּ בְּלִמּוּס. מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ אֲפִילוּ דְּבָרִים טְמֵאִים
עַד שִׁיאֲוִרוּ עֵינָיו. מִי שֶׁנִּשְׁכּוּ כָּלֵב שׁוֹתָהּ. אֵין מֵאֲכִילִין
אוֹתוֹ מִחֲצֵר כָּבֵד שָׁלוֹ. וְרַבִּי מֵתִיא בֶּן חֲרָשׁ מִתִּיר. וְעוֹד
אָמַר רַבִּי מֵתִיא בֶּן חֲרָשׁ הַחֹשֶׁשׁ בְּגִירוֹנוֹ. מִטִּילִין סֵם
בְּתוֹךְ פִּיו בְּשֶׁבֶת. מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק נִפְשׁוֹת. וְכָל סָפֵק
נִפְשׁוֹת דּוֹחָה אֶת הַשֶּׁבֶת:

י' מִי שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפּוֹלֶת. סָפֵק הוּא שָׁם. סָפֵק אֵינוֹ שָׁם.
סָפֵק חֵי. סָפֵק מֵת. סָפֵק נִכְרִי. סָפֵק יִשְׂרָאֵל. מִפְּקָחִין עָלָיו
אֶת הַגָּל. מִצְאוּהוּ חֵי. מִפְּקָחִין עָלָיו. וְאִם מֵת. יִגִּיחוּהוּ:

ח' חֲטָאֵת וְאֶשֶׁם וְדָאִי מְכַפְּרִין. מִיתָה וְיוֹם הַכְּפוּרִים
מְכַפְּרִין עִם הַתְּשׁוּבָה. תְּשׁוּבָה מְכַפֶּרֶת עַל עֲבִירוֹת קְלוֹת.
עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה. וְעַל הַחֲמוּרוֹת הִיא תּוֹלָה עַד
שִׁיבּוֹא יוֹם הַכְּפוּרִים וַיִּכְפֹּר:

ט' הָאֹמֵר אַחֲטָא וְאֶשׁוּב אַחֲטָא וְאֶשׁוּב אֵין מְסַפִּיקִין בִּידּוֹ
לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. אַחֲטָא וְיוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר. אֵין יוֹם
הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר. עֲבִירוֹת שְׁבִין אָדָם לְמָקוֹם. יוֹם הַכְּפוּרִים
מְכַפֵּר. עֲבִירוֹת שְׁבִין אָדָם לְחִבְרוֹ. אֵין יוֹם הַכְּפוּרִים
מְכַפֵּר. עַד שִׁירְצָה אֶת חִבְרוֹ. אֶת זֶה דָּרַשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה. מְכַל חֲטָאֵתִיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּתְּהֶרוּ. עֲבִירוֹת שְׁבִין

אָדָם לְמָקוֹם יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבִירוֹת שֶׁבֵּין אָדָם
 לַחֲבִירוֹ. אֵין יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר עַד שִׁירָצָה אֶת חֲבִירוֹ.
 אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל. לִפְנֵי מִי אַתֶּם מְטַהְרִין.
 מִי מְטַהֵר אֶתְכֶם. אֲבִיכֶם שְׁבַשְׁמִים. שְׁנֹאֵמַר וְזִרְקָתִי
 עָלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטַהֲרָתֶם. וְאֹמַר מְקוֹה יִשְׂרָאֵל יֵי.
 מִה מְקוֹה מְטַהֵר אֶת הַטְּמְאִים. אֵף הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל: סליק

מסכת סוכה

פרק א

סָכָה שֶׁהִיא גְבוּהָה לְמַעַלָּה מִעֲשָׂרִים אַמָּה פְּסוּלָה: רַבִּי
יְהוּדָה מְכַשִּׁיר: וְשֵׁאִינָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים:
וְשֵׁאִין לָהּ שְׁלֹשׁ דְּפָנוֹת וְשַׁחֲמָתָה מְרַבָּה מִצִּלָּתָה: פְּסוּלָה:
סָכָה יִשְׁנָה בֵּית שְׁמַאי פּוֹסְלִין: וּבֵית הַלֵּל מְכַשִּׁירִין: וְאִיזוֹ
הִיא סָכָה יִשְׁנָה: כָּל שֶׁעָשְׂאָה קֶדֶם לַחֵג שְׁלֹשִׁים יוֹם: אֲבָל
אִם עָשְׂאָה לְשֵׁם חֵג: אֶפִּילוּ מִתְחִלַת הַשָּׁנָה כְּשֶׁרָה:

ב הָעוֹשֶׂה סָכָתוֹ תַּחַת הָאֵילָן כְּאֵלוּ עָשְׂאָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת:
סָכָה עַל גִּבִּי סָכָה: הָעֲלִיזָנָה כְּשֶׁרָה: וְהַתְּחַתּוֹנָה פְּסוּלָה:
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם אֵין דִּיּוּרִין בְּעֲלִיזָנָה: הַתְּחַתּוֹנָה
כְּשֶׁרָה:

ג פָּרֶס עָלֶיהָ סֵדִין מִפְּנֵי הַחֲמָה: אוֹ תַּחְתֶּיהָ מִפְּנֵי הַנָּשֶׁר:
אוֹ שִׁפְרֶס עַל גִּבִּי הַקִּנּוֹף פְּסוּלָה: אֲבָל פּוֹרֶס הוּא: עַל גִּבִּי
נִקְלִיטֵי הַמָּטָה:

ד הַדִּלָּה עָלֶיהָ אֶת הַגָּפֶן: וְאֶת הַדִּלְעָת: וְאֶת הַקִּיסוֹם: וְסִכְךָ
עַל גְּבֵה פְּסוּלָה: וְאִם הָיָה סִכּוּךְ הַרְבֵּה מֵהֵן: אוֹ שֶׁקֶצֶץ:
כְּשֶׁרָה: זֶה הַכֵּל: כָּל דָּבָר שֶׁהוּא מְקַבֵּל טִמְאָה: וְאֵין גְּדוּלוֹ
מִן הָאָרֶץ: אֵין מְסַכֵּכִין בּוֹ: וְכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טִמְאָה:
וְגְדוּלוֹ מִן הָאָרֶץ: מְסַכֵּכִין בּוֹ:

ה חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדין אין מסככין בהן.
וכלן שהתירן בשרות וכלן בשרות לדפנות:

י מסככין בנסרים דברי רבי יהודה ורבי מאיר אוסר נתן
עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים בשרה ובלבד
שלא יישן תחתיו:

י תקרה שאין עליה מעזיבה רבי יהודה אומר בית שמאי
אומרים מפקפק ונוטל אחת מבנות ובית הלל אומרים
מפקפק או נוטל אחת מבנות רבי מאיר אומר נוטל
אחת מבנות ואינו מפקפק:

ה המקרה סכתו בשפודין או בארוכות המטה אם יש
ריוח ביניהן כמותן בשרה החוטט בגדיש לעשות בו
סכה אינה סכה:

ט המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם גבוה מן הארץ
שלשה טפחים פסולה מלמטה למעלה אם גבוה מן
הארץ עשרה טפחים בשרה רבי יוסי אומר בשם
שמלמטה למעלה עשרה טפחים כך מלמעלה למטה
עשרה טפחים הרחיק את הסכוד מן הדפנות שלשה
טפחים פסולה:

י בית שנפחת וסכך על גביו אם יש מן הכתל לסכוד
ארבע אמות פסולה וכן חצר שהיא מקפת אכסדרה:

סָכָה גְדוּלָּה שֶׁהַקִּיפּוּיָהּ בְּדָבָר שֶׁאֵין מְסַכְכִּין בּוֹ. אִם יֵשׁ
תַּחְתָּיו אַרְבַּע אַמּוֹת פְּסוּלָה:

י"א הָעוֹשֶׂה סִכְתּוֹ כַּמִּין צְרִיף. אוֹ שֶׁסִּמְכָהּ לַכֶּתֶל. רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָהּ גִּגִּי וְחֻכָּמִים מְכַשִּׁירִין.
מִחֲצֵלֶת קִנִּים גְּדוּלָּה. עֲשָׂאָהּ לְשִׁכִּיבָה. מְקַבֶּלֶת טִמְאָה.
וְאֵין מְסַכְכִּין בָּהּ. לְסִכּוּד מְסַכְכִּין בָּהּ וְאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת
טִמְאָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַחַת קִטְנָה וְאַחַת גְּדוּלָּה.
עֲשָׂאָהּ לְשִׁכִּיבָה מְקַבֶּלֶת טִמְאָה. וְאֵין מְסַכְכִּין בָּהּ. לְסִכּוּד
מְסַכְכִּין בָּהּ וְאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טִמְאָה:

פרק ב

הַיֵּשֶׁן תַּחַת הַמָּטָה בְּסָכָה. לֹא יֵצֵא יָדֵי חוּבָתוֹ. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה נוֹהֲגִין הֵינּוּ. שֶׁהֵינּוּ יֹשְׁנִים תַּחַת הַמָּטָה
בְּפָנֵי הַזְּקֵנִים. וְלֹא אָמְרוּ לָנוּ דָּבָר. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מֵעֶשֶׂה
בְּטָבִי עֲבָדוֹ שֶׁל רַבֵּן גַּמְלִיאֵל שֶׁהָיָה יֹשֵׁן תַּחַת הַמָּטָה.
וְאָמַר לָהֶן רַבֵּן גַּמְלִיאֵל לַזְּקֵנִים. רְאִיתֶם טָבִי עֲבָדִי שֶׁהוּא
תֹלְמִיד חָכָם. וְיֹדֵעַ שֶׁעֲבָדִים פְּטוּרִים מִן הַסָּכָה. לְפִיכָךְ
יֹשֵׁן הוּא תַּחַת הַמָּטָה. וּלְפִי דְרָכֵנוּ לְמַדְנֹה שֶׁהַיֵּשֶׁן תַּחַת
הַמָּטָה לֹא יֵצֵא יָדֵי חוּבָתוֹ:

ב' הַסּוֹמֵךְ סִכְתּוֹ בְּכָרְעֵי הַמָּטָה כְּשֶׁרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אִם אֵינָהּ יְכוּלָה לַעֲמֹד בְּפָנֵי עֲצָמָהּ. פְּסוּלָה. סָכָה
הַמְדַּבֵּלֶלֶת וְשֹׁצֵלֶתָהּ מֵרַבָּה מִחֲמַתָּהּ כְּשֶׁרָה. הַמְעוֹבָה

בְּמִין בֵּית־אֵף עַל פִּי שְׂאִין הַכּוֹכְבִּים נִרְאִים מִתּוֹכָהּ.
בְּשֶׁרָה:

ג הָעוֹשֶׂה סָכְתוֹ בְּרֹאשׁ הָעֵגְלָהּ. אוֹ בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה.
בְּשֶׁרָה. וְעוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב. בְּרֹאשׁ הָאֵילָן. אוֹ עַל גִּבִּי
גָּמֶל. בְּשֶׁרָה. וְאִין עוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב. שְׁתֵּים בְּאֵילָן. וְאַחַת
בְּיַדִּי אָדָם. אוֹ שְׁתֵּים בְּיַדִּי אָדָם. וְאַחַת בְּאֵילָן. בְּשֶׁרָה.
וְאִין עוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב. שְׁלֹשָׁה בְּיַדִּי אָדָם. וְאַחַת בְּאֵילָן.
בְּשֶׁרָה. וְעוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב. זֶה הַכָּלֵל. כָּל שֵׁינִטֵּל הָאֵילָן
וְיִכּוֹלָה לַעֲמֹד בַּפָּנִי עֲצָמָהּ. בְּשֶׁרָה. וְעוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב:

ד הָעוֹשֶׂה סָכְתוֹ בֵּין הָאֵילָנוֹת וְהָאֵילָנוֹת דְּפָנוֹת לָהּ.
בְּשֶׁרָה. שְׁלוּחֵי מִצְוָה. פְּטוּרִין מִן הַסֶּכֶּה. חוֹלִין וּמִשְׁמִשִּׁיהֶן.
פְּטוּרִין מִן הַסֶּכֶּה. אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין עֲרָאֵי חוּץ לַסֶּכֶּה:

ה מַעֲשֶׂה וְהִבִּיאוּ לוֹ לָרֶבֶן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי לְטַעֹם הַתְּבִשִּׁיל.
וּלְרֶבֶן גַּמְלִיאֵל שְׁתֵּי כּוֹתֵבוֹת וְדָלִי שֶׁל מִים. וְאָמְרוּ הָעָלוּם
לַסֶּכֶּה. וּכְשֶׁנָּתְּנוּ לוֹ לְרַבִּי צְדוֹק אָכַל פָּחוֹת מִכִּבִּיצָה. נָטְלוּ
בַּמֶּפֶה וְאָכְלוּ חוּץ לַסֶּכֶּה וְלֹא בִירֶךְ אַחֲרָיו:

ו רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַרְבַּע עֲשָׂרָה סְעוּדוֹת חֵיִיב אָדָם
לֶאֱכֹל בַּסֶּכֶּה. אַחַת בַּיּוֹם וְאַחַת בַּלַּיְלָהּ. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים
אֵין לְדַבֵּר קֶצֶף. חוּץ מִלֵּיל יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל חָג בַּלְבָּד.
וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִי שֶׁלֹּא אָכַל בַּלֵּילִי יוֹם טוֹב
הָרִאשׁוֹן יִשְׁלִים בַּלֵּילִי יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים

אין לדבר תשלומין. על זה נאמר מעות לא יוכל לתקון
וחסרון לא יוכל להמנות:

^י מי שהיה ראשו ורבו בספה ושלחנו בתוך הבית. בית
שמאי פוסלין. ובית הלל מכשירין. אמרו להן בית הלל
לבית שמאי. לא כך היה מעשה שהלכו זקני בית שמאי
וזקני בית הלל לבקר את רבי יוחנן בן החורני. ומצאוהו
שהיה יושב ראשו ורבו בספה ושלחנו בתוך הבית. (ולא
אמרו לו דבר.) אמרו להן בית שמאי משם ראיה. אף
הם אמרו לו. אם בן היית נוהג לא קימת מצות ספה
מימך:

^ח נשים ועבדים וקטנים. פטורים מן הספה. קטן שאינו
צריך לאמו חייב בספה. מעשה וילדה כלתו של שמאי
הזקן. ופחת את המעזיבה. וסבך על גבי המטה בשביל
הקטן:

^ט כל שבעת הימים. אדם עושה סכתו קבע וביתו עראי.
ירדו גשמים. מאימתי מתר לפנות משתסרח המקפה.
משלו משל למה הדבר דומה. לעבד שבא למזוג בוס
לרבו. ושפך לו קתון על פניו:

פרק ג

לולב הגזול והיבש פסול. של אשרה ושל עיר הנדחת
 פסול. נקטם ראשו. נפרצו עליו פסול. נפרדו עליו
 כשר. רבי יהודה אומר יאגדנו מלמעלה. ציני הר הברזל
 כשרות. לולב שיש בו שלשה טפחים כדי לנגע בו
 כשר:

^א הדס הגזול והיבש פסול. של אשרה ושל עיר הנדחת
 פסול. נקטם ראשו. נפרצו עליו. או שהיו ענביו מרבות
 מעליו פסול. ואם מעטן כשר. ואין ממעטין ביום טוב:

^ג ערבה גזולה ויבשה פסולה. של אשרה. ושל עיר
 הנדחת פסולה. נקטם ראשה. נפרצו עליה והצפצפה
 פסולה. כמושה ושנשרו מקצת עליה. ושל בעל כשרה:

^ד רבי ישמעאל אומר. שלשה הדסים ושתי ערבות. לולב
 אחד. ואתרוג אחד. אפילו שנים קטומים ואחד אינו
 קטום. רבי טרפון אומר אפילו שלשתן קטומים. רבי
 עקיבא אומר בשם שלולב אחד. ואתרוג אחד. כן הדס
 אחד. וערבה אחת:

^ה אתרוג הגזול והיבש. פסול. של אשרה. ושל עיר
 הנדחת. פסול. של ערלה. פסול. של תרומה טמאה.
 פסול. של תרומה טהורה. לא יטול. ואם נטל כשר. של

דמאי בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין של מעשר
שני בירושלים לא יטול ואם נטל כשר:

^י עלתה חזזית על רבו. נטלה פטמתו. נקלף. נסדק. נקב
וחסר כל שהוא פסול. עלתה חזזית על מיעוטו. נטל
עוקצו. נקב ולא חסר כל שהוא כשר. אתרוג הכושי.
פסול. והירוק ככרתי. רבי מאיר מכשיר. ורבי יהודה
פוסל:

^י שיעור אתרוג הקטן. רבי מאיר אומר פאגוז. רבי יהודה
אומר כביצה. ובגדול כדי שיאחוז שנים בידו אחת. דברי
רבי יהודה. רבי יוסי אומר אפילו אחד (בשתי ידי):

^ח אין אוגדין את הלולב אלא במינו. דברי רבי יהודה.
רבי מאיר אומר אפילו במשיחה. אמר רבי מאיר מעשה
באנשי ירושלים שהיו אוגדין את לולביהן בגימזנים של
זהב. אמרו לו במינו היו אוגדין אותו מלמטה:

^ט והיכן היו מנענעין. בהודו ליי תחלה וסוף. ובאנא יי
הושיעה נא. דברי בית הלל. בית שמאי אומרים אף
באנא יי הצליחה נא. אמר רבי עקיבא צופה הייתי ברבן
גמליאל ורבי יהושע שכל העם היו מנענעין את לולביהן
והן לא נענעו. אלא באנא יי הושיעה נא (בלבד). מי שבא
בדרך ולא היה בידו לולב לטול. לכשיפגס לביתו יטול
על שלחנו. לא נטל שחרית יטול בין הערבים. שכל היום
כשר ללולב:

י' מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו. עונה
אחריהן מה שהן אומרים. ותהי לו מארה. אם היה גדול
מקרא אותו עונה אחריו הללויה:

יא מקום שנהגו לכפול יכפול. לפשוט יפשוט. לברך
אחריו יברך אחריו. הכל כמנהג המדינה. הלוקח לולב
מחבירו בשביעית. נותן לו אתרוג במתנה. לפי שאין
רשאי ללקחו בשביעית:

יב בראשונה היה לולב נטל במקדש שבעה. ובמדינה יום
אחד. משחרב בית המקדש. התקין רבן יוחנן בן זכאי
שיהא לולב נטל במדינה שבעה זכר למקדש. ושיהא
יום הנף כלו אסור:

יג יום טוב ראשון של חג שחל להיות בשבת. כל העם
מזליכין את לולביהן לבית הכנסת. למחרת משכימין
ובאים. כל אחד ואחד מכיר את שלו ונוטלו. מפני שאמרו
חכמים אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון של
חג בלולבו של חבירו. ושאר ימי החג אדם יוצא ידי
חובתו בלולבו של חבירו:

יד רבי יוסי אומר יום טוב ראשון של חג שחל להיות
בשבת. ושכח והוציא את הלולב לרשות הרבים. פטור.
מפני שהוציאו ברשות:

^{טו} מִקְבֵּלֶת אִשָּׁה מִיד בְּנֶהּ. וּמִיד בַּעֲלָהּ. וּמַחְזִירָתוֹ לַמִּים
בְּשֶׁבֶת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. בְּשֶׁבֶת מַחְזִירִין. בַּיּוֹם טוֹב
מוֹסִיפִין. וּבַמּוֹעֵד מַחְלִיפִין. קָטָן הַיּוֹדֵעַ לִנְעֻגַע חַיִּיב בַּלּוּלָב:

יום ט

פרק ד

לולב וערבה. ששה ושבעה. ההלל והשמחה שמונה.
סָכָה וְנוסוּף הַמִּים שֶׁבַעַה. וְהַחֲלִיל חֲמִשָּׁה וְשֶׁשָּׁה:

^ב לולב שבעה. כיצד. יום טוב הראשון של חג שחל להיות
בשבת. לולב שבעה. ושאר כל הימים ששה:

^ג ערבה שבעה. כיצד. יום שביעי של ערבה שחל להיות
בשבת. ערבה שבעה. ושאר כל הימים ששה:

^ד מצות לולב כיצד. יום טוב הראשון של חג שחל להיות
בשבת. (כל העם) מוליכין את לולביהם להר הבית
מערב שבת. והחזנים מקבלין מהן. וסודרין אותן על גבי
אצטבא. והזקנים מניחין את שלהן בלשפה. ומלמדים
אותם לומר כל מי שמגיע לולבי בידו הרי הוא לו במתנה.
למחר משכימין ובאין. והחזנים זורקים אותם לפניהם.
והן מחטיפין ומכין איש את חבירו. וכשראו בית דין
שפאו לידי סכנה. התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל
בביתו:

ה' מַצוֹת עֲרֵבָה בִּיצֵד. מָקוֹם הָיָה לַמָּטָה מִירוּשָׁלַיִם וְנִקְרָא מוֹצֵא. יוֹרְדִין לָשֶׁם וּמִלֻּקְטִין מִשָּׁם. מַרְבִּיּוֹת שֶׁל עֲרֵבָה. וּבִאֵין וְזוֹקְפִין אוֹתָן בְּצִדֵי הַמִּזְבֵּחַ וְרֹאשֵׁיהֶן כְּפּוֹפִין עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ. תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. בְּכָל יוֹם מְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ פַּעַם אַחַת. וְאוֹמְרִים אָנָּה יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא אָנָּה יְיָ הַצְלִיחָה נָּא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲנִי וְהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם מְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ שִׁבְעָה פְּעָמִים. בְּשַׁעַת פְּטִירְתָּן מִהֵנָּה אוֹמְרִים. יוֹפִי לָךְ מִזְבֵּחַ יוֹפִי לָךְ מִזְבֵּחַ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֵיָּהּ וּלְךָ מִזְבֵּחַ (לֵיָּהּ וּלְךָ מִזְבֵּחַ):

י' כְּמַעֲשֵׂהוּ בַחֹל כִּךְ מַעֲשֵׂהוּ בְּשַׁבָּת. אֵלֹא שֶׁהָיוּ מְלַקְטִין אוֹתָן מִעֲרֵב שַׁבָּת וּמִנִּיחִים אוֹתָן בְּגִיגִיּוֹת שֶׁל זֶהָב כְּדִי שֶׁלֹּא יִכְמוֹשׁ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אוֹמֵר חֲרִיּוֹת שֶׁל דָּקֵל הָיוּ מְבִיאִין. וְחוֹבְטִין אוֹתָן בְּקֶרֶקַע בְּצִדֵי הַמִּזְבֵּחַ. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם נִקְרָא יוֹם חֲבוּט חֲרִיּוֹת:

י' מִיד הַתִּינוּקוֹת שׁוֹמְטִין אֶת לִוְלָבֵיהֶן. וְאוֹכְלִין אֶת רוֹגֵיהֶן:

ח' הַהִלֵּל וְהַשְׁמִיחָה שְׁמוֹנָה. בִּיצֵד. מְלַמֵּד שְׁחִיב אָדָם בַּהִלֵּל וּבַשְׁמִיחָה וּבִכְבוֹד יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חָג כְּשֶׁאֵר כָּל יְמוֹת הַחָג. סֵפָה שִׁבְעָה. בִּיצֵד. גָּמַר מִלֶּאֱכֹל לֹא יִתִּיר סִפְתּוֹ. אֲבָל מוֹרִיד אֶת הַכֶּלִים מִן הַמִּנְחָה וְלִמְעֵלָה. מִפְּנֵי כְבוֹד יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חָג:

ט' נְסוּךְ הַמִּים (שִׁבְעָה). בִּיצֵד. צְלוּחִית שֶׁל זֶהָב מִחֻזָּקת שְׁלֹשָׁה לֹזְגִים. הָיָה מְמַלֵּא מִן הַשְּׁלֹחַ. הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַמִּים.

תקעו והריעו ותקעו. עלה בכבש ופנה לשמאלו. ושני ספלים של כסף היו שם. רבי יהודה אומר של סיד היו. אלא שהיו משחרין פניהם מפני היין. ומנקבין כמין שני חטמין דקין. אחד מעבה. ואחד דק. כדי שיהיו שניהם כלין בבית אחת. מערבי של מים. מזרחי של יין. עירה של מים לתוד של יין. ושל יין לתוד של מים יצא. רבי יהודה אומר. בלוג היה מנסך כל שמונה. ולמנסך אומרים לו הגביה ידך. שפעם אחת נסך אחד על גבי רגליו. ורגמוהו כל העם באתרוגיהן:

כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת. אלא שהיה ממלא מערב שבת חבית של זהב שאינה מקדשת. מן השלוח. ומניחה בלשכה. נשפכה או נתגלתה. היה ממלא מן הכיור. שהיין והמים המגלין. פסולים על גבי המזבח:

פרק ה

החליל חמשה וששה. זהו החליל של בית השואבה. שאינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב. אמרו. כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה. לא ראה שמחה מימיו:

ב. במוצאי יום טוב הראשון של חג. היו יורדין לעזרת נשים. ומתקנין שם תקון גדול. ומגורות של זהב היו שם. וארבעה ספלים של זהב בראשיהן. וארבע סלמות לכל

אֶחָד וְאֶחָד וְאַרְבָּעָה יְלָדִים מִפְּרָחֵי כְהֵנָה וּבִידֵיהֶם כָּדִים
 שֶׁל שֶׁמֶן. שֶׁל מֵאָה וְעֶשְׂרִים לֹוג. שֶׁהֵן מְטִילִין לְכָל סֶפֶל
 וְסֶפֶל:

^א מִבֵּלְאִי מְכַנְסֵי כְהֵנִים וּמִהַמֵּינֵיהֶן. הָיוּ מִפְּקִיעִין. וּבָהֶן הָיוּ
 מְדַלִּיקִין. לֹא הָיְתָה חֹצֵר בִּירוּשָׁלַיִם שְׂאִינָה מֵאִירָה מֵאוֹר
 בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה:

^ד חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֵׂה. הָיוּ מִרְקָדִים לִפְנֵיהֶם
 בְּאַבּוּקוֹת שֶׁל אוֹר שְׁבִידֵיהֶן. וְאוֹמְרִים לִפְנֵיהֶן דְּבָרֵי
 שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת. וְהַלּוֹים בְּכִנּוּרוֹת וּבִנְבָלִים וּבִמְצֻלָּתַיִם
 וּבַחֲצוֹצְרוֹת. וּבְכָלִי שִׁיר בְּלֹא מִסְפָּר. עַל חֲמֹשֶׁה עָשָׂר
 מַעֲלוֹת הַיּוֹרְדוֹת מֵעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל לַעֲזֶרֶת נָשִׁים. כְּנָגֵד
 חֲמֹשֶׁה עָשָׂר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שְׁבַתְהֵלִים. שֶׁעָלִיָּהֶן לוֹיִם
 עוֹמְדִים בְּכָלִי שִׁיר וְאוֹמְרִים שִׁירָה. עֹמְדוֹ שְׁנֵי הַכְּהֵנִים
 בְּשַׁעַר הָעֶלְיוֹן. שִׁיּוֹרֵד מֵעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל לַעֲזֶרֶת נָשִׁים. וְשְׁתֵּי
 חֲצוֹצְרוֹת בִּידֵיהֶן. קָרָא הַגָּבֵר. תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הִגִּיעוּ
 לְמַעֲלָה עֲשִׂירִית. תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הִגִּיעוּ לַעֲזָרָה
 תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הָיוּ תּוֹקְעִין וְהוֹלְכִין עַד שֶׁמִּגִּיעִין
 לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא לַמִּזְרָח. הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא מִמִּזְרָח.
 הִפְכוּ פָנֵיהֶן לְמַעְרָב וְאָמְרוּ. אֲבוֹתֵינוּ שֶׁהָיוּ בְּמָקוֹם הַזֶּה.
 אַחֲרֵיהֶם אֵל הֵיכָל יְיָ וּפָנֵיהֶם קִדְמָה. וְהֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִיִּתִם
 קִדְמָה לְשֹׁמֵשׁ. וְאָנוּ לָיָה עֵינֵינוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָיוּ שׁוֹנִין
 וְאוֹמְרִין אָנוּ לָיָה. וְלָיָה עֵינֵינוּ:

ה אין פּוֹחַתִּין מֵאַחַת וְעֶשְׂרִים תְּקִיעוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. וְאִין מוֹסִיפִין עַל אַרְבָּעָה וּשְׁמוֹנָה. בְּכָל יוֹם הָיוּ שָׁם עֶשְׂרִים וְאַחַת תְּקִיעוֹת (בַּמִּקְדָּשׁ). שְׁלֹשׁ לַפְּתִיחַת שְׁעָרִים. תִּשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר. וְתִשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים. וּבְמוֹסְפִין הָיוּ מוֹסִיפִין עוֹד תִּשְׁעַ. וּבְעֶרֶב שַׁבַּת הָיוּ מוֹסִיפִין עוֹד שֵׁשׁ. שְׁלֹשׁ לְהַבְטִיל הָעָם מִמְּלָאכָה. וְשְׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל. עֶרֶב שַׁבַּת שַׁבְּתוֹךְ הַחֹג הָיוּ שָׁם שְׁמוֹנָה וְאַרְבָּעִים. שְׁלֹשׁ לַפְּתִיחַת שְׁעָרִים. שְׁלֹשׁ לַשַּׁעַר הָעֲלִיזֹן. וְשְׁלֹשׁ לַשַּׁעַר הַתַּחְתּוֹן. וְשְׁלֹשׁ לְמַלּוֹי הַמִּים. וְשְׁלֹשׁ עַל גְּבֵי מִזְבֵּחַ. תִּשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר. וְתִשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים. וְתִשְׁעַ לְמוֹסְפִין. שְׁלֹשׁ לְהַבְטִיל אֶת הָעָם מִמְּלָאכָה. וְשְׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל:

י יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל חָג הָיוּ שָׁם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר פָּרִים וְאַלִּים שְׁנַיִם וּשְׁעִיר אֶחָד. נִשְׁתַּיְרוּ שָׁם אַרְבָּעָה עָשָׂר כִּבְשִׁים לְשִׁמּוֹנָה מִשְׁמֵרוֹת. בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן שָׁשָׁה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשֵׁנִי חֲמִשָּׁה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשְׁלִישִׁי אַרְבָּעָה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּרִבְעִי שְׁלֹשָׁה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּחֲמִישִׁי שְׁנַיִם מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשִׁשִּׁי אֶחָד מְקַרֵּב שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשַׁבְּעִי כֻּלָּן שְׁוִין. בְּשְׁמִנִי חֲזָרוּ לְפָסִס כְּבָרְגָלִים. אָמְרוּ מִי שֶׁהִקְרִיב פָּרִים הַיּוֹם לֹא יִקְרִיב לְמַחֵר. אֶלָּא חוֹזְרִין חֲלִילָה:

י' בשלשה פרקים בשנה היו כל המשמרות שוות.
באימורי הגגלים ובחלוק לחם הפנים. בעצרת אומרים
לו. הילך מצה הילך חמץ. משמר שזמנו קבוע הוא
מקריב תמידין נדרים ונדבות. ושאר קרבנות צבור.
ומקריב את הכל. יום טוב הסמוך לשבת בין מלפניה בין
לאחריה. היו כל המשמרות שוות בחלוק לחם הפנים:

ח' חל להיות יום אחד להפסיק בנתיים. משמר שזמנו
קבוע היה נוטל עשר חלות. והמתעבב נוטל שתים.
ובשאר ימות השנה הנכנס נוטל שש. (והיוצא נוטל
שש). רבי יהודה אומר הנכנס נוטל שבע. והיוצא
נוטל חמש. הנכנסין חולקין בצפון. והיוצאין בדרום.
בלגה לעולם חולקת בדרום. וטבעתה קבועה. וחלונה
סתומה: סליק

מסכת תענית

פרק א

מאימתי מזכירין גבורות גשמים: רבי אליעזר אומר
מיום טוב הראשון של חג: רבי יהושע אומר
מיום טוב האחרון של חג: אמר לו רבי יהושע הואיל ואין
הגשמים סימן ברכה בחג למה הוא מזכיר: אמר לו רבי
אליעזר אף אני לא אמרתי לשאול: אלא להזכיר משיב
הרוח ומוריד הגשם בעונתו: אמר לו אם כן לעולם יהא
מזכיר:

ב אין שואלין את הגשמים: אלא סמוך לגשמים: רבי
יהודה אומר העובר לפני התיבה ביום טוב האחרון
של חג: האחרון מזכיר הראשון אינו מזכיר: ביום טוב
הראשון של פסח: הראשון מזכיר האחרון אינו מזכיר:
עד אימתי שואלין את הגשמים: רבי יהודה אומר עד
שיעבור הפסח: רבי מאיר אומר עד שיציא ניסן: שנאמר
ויוֹרֵד לָכֶם גֶּשֶׁם מוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ בְּרֹאשׁוֹן:

ג בשלשה במרחשון שואלין את הגשמים: רבן גמליאל
אומר בשבעה בו: חמשה עשר יום אחר החג: כדי שיעיג
אחרון שבִּישְׂרָאֵל לָנֶהֱרַת:

ד הגיע שבעה עשר במרחשון ולא ירדו גשמים:
התחילו היחידים מתענים שלש תעניות: אוכלים ושותים

מִשְׁחִיכָהּ. וּמוֹתְרִין בַּמֶּלֶאכָה. וּבִרְחִיצָהּ. וּבִסִּיכָהּ.
וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל. וּבִתְשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה:

ה' הָגִיעַ רֹאשׁ חֹדֶשׁ כְּסֻלּוֹ. וְלֹא יֵרְדוּ גִשְׁמִים בֵּית דִּין גּוֹזְרִין
שְׁלֹשׁ תַּעֲנִיּוֹת עַל הַצָּבוֹר. אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים מִשְׁחִיכָהּ.
וּמוֹתְרִין בַּמֶּלֶאכָה. וּבִרְחִיצָהּ. וּבִסִּיכָהּ. וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל.
וּבִתְשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה:

י' עָבְרוּ אֵלָיו וְלֹא נִעְנְוּ. בֵּית דִּין גּוֹזְרִין שְׁלֹשׁ תַּעֲנִיּוֹת
אַחֲרוֹת עַל הַצָּבוֹר. אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים מִבְּעוֹד יוֹם.
וְאַסּוּרִין בַּמֶּלֶאכָה. וּבִרְחִיצָהּ. וּבִסִּיכָהּ. וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל.
וּבִתְשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה. וְנוֹעֲלִין אֶת הַמְּרַחֲצוֹת. עָבְרוּ אֵלָיו
וְלֹא נִעְנְוּ. בֵּית דִּין גּוֹזְרִין עָלֵיהֶם עוֹד שֶׁבַע. שֶׁהֵן
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תַּעֲנִיּוֹת עַל הַצָּבוֹר. הָרִי אֵלָיו יִתְרוֹת עַל
הָרֵאשׁוֹנוֹת. שֶׁבָּאֵלֹו מִתְרִיעִין וְנוֹעֲלִין אֶת הַחֲנִיּוֹת. בְּשָׁנִי
מָטִין עִם חִשִּׁיכָהּ. וּבַחֲמִישִׁי מִתְרִין מִפְּנֵי כְבוֹד הַשַּׁבָּת:

י' עָבְרוּ אֵלָיו וְלֹא נִעְנְוּ. מִמַּעֲטִין בְּמִשְׁאֵא וּמִתָּן. בְּבִנְיָן
וּבִנְטִיעָה בְּאִירוֹסִין וּבְנִשְׁוֹאִין וּבְשִׁאֲלַת שְׁלוֹם בֵּין אָדָם
לְחֵבֶרֶוֹ כִּבְנֵי אָדָם הַנְּזוּפִין לְמָקוֹם. הֵיחִידִים חוֹזְרִים
וּמִתְעַנִּים עַד שֶׁיֵּצֵא נִסָּן. יֵצֵא נִסָּן וְיֵרְדוּ גִשְׁמִים. סִימָן
קָלָלָהּ. שֶׁנֶּאֱמַר הֲלֹא קָצִיר חֲטִים הַיּוֹם וְגוֹמֵר:

פרק ב

סֵדֶר תַּעֲנִיּוֹת כִּיצַד מוֹצִיאִין אֶת הַתִּיבָה לְרַחוּבָה שֶׁל עִיר וְנוֹתְנִין אֶפֶר מִקְלָה עַל גְּבִי הַתִּיבָה וּבִרְאֵשׁ הַנָּשִׂיא וּבִרְאֵשׁ אָב בֵּית דִּין וְכָל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל וְנוֹתֵן בְּרֵאשׁוֹ הַזֶּקֶן שֶׁבֵּהֶן אוֹמֵר לִפְנֵיהֶן דְּבָרֵי כְבוֹשִׁין אַחֲנִינוּ לֹא נֶאֱמַר בְּאַנְשֵׁי נִיגוּה וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת שָׁקֶם וְאֶת תַּעֲנִיתָם אֲלֵא וַיֵּרָא הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדֶּרֶכָם הִרְעָה וּבִקְבֻלָּה הוּא אוֹמֵר וְקִרְעוּ לְבַבְכֶּם וְאֵל בְּגָדֵיכֶם:

^ב עָמְדוּ בַתְּפִלָּה מוֹרִידִין לִפְנֵי הַתִּיבָה זֶקֶן וְרִגִּיל וַיֵּשׁ לוֹ בָּנִים וּבֵיתוֹ רִיקֶם כְּדִי שִׁיְהֶא לְבוֹ שָׁלֵם בַּתְּפִלָּה וְאוֹמֵר לִפְנֵיהֶם אַרְבַּע וְעֶשְׂרִים בְּרָכוֹת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שֶׁבְּכָל יוֹם וּמוֹסִיף עֲלֵיהֶם עוֹד שֵׁשׁ:

^ג וְאֵלוּ הֵן זְכוּרֹנוֹת וְשׁוֹפְרוֹת אֶל יִי בַּצֵּרֶתָה לִי קִרְאֲתִי וַיַּעֲנֵנִי אֲשָׁא עֵינֵי אֶל הַהָרִים וְגוֹמֵר מִמַּעַמְמָקִים קִרְאֲתִיד יִי תִפְלָה לְעֵנִי כִי יַעֲטוּף רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא הָיָה צָרִיד לֹאֹמֵר זְכוּרֹנוֹת וְשׁוֹפְרוֹת אֲלֵא אוֹמֵר תַּחֲתִיהֶן רַעַב כִּי יִהְיֶה בְּאַרְץ דְּבַר כִּי יִהְיֶה וְגוֹמֵר אֲשֶׁר הָיָה דְּבַר יִי אֶל יִרְמְיָהוּ עַל דְּבָרֵי הַבְּצָרוֹת וְאוֹמֵר חוֹתְמִיהֶן:

^ד עַל הָרָאשׁוֹנָה הוּא אוֹמֵר מִי שֶׁעָנָה אֶת אֲבָרָהָם בְּהַר הַמּוֹרִיָּה הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה בְּרוּךְ אַתָּה יִי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל עַל הַשְּׁנִיָּה הוּא אוֹמֵר:

מִי שֶׁעָנָה אֶת אַבּוּתֵינוּ עַל יָם סוּף. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם
וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי זִכְרֵךְ
הַנִּשְׁכָּחוֹת. עַל הַשְּׁלִישִׁית הוּא אוֹמֵר. מִי שֶׁעָנָה אֶת
יְהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָּל. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם
הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּרוּעָה. עַל הָרְבִיעִית הוּא
אוֹמֵר. מִי שֶׁעָנָה אֶת שְׁמוּאֵל בְּמִצְפָּה. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם
וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ
צַעֲקָה. עַל הַחֲמִישִׁית הוּא אוֹמֵר. מִי שֶׁעָנָה אֶת אֱלִיהוּ
בְּהַר הַכְּרִמָּל. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם
הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. עַל הַשְּׁשִׁית הוּא
אוֹמֵר. מִי שֶׁעָנָה אֶת יוֹנָה מִמְּעֵי הַדָּגָה. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם
וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי הַעֲוֹנָה
בְּעֵת צָרָה. עַל הַשְּׁבִיעִית הוּא אוֹמֵר. מִי שֶׁעָנָה אֶת דָּוִד
וְאֶת שְׁלֹמֹה בְּנוֹ בִּירוּשָׁלַיִם. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל
צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֵּרַחֵם עַל הָאָרֶץ:

הַ מַעֲשֵׂה בִימֵי רַבִּי חֲלִפְתָּא וְרַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן תִּרְדִּיּוֹן שֶׁעָבַר
אֶחָד לִפְנֵי הַתִּיבָה. וְגָמַר אֶת הַבְּרָכָה כְּלָה. וְלֹא עָנוּ אַחֲרָיו
אֲמֵן. תִּקְעוּ הַכֹּהֲנִים תִּקְעוּ. מִי שֶׁעָנָה אֶת אַבְרָהָם בְּהַר
הַמּוֹרִיָּה. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם
הַזֶּה. הֲרִיעוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן הֲרִיעוּ. מִי שֶׁעָנָה אֶת אַבּוּתֵינוּ עַל
יָם סוּף. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם
הַזֶּה. וְכִשְׁבָּא הַדְּבָר אֶצֶל חֲכָמִים אָמְרוּ. לֹא הָיוּ נוֹהֲגִין בֶּן
אֶלָּא בְּשַׁעַר מִזְרַח (וּבְהַר הַבֵּית):

י שלש תעניות הראשונות. אנשי משמר מתעניין ולא משלימין. ואנשי בית אב לא היו מתעניין כלל. שלש שניות. אנשי משמר מתעניין ומשלימין. ואנשי בית אב מתעניין ולא משלימין. שבע אחרונות אלו ואלו מתעניין ומשלימין. דברי רבי יהושע. וחכמים אומרים שלש תעניות הראשונות. אלו ואלו לא היו מתעניין כלל. שלש שניות. אנשי משמר מתעניין ולא משלימין. ואנשי בית אב לא היו מתעניין כלל. שלש אחרונות אנשי משמר מתעניין ומשלימין. ואנשי בית אב מתעניין ולא משלימין:

י' אנשי משמר מתרים לשתות יין בלילות. אבל לא בימים. ואנשי בית אב לא ביום ולא בלילה. אנשי משמר ואנשי מעמד אסורים מלספר ומלכבס. ובחמישי מתרין מפני כבוד השבת:

י"א כל הכתוב במגלת תענית דלא למספד. לפניו אסור. לאחוריו מתר. רבי יוסי אומר לפניו ולאחוריו אסור. דלא להתענאה בהון. לפניו ולאחוריו מתר. רבי יוסי אומר לפניו אסור. לאחוריו מתר:

י"ב אין גוזרין תענית על הצבור בתחלה בחמישי. שלא להפקיע השערים. אלא שלש תעניות הראשונות. שני וחמישי ושני. ושלש שניות חמישי שני וחמישי. רבי יוסי אומר כשם שאין הראשונות בחמישי. כך לא שניות ולא אחרונות:

אין גוזרין תענית על הצבור בראשי חודשים בחגכה
ובפורים ואם התחילו אין מפסיקין דברי רבן גמליאל.
אמר רבי מאיר אף על פי שאמר רבן גמליאל אין
מפסיקין מודה היה שאין משלימין וכן תשעה באב שחל
להיות בערב שבת:

פרק ג

סדר תעניות אלו האמור ברביעה הראשונה אבל
צמחים ששנו מתריעין עליהן מיד וכן שפסקו
גשמים בין גשם לגשם ארבעים יום מתריעין עליהן מיד.
מפני שהיא מכת בצרת:

ב ירדו לצמחין אבל לא ירדו לאילן לאילן ולא לצמחין.
לזה ולזה אבל לא לבורות לשיחין ולמערות מתריעין
עליהן מיד:

ג וכן עיר שלא ירדו עליה גשמים דכתיב והמטרתי על
עיר אחת ועל עיר אחת לא אמטיר חלקה אחת תמטר
וגומר אותה העיר מתענה ומתרעת וכל סביבותיה
מתענות ולא מתריעות רבי עקיבא אומר מתריעות ולא
מתענות:

ד וכן עיר שיש בה דבר או מפולת אותה העיר מתענה
ומתרעת וכל סביבותיה מתענות ולא מתריעות רבי
עקיבא אומר מתריעות ולא מתענות איזהו דבר עיר

הַמוֹצִיָּאָה חֲמֵשׁ מֵאוֹת רִגְלֵי וַיֵּצְאוּ מִמֶּנָּה שְׁלֹשָׁה מֵתִים
בְּשִׁלְשָׁה יָמִים זֶה אַחֲרֵי זֶה (הָרִי זֶה דִּבֶּר פָּחוֹת מִכָּאן אֵין
זֶה דִּבֶּר):

ה' עַל אֵלוֹ מִתְרִיעִין בְּכָל מְקוֹם עַל הַשְׁדָּפוֹן וְעַל הַיִּרְקוֹן
וְעַל הָאֲרָבָה וְעַל הַחֲסִיל וְעַל הַחִיָּה רָעָה וְעַל הַחֶרֶב
מִתְרִיעִין עֲלֵיהֶן מִפְּנֵי שֶׁהִיא מִכָּה מֵהִלָּכֶת:

י' מַעֲשֵׂה שִׁירְדוֹ זִקְנִים מִירוּשָׁלַם לְעָרֵיהֶם וּגְזָרוּ תַעֲנִית
עַל שְׁנֵרָאָה כְּמֵלֶא פִי תַנּוּר שְׁדָפוֹן בְּאַשְׁקָלוֹן וְעוֹד גְּזָרוּ
תַעֲנִית עַל שְׁאָכְלוֹ זֶאבִים שְׁנֵי תִינוּקוֹת בְּעֶבֶר הַיִּרְדֵּן רַבִּי
יוֹסִי אוֹמֵר לֹא עַל שְׁאָכְלוֹ אֲלֵא עַל שְׁנֵרָאוֹ:

י' עַל אֵלוֹ מִתְרִיעִין בְּשַׁבָּת עַל עִיר שֶׁהָקִיפּוּהָ גּוֹיִם אוֹ נָהָר
וְעַל הַסְפִּינָה הַמְטָרֶפֶת בָּיִם רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לְעֲזָרָה וְלֹא
לְעֶזְקָה שֶׁמַּעֲזוֹן הִתִּימָנוּ אוֹמֵר אֵף עַל הַדֶּבֶר וְלֹא הוֹדוּ לוֹ
חֲכָמִים:

ה' עַל כָּל צָרָה שְׁלֹא תָבֹא עַל הַצָּבוֹר מִתְרִיעִין עֲלֵיהֶן חוּץ
מִרֹּב גְּשָׁמִים מַעֲשֵׂה שְׁאָמְרוּ לוֹ לְחוּנֵי הַמַּעֲגָל הַתִּפְלָל
שִׁירְדוֹ גְּשָׁמִים אָמַר לָהֶם צֵאוּ וְהַכְנִיסוּ תַנּוּרֵי פְסָחִים
בְּשִׁבִיל שְׁלֹא יִמּוּקוּ הַתִּפְלָל וְלֹא יִרְדּוּ גְשָׁמִים מִה עֲשֵׂה
עַג עוֹגָה וְעַמֵּד בְּתוֹכָהּ וְאָמַר לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּנִיד
שָׁמוּ פְנֵיהֶם עָלֵי שְׁאֵנִי כְּבֹן בֵּית לִפְנִיד נִשְׁבַּע אֲנִי בְּשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל שְׁאֵנִי זֶה מִכָּאן עַד שֶׁתִּרְחַם עַל בְּנִיד הַתַּחֲלִילוֹ
גְשָׁמִים מְנַטְפִים אָמַר לֹא כֵךְ שְׁאֵלְתִי אֲלֵא גְשָׁמֵי בּוֹרוֹת

שיחין ומערות. התחילו לירד בזעף. אמר לא כך שאלתי
אלא גשמי רצון ברכה ונדבה. ירדו כתקונן עד שעלו
ישראל מירושלים להר הבית. מפני הגשמים באו ואמרו
לו כשם שהתפללת עליהם שיירדו. כך התפלל שילכו
להן. אמר להם צאו וראו. אם נמחית אבן הטועים.
שלח לו שמעון בן שטח אלמלא חוני אתה. גזרני עליך
נדוי. אבל מה אעשה לך. שאתה מתחטא לפני המקום.
ועושה לך רצונך. כבן שהוא מתחטא על אביו. ועושה
לו רצונו. ועליך הכתוב אומר. ישמח אביך ואמך ותגל
יולדתך:

ט היו מתעניין וירדו להם גשמים קודם הגן החמה. לא
ישלימו. לאחר הגן החמה ישלימו. רבי אליעזר אומר
קודם חצות לא ישלימו. לאחר חצות ישלימו. מעשה
שגזרו תענית בלוד וירדו להם גשמים קודם חצות. אמר
להם רבי טרפון צאו ואכלו ושתו ועשו יום טוב. ויצאו
ואכלו ושתו. ועשו יום טוב. ובאו בין הערבים וקראו הלל
הגדול:

פרק ד

בַּשְּׁלֹשָׁה פְּרָקִים בִּשְׁנָה כִּהְנִים נוֹשְׂאִין אֶת כַּפֵּיהֶן
 אַרְבָּעָה פְּעָמִים בַּיּוֹם בַּשְּׁחֵרִית וּבְמוֹסָף
 בַּמִּנְחָה וּבִגְעֻלַּת שְׁעָרִים בַּתַּעֲנִיּוֹת וּבִמְעֻמְדוֹת וּבַיּוֹם
 הַכַּפּוּרִים:

^ב אֵלּוּ הֵן מְעֻמְדוֹת לְפִי שְׁנָאֵמַר צוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת קֶרְבְּנִי לַחֲמִי וְכִי הָיָדְךָ קֶרְבְּנוֹ שֶׁל
 אָדָם קָרֵב וְהוּא אֵינּוּ עוֹמֵד עַל גִּבּוֹיֹהֵי הַתְּקִינוֹ נְבִיאִים
 הָרְאוּשׁוֹנִים אַרְבַּע וְעֶשְׂרִים מְשֻׁמְרוֹת עַל כָּל מִשְׁמֶר
 וּמִשְׁמֶר הָיָה מְעֻמֵּד בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל כִּהְנִים שֶׁל לַיִל וְשֶׁל
 יִשְׂרָאֵלִים הִגִּיעַ זְמַן הַמִּשְׁמֶר לַעֲלוֹת כִּהְנִים וְלַיִל עוֹלִים
 לִירוּשָׁלַיִם וְיִשְׂרָאֵל שֶׁבָּאוֹתָו מִשְׁמֶר מִתַּכְנִסִּין לַעֲרִיָּה
 וְקוֹרְאִין בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית:

^ג (וְאֲנָשֵׁי הַמְּעֻמֵּד הָיוּ מִתְּעַנִּין אַרְבָּעָה יָמִים בַּשָּׁבוּעַ מִיּוֹם
 שְׁנֵי וְעַד יוֹם חֲמִישִׁי וְלֹא הָיוּ מִתְּעַנִּין עָרֵב שַׁבָּת מִפְּנֵי
 כְּבוֹד הַשַּׁבָּת וְלֹא בְּאַחַד בַּשַּׁבָּת כִּדִּי שְׁלֹא יֵצְאוּ מִמִּנּוּחָה
 וְעָנְגוּ לִיגִיעָה וְתַעֲנִית וְיָמוּתוּ) בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן בְּרָאשִׁית
 וַיְהִי רִקִּיעַ בַּשְּׁנֵי יְהִי רִקִּיעַ וַיִּקְוּ הַמַּיִם בַּשְּׁלִישִׁי יִקְווּ
 הַמַּיִם וַיְהִי מְאוּרוֹת בַּרְבִּיעִי יְהִי מְאוּרֵת וַיִּשְׁרְצוּ הַמַּיִם
 בַּחֲמִישִׁי יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם וְתוֹצֵא הָאָרֶץ בַּשְּׁשִׁי תוֹצֵא הָאָרֶץ
 וַיִּכְלּוּ הַשָּׁמַיִם פְּרָשָׁה גְדוֹלָה קוֹרִין אוֹתָהּ בַּשְּׁנִים וְהַקֵּטָנָה
 בַּיַּחֲדִיד בַּשְּׁחֵרִית בְּמוֹסָף וּבַמִּנְחָה נִכְנָסִין וְקוֹרִין עַל פִּיהֶן

בְּקוֹרִין אֶת שְׁמֵעַ עֶרֶב שַׁבַּת בְּמִנְחָה לֹא הָיוּ נִכְנָסִין מִפְּנֵי
כְּבוֹד הַשַּׁבָּת:

ד' כָּל יוֹם שֵׁישׁ בּוֹ הַלֵּל אֵין בּוֹ מַעֲמָד בְּשַׁחֲרִית קָרְבַּן מוֹסֵף
אֵין בּוֹ בִּנְעִילָה קָרְבַּן עֲצִים אֵין בּוֹ בְּמִנְחָה דְּבָרֵי רַבִּי
עֲקִיבָא אָמַר לוֹ בֶּן עֲזַאי כִּדְּ הָיָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שׁוֹנֶה קָרְבַּן
מוֹסֵף אֵין בּוֹ בְּמִנְחָה קָרְבַּן עֲצִים אֵין בּוֹ בִּנְעִילָה חֲזוֹר רַבִּי
עֲקִיבָא לֵהֲיוֹת שׁוֹנֶה כְּבֶן עֲזַאי:

ה' זְמַן עֲצֵי כֹהֲנִים וְהָעַם תִּשְׁעָה בְּאַחַד בְּנִיסָן בְּנֵי אֶרֶח
בֶּן יְהוּדָה בְּעֶשְׂרִים בְּתַמּוּז בְּנֵי דָוִד בֶּן יְהוּדָה בַּחֲמִשָּׁה
בְּאָב בְּנֵי פְרַעֲוֹשׁ בֶּן יְהוּדָה בְּשִׁבְעָה בּוֹ בְּנֵי יוֹנָדָב בֶּן
רִכְבִּי בְּעֶשְׂרֶה בּוֹ בְּנֵי סִנְאָה בֶּן בְּנִימִין בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ
בְּנֵי זִתּוּא בֶּן יְהוּדָה וְעַמְהֵן כֹּהֲנִים וְלוֹיִם וְכָל מִי שִׁטְעָה
בְּשִׁבְטֹו וּבְנֵי גּוֹנְבֵי עָלִי בְּנֵי קוֹעֲעֵי קִצִּיעוֹת בְּעֶשְׂרִים
בּוֹ בְּנֵי פַחַת מֹאָב בֶּן יְהוּדָה בְּעֶשְׂרִים בְּאֵלּוּל בְּנֵי עֲדִין
בֶּן יְהוּדָה בְּאַחַד בְּטִבֶּת שָׁבוּ בְּנֵי פְרַעֲוֹשׁ שְׁנִיָּה בְּאַחַד
בְּטִבֶּת לֹא הָיָה בּוֹ מַעֲמָד שֶׁהָיָה בּוֹ הַלֵּל וְקָרְבַּן מוֹסֵף
וְקָרְבַּן עֲצִים:

ו' חֲמִשָּׁה דְּבָרִים אֶרְעוּ אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז
וְחֲמִשָּׁה בְּתִשְׁעָה בְּאָב בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז נִשְׁתַּבְּרוּ
הַלְּחוֹת וּבִטְלָה הַתָּמִיד וְהַבִּקְעָה הָעִיר וְשָׂרָף אֶפֹּסֶטְמוֹס
אֶת הַתּוֹרָה וְהָעַמִּיד צֶלֶם בְּהִיכָל בְּתִשְׁעָה בְּאָב נִגְזַר
עַל אֲבוֹתֵינוּ שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ לָאָרֶץ וְחָרַב הַבַּיִת בְּרִאשׁוֹנָה

ובשְׁנֵיָהּ וְנִלְכְּדָה בַּתֵּר וְנַחֲרָשָׁה הָעִיר מִשְׁנֹכְנֵס אָב
מִמַּעֲטִין בְּשִׁמְחָה:

י שֶׁבֶת שְׁחַל תִּשְׁעָה בָּאָב לֵהִיּוֹת בְּתוֹכָהּ אֲסוּרִין מִלְּסַפֵּר
וּמִלְכֹּבֶס וּבַחֲמִישִׁי מִתְרִין מִפְּנֵי כְבוֹד הַשַּׁבָּת עָרַב
תִּשְׁעָה בָּאָב לֹא יֹאכַל אָדָם שְׁנֵי תַבְשִׁילִין לֹא יֹאכַל בָּשָׂר
וְלֹא יִשְׁתֶּה יַיִן רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר יִשְׁנָה רַבִּי
יְהוּדָה מְחַיֵּב בְּכַפִּית הַמָּטָה וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

ח אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים
לְיִשְׂרָאֵל כַּחֲמֵשָׁה עָשָׂר בָּאָב וְכִיוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁבָּהֶן
בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם יוֹצְאוֹת בְּכָלִי לֵבָן שְׂאוּלִין שְׁלֹא לְבִישׁ אֶת
מִי שְׂאִין לוֹ כָּל הַכֹּלִים טְעוּנִין טְבִילָה וּבְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם
יוֹצְאוֹת וְחוֹלוֹת בְּכָרְמִים וּמָה הָיוּ אוֹמְרוֹת בַּחֲזוֹר שָׂא
נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מָה אֶתָּה בּוֹרֵר לָךְ אֵל תִּתֵּן עֵינֶיךָ בְּנוֹי
תֵּן עֵינֶיךָ בַּמִּשְׁפָּחָה שֶׁקָּר הַחֵן וְהַבֵּל הַיוֹפִי אֲשֶׁה יִרְאֶת
יֵי הִיא תִתְּהַלֵּל וְאוֹמֵר תִּנּוּ לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ וַיִּהְלֹלוּהָ
בְּשַׁעְרִים מַעֲשִׂיָהּ וְכֵן הוּא אוֹמֵר צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת
צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה שְׁעֵטָרָה לוֹ אָמוּ בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ
וּבְיוֹם שְׂמִיחַת לְבוֹ בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ זֶה מִתֵּן תּוֹרָה וּבְיוֹם
שְׂמִיחַת לְבוֹ זֶה בְּנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שִׁיבָנָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ
אָמֵן: סליק

מסכת שקלים

פרק א

בְּאַחַד בְּאֶדָר מְשַׁמֵּיעִין עַל הַשְּׁקָלִים. וְעַל הַכֵּלָּאִים.
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו'. קוֹרִין אֶת הַמְּגִלָּה בִּכְרָכִים.
וּמִתְקַנֵּין אֶת הַדְּרָכִים. וְאֶת הָרְחוּבוֹת. וְאֶת מְקוֹאוֹת
הַמַּיִם. וְעוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הָרִבִּים. וּמַצִּינִין אֶת הַקְּבֻרוֹת.
וְיוֹצֵאִין אֶף עַל הַכֵּלָּאִים:

ב אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ עוֹקְרִין וּמִשְׁלִיכִין
לְפָנֶיהֶם. מִשְׂרְבּוֹ עוֹבְרֵי עֲבִירָה. הָיוּ עוֹקְרִין וּמִשְׁלִיכִין עַל
הַדְּרָכִים. הַתְּקִינוּ שִׁיהוּ מִפְּקִירִין כָּל הַשָּׂדֶה כְּלָה:

ג בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו'. שְׁלַחֲנוֹת הָיוּ יוֹשְׁבִין בְּמִדְיָנָה. בְּעֶשְׂרִים
וּחֲמִשָּׁה יָשְׁבוּ בְּמִקְדָּשׁ. מִשְׁיִשְׁבוּ בְּמִקְדָּשׁ. הַתְּחִילוּ
לְמִשְׁכֵּן. אֶת מִי מִמִּשְׁכָּנִין. לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים. גָּרִים וְעֶבְדִּים
מְשׁוֹחָרְרִים. אָבֵל לֹא נָשִׁים. וְעֶבְדִּים. וְקִטְנִים. כָּל קָטָן
שֶׁהִתְחִיל אָבִיו לְשָׁקוֹל עַל יָדוֹ. שׁוֹב אֵינוֹ פּוֹסֵק. וְאֵין
מִמִּשְׁכָּנִין אֶת הַכֹּהֲנִים. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם:

ד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הָעִיד בֶּן בּוֹכְרֵי בִּיבְנָה. שֶׁכָּל כֹּהֵן
שֶׁשׁוּקָל אֵינוֹ חוּטֵא. אָמַר לוֹ רֶבֶן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי לֹא כִי.
אֵלָּא כָּל כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ שׁוּקָל חוּטֵא. אֵלָּא שֶׁהַכֹּהֲנִים דּוֹרְשִׁים
מִקְרָא זֶה לְעֶצְמָן. וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאכַל.

הואיל והעמר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו. היאך
נאכלים:

ה אף על פי שאמרו. אין ממשכנין נשים ועבדים קטנים.
אם שקלו מקבלין מידן. הגוי והכותי ששקלו. אין מקבלין
מידן. ואין מקבלין מידם קני זבים וקני זבות וקני יולדות.
וחטאות ואשמות. אבל נדרים ונדבות מקבלין מידן. זה
הכלל. כל שנדר ונדב מקבלין מידן. וכל שאינו לא נדר
ולא נדב אין מקבלין מידן. וכן הוא מפורש על ידי עזרא.
(שנאמר) לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו:

י ואלו שחייבין בקלבון לויים וישראלים. וגרים ועבדים
משוחררים. אבל לא (כהנים) נשים ועבדים וקטנים.
השוקל על ידי כהן. על ידי אשה. על ידי עבד. על ידי
קטן. פטור. ואם שקל על ידו. ועל יד חבירו חייב בקלבון
אחד. רבי מאיר אומר שני קלבנות. הנותן סלע ונוטל
שקל. חייב שני קלבנות:

י השוקל על ידי עני. ועל ידי שכנו. ועל יד בן עירו פטור.
ואם הלויים חייב. האחין השתפין שחייבים בקלבון.
פטורין ממעשר בהמה. ושחייבין במעשר בהמה. פטורין
מן הקלבון. וכמה הוא קלבון. מעה כסף. דברי רבי מאיר.
וחכמים אומרים חצי:

פרק ב

מִצָּרְפִּין שְׁקָלִים לְדַרְכֹּנוֹת. מִפְּנֵי מִשְׁאֵי הַדֶּרֶךְ. כְּשֶׁם
שֶׁהָיוּ שׁוּפְרוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. כִּךְ הָיוּ שׁוּפְרוֹת
בַּמִּדְיָנָה. בְּנֵי הָעִיר שִׁשְׁלָחוּ אֶת שְׁקָלֵיהֶן. נִגְנְבוּ אוֹ
שָׁנְאָבְדוּ. אִם נִתְרַמָּה (הַתְרוּמָה). נִשְׁבָּעִין לְגִזְבָּרִים. וְאִם
לֹא. נִשְׁבָּעִין לְבְנֵי הָעִיר. וּבְנֵי הָעִיר שׁוֹקְלִין תַּחְתִּיהֶן.
נִמְצְאוּ אוֹ שֶׁחֲזִירוֹם הַגִּנְבִּים. אֵלּוּ וְאֵלּוּ שְׁקָלִין. וְאִין עוֹלִין
לָהֶן לְשָׁנָה הַבָּאָה:

ב הַנּוֹתֵן שְׁקָלוֹ לַחֲבִירוֹ לְשָׁקוֹל עַל יָדוֹ. וְשָׁקְלוֹ עַל יָדֵי
עַצְמוֹ. אִם נִתְרַמָּה תְרוּמָה מֵעַל. הַשּׁוֹקֵל שְׁקָלוֹ מִמַּעוֹת
הַקֹּדֶשׁ. אִם נִתְרַמָּה תְרוּמָה וְקִרְבָּה הַבְּהֵמָה. מֵעַל. מִדְּמֵי
מַעֲשֵׂר שְׁנֵי וּמִדְּמֵי שְׁבִיעִית. יֹאכֵל כָּנָגְדוֹ:

ג הַמְכִּנֵּס מַעוֹת וְאָמַר הִרי אֵלּוּ לְשָׁקְלִי. בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים מוֹתֵרֵן נִדְבָּה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מוֹתֵרֵן חוֹלִין.
שְׁאֲבִיא מֵהֶן לְשָׁקְלִי. שְׁוִין שֶׁהַמּוֹתֵר חוֹלִין. אֵלּוּ לְחֻטָּאת
שְׁוִין שֶׁהַמּוֹתֵר נִדְבָּה. שְׁאֲבִיא מֵהֶן חֻטָּאת. שְׁוִין שֶׁמוֹתֵרֵן
חוֹלִין:

ד אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מָה בֵּין שְׁקָלִים לְחֻטָּאת. שֶׁלְשָׁקְלִים
יֵשׁ לָהֶן קֶצֶף וְלְחֻטָּאת אֵין לָהּ קֶצֶף. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אֵף לְשָׁקְלִים אֵין לָהֶן קֶצֶף. שֶׁכְּשֶׁעָלוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגּוֹלָה.
הָיוּ שׁוֹקְלִים דַּרְכֹּנוֹת. חֲזָרוּ לְשָׁקוֹל סְלָעִים. חֲזָרוּ לְשָׁקוֹל
טַבָּעִים. וּבִקְשׁוּ לְשָׁקוֹל דִּינָרִים. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן אֵף עַל

פִּי כֵן יָד כָּלָן שָׁוָה. אֲבָל חֲטָאת זֶה מְבִיא בְּסֻלֵּעַ. וְזֶה מְבִיא
בְּשִׁתִּים. וְזֶה מְבִיא בְּשִׁלְשׁ:

ה' מוֹתֵר שְׁקָלִים חוֹלִין. מוֹתֵר עֲשִׁירִית הָאִיפָה. מוֹתֵר קִנִּי
זָבִים. קִנִּי זָבוֹת. וְקִנִּי יוֹלְדוֹת. וְחֲטָאוֹת וְאַשְׁמוֹת. מוֹתֵרֶיֶן
נִדְבָה. זֶה הַכָּלָל כָּל שֶׁהוּא בָּא לְשֵׁם חֲטָאת. וְלְשֵׁם אֲשָׁמָה.
מוֹתֵרֶן נִדְבָה. מוֹתֵר עוֹלָה. לְעוֹלָה. מוֹתֵר מִנְחָה. לְמִנְחָה.
מוֹתֵר שְׁלָמִים. לְשְׁלָמִים. מוֹתֵר פֶּסַח. לְשְׁלָמִים. מוֹתֵר
נִזִּירִים. לְנִזִּירִים. מוֹתֵר נִזִּיר. לְנִדְבָה. מוֹתֵר עֲנִיִּים. לְעֲנִיִּים.
מוֹתֵר עָנִי. לְאוֹתוֹ עָנִי. מוֹתֵר שְׁבוּיִם. לְשְׁבוּיִם. מוֹתֵר שְׁבוּיִ.
לְאוֹתוֹ שְׁבוּיִ. מוֹתֵר הַמֵּתִים. לְמֵתִים. מוֹתֵר הַמֵּת. לְיוֹרְשָׁיו.
רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מוֹתֵר הַמֵּת. יֵהָא מוֹנַח עַד שִׁיבָא אֵלָּהּ.
רַבִּי נֹתֵן אוֹמֵר מוֹתֵר הַמֵּת. בּוֹנִין לוֹ נֶפֶשׁ עַל קִבְרוֹ:

פרק ג

בְּשִׁלְשָׁה פְּרָקִים בִּשְׁנָה. תוֹרְמִין אֶת הַלְשָׁכָה. בְּפֶרוֹס
הַפֶּסַח. בְּפֶרוֹס עֶצֶרֶת. בְּפֶרוֹס הַחֹג. וְהוֹן גִּרְנּוֹת
לְמַעַשְׂרֵי בִּהְמָה. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. בֶּן עֲזַאי אוֹמֵר
בְּעֹשָׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאֶדֶר. וּבְאַחַד בְּסִיּוֹן. וּבְעֹשָׂרִים וְתִשְׁעָה
בְּאָב. רַבִּי אֱלֶעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים בְּאַחַד בְּנִיסָן.
בְּאַחַד בְּסִיּוֹן. בְּעֹשָׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאֵלוּל. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ
בְּתִשְׁעָה וְעֹשָׂרִים בְּאֵלוּל. וְלֹא אָמְרוּ בְּאַחַד בְּתִשְׁרִי. מִפְּנֵי
שֶׁהוּא יוֹם טוֹב. וְאֵי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹר בְּיוֹם טוֹב. לְפִיכָךְ
הִקְדִּימוּהוּ לְעֹשָׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאֵלוּל:

ב בשלש קפות של שלש שלש סאין תורמין את הלשכה וכתוב בהן אלף ביי"ת גימ"ל רבי ישמעאל אומר יונית כתוב בהן אלפא ביתא גמלא אין התורם נכנס לא בפרגוד (חפות) ולא במנעל ולא בסנדל ולא בתפלין ולא בקמיע שמא יעני ויאמרו מעון הלשכה העני או שמא יעשיר ויאמרו מתרומת הלשכה העשיר לפי שאדם צריך לצאת ידי הבריות בדרך שצריך לצאת ידי המקום שנאמר והייתם נקים מיי ומישראל ואומר ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:

ג של בית רבן גמליאל (היה) נכנס ושקלו בין אצבעותיו וזרקו לפני התורם והתורם מתכוין ודוחפו לקפה אין התורם תורם עד שיאמר להם אתרום והן אומרים לו תרום תרום תרום שלשה פעמים:

ד תרום את הראשונה ומחפה בקטבלאות שניה ומחפה בקטבלאות שלישית לא היה מחפה שמא ישבח (ויתרום) מן הדבר התרום תרום את הראשונה לשם ארץ ישראל והשניה לשם פרכים המקפין לה והשלישית לשום בבל ולשום מדי ולשום מדינות הרחוקות:

פרק ד

הַתְּרוּמָה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהּ. לֹקַחִין בָּהּ תְּמִידִין
וּמוֹסְפִין וְנִסְכֵּיהֶם. הָעֹמֵר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם
הַפָּנִים. וְכָל קֶרְבָּנוֹת הַצֶּבֶר. שׁוֹמְרֵי סְפִיחִים בְּשִׁבְעִית.
נוֹטְלִין שְׂכָרָן מִתְּרוּמַת הַלֵּשֶׁכָּה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר (הַרוֹצֶה)
מִתְנַדֵּב שׁוֹמֵר חֲנָם. אָמְרוּ לוֹ אַף אֶתָּה אוֹמֵר. שְׂאִינָן בָּאֵין
אֵלָּא מִשָּׁל צֶבֶר:

ב פָּרָה וְשָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח. וְלִשׁוֹן שֶׁל זֹהוּרִית. בָּאֵין
מִתְּרוּמַת הַלֵּשֶׁכָּה. כֶּבֶשׂ פָּרָה. וְכֶבֶשׂ שָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח.
וְלִשׁוֹן שֶׁבִין קֶרְנָיו. וְאַמַּת הַמַּיִם. וְחוֹמַת הָעִיר וּמִגְדָּלוֹתֶיהָ.
וְכָל צִרְכֵי הָעִיר. בָּאֵין מִשִּׁירֵי הַלֵּשֶׁכָּה. אֲבָא שְׂאוּל אוֹמֵר
כֶּבֶשׂ פָּרָה. כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים עוֹשִׂין אוֹתוֹ מִשָּׁל עֶצְמוֹ:

ג מוֹתֵר שִׁירֵי הַלֵּשֶׁכָּה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהֶן. לֹקַחִין
בָּהֶן יֵינֹת שְׂמָנִים וְסֻלְתוֹת. וְהַשֹּׁכֵר לְהַקְדֵּשׁ. דְּבָרֵי רַבִּי
יִשְׁמַעֵאל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין מִשְׁתַּכְּרִין מִשָּׁל הַקֹּדֶשׁ.
וְלֹא מִשָּׁל עֲנִיִּים:

ד מוֹתֵר תְּרוּמָה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהּ. רַקוּעֵי זֶהָב צְפוּי לְבֵית
קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר מוֹתֵר הַפְּרוֹת לְקִיץ
הַמִּזְבֵּחַ. וּמוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְכָלִי שָׁרֵת. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר
מוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְקִיץ הַמִּזְבֵּחַ וּמוֹתֵר נִסְכִּים לְכָלִי שָׁרֵת.
רַבִּי חֲנַנְיָה סָגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר מוֹתֵר נִסְכִּים לְקִיץ הַמִּזְבֵּחַ.
וּמוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְכָלִי שָׁרֵת. זֶה וְזֶה לֹא הָיוּ מוֹדִים בַּפְּרוֹת:

ה' מותר הקטרת מה היו עושין בה. מפרישין ממנה שכר האומנין. ומחללין אותה על שכר האומנין. ונותנין אותה לאומנין בשכרן. וחוזרין ולוקחין אותה מתרומה חדשה. ואם בא החדש בזמנו. לוקחין אותה מתרומה חדשה. ואם לאו מן הישנה:

י' המקדיש נכסיו. והיו בהן דברים ראויין לקרבנות הצבור. ינתנו לאומנין בשכרן. דברי רבי עקיבא. אמר לו בן עזאי אינה היא המדה. אלא מפרישין מהן שכר האומנין. ומחללין אותן על מעות האומנין. ונותנין אותן לאומנין בשכרן. וחוזרין ולוקחין אותן מתרומה חדשה:

י' המקדיש נכסיו. והיתה בהן בהמה ראויה לגבי המזבח. זכרים ונקבות. רבי אליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות. ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים. ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית. רבי יהושע אומר זכרים עצמן יקרבו עולות. ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים. ויביא (בדמיהן עולות) ושאר נכסים יפלו לבדק הבית. רבי עקיבא אומר רואה אני את דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע. שרבי אליעזר השווה את מדתו. ורבי יהושע חלק. אמר רבי פפוס שמעתי בדברי שניהם שהמקדיש בפירוש בדברי רבי אליעזר. והמקדיש סתם בדברי רבי יהושע:

ה' המקדיש נכסיו. והיו בהן דברים ראויין על גבי המזבח.
 יינות שמנים ועופות. רבי אלעזר אומר ימכרו לצרכי
 אותו המין. ויביא בדמיהם עולות. ושאר נכסים יפלו
 לבדק הבית:

ט אחד לשלשים יום משערין את הלשכה. כל המקבל
 עליו לספק סלתות מארבע עמדות משלש. יספק מארבע.
 משלש ועמדות מארבע יספק מארבע. שיד הקדש על
 העליונה. ואם התליעה סלת התליעה לו. ואם החמיץ
 יין החמיץ לו. ואינו מקבל את מעותיו. עד שיהא המזבח
 מרצה:

פרק ה

אלו הן הממוגין שהיו במקדש. יוחנן בן פינחס על
 החותמות. אחיה על הנסכים. מתתיה בן שמואל
 על הפיסות. פתחיא על הקנין. פתחיא זה מרדכי. למה
 נקרא שמו פתחיא. שהיה פותח בדברים ודורשן. ויודע
 שבעים לשון. בן אחיה על חלי מעים. נחניא חופר שיחין.
 גביני פרוז. בן נבר על נעילת שערים. בן בבי על הפקיע.
 בן ארזה על הצלצל. הגרוס בן לוי על השיר. בית גרמו
 על מעשה לחם הפנים. בית אבטינס על מעשה הקטרת.
 אלעזר על הפרוכות. ופינחס על המלבוש:

^ב אין פּוֹחֲתִין מִשְׁלֹשָׁה גִזְבָּרִים וּמִשְׁבַּעַה אַמְרָכְלִין וְאִין עוֹשִׁין שְׁרָרָה עַל הַצָּבוֹר בְּמִמּוֹן פָּחוֹת מִשְׁנַיִם חוּץ מִבֶּן אַחֲיָה שֶׁעַל חָלִי מַעִים וְאֶלְעָזָר שֶׁעַל הַפְּרוּכּוֹת שְׁאוֹתָן קָבְלוּ (רֹב) הַצָּבוֹר עָלֵיהֶן:

^ג אַרְבָּעָה חוֹתָמוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ וְכָתוּב עָלֵיהֶן עֶגֶל זָכָר גְּדִי חוּטָא בֶּן עֲזָאִי אוֹמֵר חֲמֹשֶׁה הָיוּ וְאַרְבַּיִת כָּתוּב עָלֵיהֶן עֶגֶל זָכָר גְּדִי חוּטָא דָּל וְחוּטָא עֲשִׂיר עֶגֶל מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי בָקָר גְּדוֹלִים וְקִטְנִים זָכָרִים וְנִקְבוֹת גְּדִי מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי הַצֹּאן גְּדוֹלִים וְקִטְנִים זָכָרִים וְנִקְבוֹת חוּץ מִשְׁלֵל אֵלִים זָכָר מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי אֵלִים בְּלֶבֶד חוּטָא מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי שְׁלֹשׁ בְּהֵמוֹת שֶׁל מִצֹּרְעִין:

^ד מִי שֶׁהוּא מִבְּקֵשׁ נִסְכִּים הוֹלִיךְ לוֹ אֶצֶל יוֹחָנָן שֶׁהוּא מְמוֹנֶה עַל הַחוֹתָמוֹת נוֹתֵן לוֹ מַעוֹת וּמִקְבֵּל מִמֶּנּוּ חוֹתָם בָּא לוֹ אֶצֶל אַחֲיָה שֶׁהוּא מְמוֹנֶה עַל הַנִּסְכִּים וְנוֹתֵן לוֹ חוֹתָם וּמִקְבֵּל מִמֶּנּוּ נִסְכִּים וְלַעֲרֵב בָּאִין זֶה אֶצֶל זֶה וְאַחֲיָה מוֹצִיא אֶת הַחוֹתָמוֹת וּמִקְבֵּל כְּנִגְדֵּן מַעוֹת וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לַהֲקַדֵּשׁ וְאִם פָּחַתּוּ הִיא מְשֻׁלֵּם יוֹחָנָן מִבֵּיתוֹ שֶׁיֵּד הַקֹּדֶשׁ עַל הָעֲלִיזָנָה:

^ה מִי שֶׁאַבֵּד מִמֶּנּוּ חוֹתָמוֹ מִמֶּתִינִין לוֹ עַד הָעֶרֶב אִם מָצָאוּ לוֹ כִּדֵּי חוֹתָמוֹ נוֹתְנִין לוֹ וְאִם לֹא הָיוּ נוֹתְנִין לוֹ וְשֵׁם הַיּוֹם כָּתוּב עָלֵיהֶן מִפְּנֵי הָרָמָאִין:

י שְׁתֵּי לְשָׁכוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ. אַחַת לְשֹׁכֶת חֲשָׁאִים. וְאַחַת לְשֹׁכֶת הַכֵּלִים. לְשֹׁכֶת חֲשָׁאִים יֵרָאִי חֲטָא נֹתְנִים לְתוֹכָהּ בַּחֲשָׁאִי. וְעֲנִיִּים בְּנֵי טוֹבִים מִתְּפָרְנִסִּין מִתּוֹכָהּ בַּחֲשָׁאִי. לְשֹׁכֶת הַכֵּלִים. כָּל מִי שֶׁהוּא מִתְנַדֵּב כָּלִי. זוֹרְקוֹ לְתוֹכָהּ. וְאַחַד לְשָׁלְשִׁים יוֹם גִּזְבָּרִין פּוֹתְחִין אוֹתָהּ. וְכָל כָּלִי שֶׁמֵּצְאוּ בוֹ צֶרֶד לְבַדֵּק הַבֵּית. מִנִּיחִין אוֹתוֹ. וְהַשָּׂאֵר נִמְכָּרִין. וְדַמְיָהוּ נּוֹפְלִין לְלִשְׁכַּת בֶּדֶק הַבֵּית:

פרק ו

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שׁוּפְרוֹת. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁלַחֲנוֹת. שְׁלֹשׁ עָשָׂר הַשְּׁתַּחֲוִיּוֹת. הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ. שֶׁל בֵּית רַבִּן גְּמְלִיאֵל. וְשֶׁל בֵּית רַבִּי חֲנַנְיָה סֵגֵן הַכֹּהֲנִים. הָיוּ מִשְׁתַּחֲוִין אַרְבָּעָה עָשָׂר. וְהִיכָן הִיְתָה יְתִירָה. כְּנֶגֶד דִּיר הָעֵצִים. שֶׁכֵּן מִסֶּרֶת בִּידָם מֵאַבוֹתֵיהֶם. שֶׁשֵּׁם הָאָרוֹן נִגְזָר:

בִּמְעֻשָׁה בְּכֹהֵן אֶחָד שֶׁהָיָה מִתַּעֲסֵק. וְרָאָה הָרֹצֵפָה שֶׁהָיָה מְשׁוֹנָה מִחֲבֵרוֹתֶיהָ. בָּא וְאָמַר לְחֲבִירוֹ. לֹא הִסְפִּיק לְגִמּוֹר אֶת הַדָּבָר. עַד שֶׁיֵּצֵאתָ נִשְׁמָתוֹ. וַיֵּדְעוּ בִּיחּוּד שֶׁשֵּׁם הָאָרוֹן נִגְזָר:

וְהִיכָן הָיוּ מִשְׁתַּחֲוִים. אַרְבַּע בְּצַפּוֹן. וְאַרְבַּע בְּדָרוֹם. שְׁלֹשׁ בַּמִּזְרָח. וְשִׁתִּים בַּמַּעֲרָב. כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁעָרִים. שְׁעָרִים דְּרוֹמָיִים סְמוּכִין לַמַּעֲרָב. שְׁעַר הָעֲלִיּוֹן. שְׁעַר הַדֶּלֶק. שְׁעַר הַבְּכוֹרוֹת. שְׁעַר הַמִּים. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ

שַׁעַר הַמִּים־שָׁבוּ מִכְּנִיסִין צְלוּחִית שֶׁל מַיִם שֶׁל נְסוּדָּ בַּחֲגֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר בּוֹ הַמַּיִם מִפְּכִים וַעֲתִידִין לְהִיּוֹת יוֹצְאִין מִתַּחַת מִפְתָּן הַבַּיִת לְעִמָּתָן בַּצָּפוֹן סְמוּכִין לַמַּעֲרָב שַׁעַר יְכַנְיָה שַׁעַר קָרְבָן שַׁעַר נָשִׁים שַׁעַר הַשִּׁיר וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ שַׁעַר יְכַנְיָה שָׁבוּ יָצָא יְכַנְיָה בְּגָלוֹתוֹ בַּמִּזְרָח שַׁעַר נִקְנֹזֵר וּשְׁנֵי פִשְׁפָּשִׁין הָיוּ לוֹ אֶחָד בִּימִינוֹ וְאֶחָד בְּשִׁמְאָלוֹ וּשְׁנַיִם בַּמַּעֲרָב שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶן שֵׁם:

ד' שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁלַחֲנוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ שְׁמוֹנָה שֶׁל שִׁישׁ בַּבַּיִת הַמִּטְבָּחִים שְׁעָלִיהֶן מְדִיחִין אֶת הַקְּרָבִים וּשְׁנַיִם בַּמַּעֲרָב הַכָּבֵשׁ אֶחָד שֶׁל שִׁישׁ וְאֶחָד שֶׁל כֶּסֶף עַל שֶׁ שִׁישׁ הָיוּ נוֹתְנִים אֶת הָאִיבָרִים עַל שֶׁל כֶּסֶף כָּלִי שֶׁרֶת וּשְׁנַיִם בָּאוּלָם (מִבִּפְנִים) עַל פֶּתַח הַבַּיִת אֶחָד שֶׁל שִׁישׁ וְאֶחָד שֶׁל זָהָב עַל שֶׁל שִׁישׁ נוֹתְנִין לֶחֶם הַפָּנִים בְּכִנְיָסָתוֹ וְעַל שֶׁל זָהָב בִּיעִיּאָתוֹ שְׁמַעְלִין בְּקִדְּשׁ וְלֹא מוֹרִידִין וְאֶחָד שֶׁל זָהָב מִבִּפְנִים שְׁעָלִיו לֶחֶם הַפָּנִים תָּמִיד:

ה' שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שׁוּפְרוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ וְכָתוּב עָלֵיהֶן תְּקָלִין חֲדָתִין וְתְקָלִין עֲתִיקִין קִנְיָן וְגוֹזְלֵי עוֹלָה עֲצִים וְלְבוֹנָה זָהָב לְכַפּוֹרוֹת שֶׁשָּׁה לְנִדְבָה תְּקָלִין חֲדָתִין שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה וַעֲתִיקִין מִי שֶׁלֹּא שָׁקַל אֶשְׁתַּקֵּד שׁוֹקֵל לְשָׁנָה הַבָּאָה קִנְיָן הֵן תּוֹרִין וְגוֹזְלֵי עוֹלָה הֵן בְּנֵי יוֹנָה וְכֹלֵן עוֹלוֹת דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה וְחֻכְמִים אֹמְרִים קִנְיָן אֶחָד חֲטָאת וְאֶחָד עוֹלָה וְגוֹזְלֵי עוֹלָה כֹּלֵן עוֹלוֹת:

י האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזרין לבונה לא יפחות מקמץ זהב לא יפחות מדינר זהב ששה לנדבה נדבה מה היו עושין בה לוקחין בה עולות הבשר לשם והעורות לכהנים זה מדרש דרש יהודע כהן גדול אשם הוא אשום אשם ליי זה הכלל כל שהוא בא משום חטא ומשום אשמה ילקח בו עולות הבשר לשם והעורות לכהנים נמצאו שני כתובים קיימים אשם ליי ואשם לכהנים ואומר כסף אשם וכסף חטאות לא יובא בית יי לכהנים יהיו:

פרק ז

מעוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ בֵּין הַשְּׁקָלִים לַנִּדְבָה קָרוֹב לַשְּׁקָלִים יִפְּלוּ לַשְּׁקָלִים קָרוֹב לַנִּדְבָה יִפְּלוּ לַנִּדְבָה מִחֻצָה לַמִּחֻצָה יִפְּלוּ לַנִּדְבָה בֵּין עֲצִים לַלְבוֹנָה קָרוֹב לַעֲצִים יִפְּלוּ לַעֲצִים לַלְבוֹנָה יִפְּלוּ לַלְבוֹנָה מִחֻצָה לַמִּחֻצָה יִפְּלוּ לַלְבוֹנָה בֵּין קִנִּין לַגּוֹזְלֵי עוֹלָה קָרוֹב לַקִּנִּין יִפְּלוּ לַקִּנִּין לַגּוֹזְלֵי עוֹלָה יִפְּלוּ לַגּוֹזְלֵי עוֹלָה מִחֻצָה לַמִּחֻצָה יִפְּלוּ לַגּוֹזְלֵי עוֹלָה בֵּין חוֹלִין לַמַּעֲשֵׂר שְׁנִי קָרוֹב לַחוֹלִין יִפְּלוּ לַחוֹלִין לַמַּעֲשֵׂר שְׁנִי יִפְּלוּ לַמַּעֲשֵׂר שְׁנִי מִחֻצָה לַמִּחֻצָה יִפְּלוּ לַמַּעֲשֵׂר שְׁנִי זֶה הַכֹּל הוֹלְכִין אַחֵר הַקָּרוֹב (לְהַקֵּל) מִחֻצָה לַמִּחֻצָה לְהַחֲמִיר:

^ב מעות שנמצאו לפני סוחרים בהמה לעולם מעשר בהר
הבית חולין בירושלים בשעת הרגל מעשר ובשאר כל
ימות השנה חולין:

^ג בשר שנמצא בעזרה איברין עולות וחתוכות חטאות
בירושלים זבחי שלמים זה וזה תעבר צורתו ויצא לבית
השריפה נמצא בגבולין אברין נבלות חתוכות מותרות
ובשעת הרגל שהבשר מרבה אף אברין מותרין:

^ד בהמה שנמצאת מירושלים ועד מגדל עדן וכמדתה
לכל רוח זכרים עולות נקבות זבחי שלמים רבי יהודה
אומר הראוי לפסחים פסחים קדם לרגל שלשים יום:

^ה בראשונה היו ממשכנין את מוצאה עד שהוא מביא
נסכיה חזרו להיות מניחין אותה ובורחין התקינו בית
דין שיהיו נסכיה באין משל צבור:

^ו אמר רבי שמעון שבעה דברים התקינו בית דין וזה
אחד מהן גוי ששלח עולתו ממדינת הים ושלח עמה
נסכים קרבין משלו ואם לאו קרבין משל צבור וכן
גר שמת והניח זבחים אם יש לו נסכים קרבין משלו
ואם לאו קרבין משל צבור ותנאי בית דין הוא על כהן
גדול שמת שתהא מנחתו קרבה משל צבור רבי יהודה
אומר משל יורשין ושלמה היתה קרבה:

י על המלח ועל העצים. שיהו הפהגים גאותים בהן. ועל הפרה שלא יהו מועלין באפרה. ועל הקנין הפסולות. שיהו באות משל צבור. רבי יוסי אומר המספק את הקנין מספק את הפסולות:

פרק ח

כא הרוקין הנמצאין בירושלים טהורין. חוץ משל שוק העליון. דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר בשאר ימות השנה. שבאמצע טמאין ושבצדדין טהורין. ובשעת הרגל. שבאמצע טהורין ושבצדדין טמאין. שמפני שהן מועטין. מסתלקין לצדדין:

כב כל הכלים הנמצאים בירושלים דרך ירידה לבית הטבילה טמאין. דרך עליה טהורין. שלא כדרך ירידתן עליתן. דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר כלן טהורין. חוץ מן הסל. והמגריפה. והמריצה. והמיוחדין לקברות:

כג סכין שנמצאת בארבעה עשר. שוחט בה מיד. בשלשה עשר שונה ומטביל. וקופין בין בזה ובין בזה. שונה ומטביל. חל ארבעה עשר להיות בשבת. שוחט בה מיד. בחמשה עשר שוחט בה מיד. נמצאת קשורה לסכין. הרי זה פסבין:

יד פרקת שנטמאת בולד הטמאה. מטבילין אותה בפנים. ומכניסין אותה מיד. ואת שנטמאת באב הטמאה.

מִטְבִּילִין אוֹתָהּ בַּחוּץ וְשׁוֹטְחִין אוֹתָהּ בַּחֵיל (מִפְּנֵי שְׁצִירָכָה הָעֶרֶב שְׁמֶשׁ) וְאִם הֵיְתָה חֲדָשָׁה שׁוֹטְחִין אוֹתָהּ עַל גַּג הָאֶצְטָבָא כְּדִי שִׁירָאוּ הָעַם אֶת מְלֹאכְתָּהּ שֶׁהִיא נֹאָה:

ה' רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן הֶסְגֵּן פָּרַכְתָּ עֲבִיָּה טַפַּח וְעַל שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם נִימִין נִיָּאֲרָגְתָּ וְעַל כָּל נִימָא וְנִימָא אַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִים חוּטִין אַרְבַּה אַרְבַּעִים אִמָּה וְרַחֲבָה עֶשְׂרִים אִמָּה וּמִשְׁמוֹנִים וּשְׁתֵּים רִבּוֹא נַעֲשִׂית וּשְׁתֵּים עוֹשִׂין בְּכָל שָׁנָה וְשִׁלַּשׁ מֵאוֹת כֹּהֲנִים מִטְבִּילִין אוֹתָהּ:

י' בֶּשֶׁר קָדָשִׁי הַקִּדָּשִׁים שֶׁנִּטְמָא בֵּין בָּאֵב הַטְּמֵאָה בֵּין בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בֵּין בְּפָנִים בֵּין בַּחוּץ בֵּית שְׁמָאֵי אוֹמְרִים הַכֹּל יִשְׂרָף בְּפָנִים חוּץ מִשְׁנִטְמָא בָּאֵב הַטְּמֵאָה בַּחוּץ וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים הַכֹּל יִשְׂרָף בַּחוּץ חוּץ מִמִּי שֶׁנִּטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בְּפָנִים:

י' רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֶת שֶׁנִּטְמָא בָּאֵב הַטְּמֵאָה בֵּין בְּפָנִים בֵּין בַּחוּץ יִשְׂרָף בַּחוּץ וְאֶת שֶׁנִּטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בֵּין בְּפָנִים וּבֵין בַּחוּץ יִשְׂרָף בְּפָנִים רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מְקוֹם טְמֵאתוֹ שֶׁם שְׂרִיפְתּוֹ:

ח' אֲבָרֵי הַתְּמִיד נִתְּנִין מִחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמִטָּה בַּמַּעֲרָב וְשֵׁל מוֹסְפִין נִתְּנִין מִחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמִטָּה בַּמִּזְרָח וְשֵׁל רֹאשִׁי חֲדָשִׁים נִתְּנִין עַל כָּרְכּוֹב הַמִּזְבֵּחַ מִלְּמַעְלָה הַשְּׁקָלִים

וְהַבְּכוֹרִים אֵין נוֹהֲגִין אֶלָּא בִּפְנֵי הַבַּיִת. אֲבָל מַעֲשֵׂר דָּגָן
וּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה וְהַבְּכוֹרוֹת נוֹהֲגִין בֵּין בִּפְנֵי הַבַּיִת בֵּין שְׁלֹא
בִּפְנֵי הַבַּיִת. הַמְּקַדֵּשׁ שְׁקָלִים וּבְכוֹרִים. הֵרִי זֶה קֹדֶשׁ רַבִּי
שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הָאוֹמֵר בְּכוֹרִים קֹדֶשׁ. אֵינָן קֹדֶשׁ: סליק

מסכת מגילה

פרק א

מגילה נקראת באחד עשר בשנים עשר בשלשה עשר בארבעה עשר בחמשה עשר לא פחות ולא יותר. ברכים המוקפין חומה מימות יהושע בן נון. קורין בחמשה עשר בפריס ועירות גדולות. קורין בארבעה עשר אלא שהפריס מקדימין ליום הכניסה:

ב כיצד. חל (יום ארבעה עשר) להיות בשני. בפריס ועירות גדולות. קורין בו ביום. ומקפות חומה למחר. חל להיות בשלישי או ברביעי. בפריס מקדימין ליום הכניסה. ועירות גדולות קורין בו ביום. ומקפות חומה למחר. חל להיות בחמישי. בפריס ועירות גדולות. קורין בו ביום. ומקפות חומה למחר. חל להיות ערב שבת. בפריס מקדימין ליום הכניסה. ועירות גדולות ומקפות חומה. קורין בו ביום. חל להיות בשבת. בפריס ועירות גדולות. מקדימין וקורין ליום הכניסה. ומקפות חומה למחר. חל להיות אחר השבת. בפריס מקדימין ליום הכניסה. ועירות גדולות קורין בו ביום. ומקפות חומה למחר:

ג אי זו היא עיר גדולה כל שיש בה עשרה בטלנין. פחות מכאן הרי זה כפר. באלו אמרו מקדימין ולא מאחרין.

אָבֵל זְמַן עֲצֵי כְהֻנִּים. וְתִשְׁעָה בָּאָב. חֲגִיגָה וְהִקְהֵל.
מֵאַחֲרָיו וְלֹא מִקְדִּימָיו. אֵף עַל פִּי שְׁאֵמְרוּ מִקְדִּימָיו וְלֹא
מֵאַחֲרָיו. מִתְרִין בְּהֶסְפֵּד וּבִתְעֵנִית וּמִתְנֻנּוֹת לְאַבְיוֹנִים.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אֵימָתִי מָקוֹם שֶׁנִּכְנָסִין בְּשָׁנִי וּבַחֲמִישִׁי.
אָבֵל מָקוֹם שֶׁאֵין נִכְנָסִין לֹא בְּשָׁנִי וְלֹא בַּחֲמִישִׁי. אֵין קוֹרִין
אוֹתָהּ אֶלָּא בְּזִמְנָה:

ד' קִרְאוּ אֶת הַמְּגִלָּה בְּאֶדְר הָרֵאשׁוֹן וְנִתְעַבְרָה הַשָּׁנָה.
קוֹרִין אוֹתָהּ בְּאֶדְר הַשָּׁנִי. אֵין בֵּין אֶדְר הָרֵאשׁוֹן לְאֶדְר
הַשָּׁנִי. אֶלָּא קְרִיאַת הַמְּגִלָּה. וּמִתְנֻנּוֹת לְאַבְיוֹנִים:

ה' אֵין בֵּין יוֹם טוֹב לְשִׁבְתָּ אֶלָּא אֲכָל נֶפֶשׁ בְּלֶבֶד. אֵין בֵּין
שִׁבְתָּ לְיוֹם הַכַּפּוּרִים אֶלָּא שְׁזָה זְדוּנֹה בִּידֵי אָדָם. וְזֶה זְדוּנֹה
בְּכֶרֶת:

ו' אֵין בֵּין הַמֶּדֶר הַנָּאָה מִחֲבִירוֹ לְמֶדֶר מִמֶּנּוּ מֵאֲכָל. אֶלָּא
דְּרִיסַת הָרֶגֶל וְכֻלִּים שֶׁאֵין עוֹשִׂין בָּהֶן אֲכָל נֶפֶשׁ. אֵין בֵּין
נְדָרִים לְנִדְבוֹת אֶלָּא שֶׁהַנְּדָרִים חִיב בְּאַחֲרֵיוֹתָן. וְנִדְבוֹת
אֵינוֹ חִיב בְּאַחֲרֵיוֹתָן:

ז' אֵין בֵּין זָב הָרוּאָה שְׁתֵּי רְאוּיֹת לְרוּאָה שְׁלֹשׁ. אֶלָּא
קֶרְבֵּן. אֵין בֵּין מְצוּרַע מְסֻגָּר לְמְצוּרַע מְחֻלָּט. אֶלָּא פְּרִיעָה
וּפְרִימָה. אֵין בֵּין טָהוֹר מִתּוֹךְ הַסִּגְר לְטָהוֹר מִתּוֹךְ הַחֻלָּט.
אֶלָּא תְּגִלַּחַת וְצַפּוּרִים:

ח אין בין ספרים לתפלין ומזוזות אלא שהספרים נכתבין בכל לשון ותפלין ומזוזות אינן נכתבות אלא אשורית רבן שמעון בן גמליאל אומר אף בספרים לא התירו שיכתבו אלא יונית:

ט אין בין כהן משוח בשמן המשחה למרבה בגדים אלא פר הבא על כל המצות אין בין כהן משמש לכהן שעבר אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה:

י אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא פסחים זה הכלל כל שהוא נדר ונדב קרב בבמה וכל שאינו לא נדר ולא נדב אינו קרב בבמה:

יא אין בין שילה לירושלים אלא שבשילה אוכלים קדשים קלים ומעשר שני בכל הרוואה ובירושלים לפנים מן החומה וכאן וכאן קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדושת שילה יש אחריה התר קדושת ירושלים אין אחריה התר:

פרק ב

הַקּוֹרֵא אֶת הַמַּגִּלָּה לְמַפְרַע לֹא יֵצֵא. קִרְאָה עַל פֶּה.
קִרְאָה תִּרְגּוּם. בְּכָל לָשׁוֹן לֹא יֵצֵא. אֲבָל קוֹרִין
אוֹתָהּ לְלוֹעֲזוֹת בְּלִעְזָא וְהַלּוֹעֲזֵי שְׁשִׁמְעָא אֲשׁוּרִית יֵצֵא:

ב קִרְאָה סְרוּגִין וּמִתְנַמְנֵם יֵצֵא. הִיא כּוֹתְבָהּ. דּוֹרְשָׁהּ.
וּמְגִיחָהּ. אִם כִּיּוֹן לָבוּ יֵצֵא. וְאִם לֹא לֹא יֵצֵא. הִיתָה
כְּתוּבָה בְּסֵם וּבִסְקִירָא וּבְקוּמוֹס וּבְקִנְקִנְתּוֹס. עַל הַנִּיָּר.
וְעַל הַדְּפִתְרָא. לֹא יֵצֵא. עַד שֶׁתֵּהָא כְּתוּבָה אֲשׁוּרִית. עַל
הַסֵּפֶר וּבִדְיוֹ:

ג בֶּן עִיר שֶׁהֵלֵךְ לְכַרְדֵּי. וּבֶן כְּרֵד שֶׁהֵלֵךְ לְעִיר. אִם עָתִיד
לְחַזֹּר לְמְקוֹמוֹ. קוֹרֵא כְּמְקוֹמוֹ. וְאִם לֹא קוֹרֵא עִמָּהוּן.
וּמֵהִיכָן קוֹרֵא אָדָם אֶת הַמַּגִּלָּה. וְיוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבְתוֹ. רַבִּי
מֵאִיר אֹמֵר כֻּלָּה. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר מֵאִישׁ יְהוּדִי. רַבִּי יוֹסִי
אֹמֵר מֵאַחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

ד הַכֹּל כְּשֶׁרִין לְקִרְוֹת אֶת הַמַּגִּלָּה. חוּץ מִחֲרַשׁ שׁוֹטֵה
וְקִטָּן. רַבִּי יְהוּדָה מְכַשִּׁיר בְּקִטָּן. אִין קוֹרִין אֶת הַמַּגִּלָּה
וְלֹא מְלִין. וְלֹא טוֹבְלִין. וְלֹא מְזִין. וְכֵן שׁוֹמְרֵת יוֹם כְּנֶגֶד
יוֹם. לֹא תִטְבּוֹל עַד שֶׁתֵּנֶן הַחֲמָה. וְכֵלֶן שֶׁעָשׂוּ מִשְׁעָלָה
עֲמוּד הַשַּׁחַר כְּשֶׁר:

ה כָּל הַיּוֹם כְּשֶׁר לְקִרְיַאת הַמַּגִּלָּה. וְלִקְרִיַּאת הַהִלָּל.
וְלִתְקִיעַת שׁוֹפָר. וְלִנְטִילַת לִוְלָב. וְלִתְפִלַּת הַמוֹסָפִין.

וְלַמּוֹסָפִין וְלִדְּוֵי הַפָּרִים וְלִדְּוֵי הַמַּעֲשֹׂר וְלִדְּוֵי יוֹם
הַכַּפּוּרִים לְסִמִּיכָה לְשַׁחֲיטָה לְתַנּוּפָה לְהַגְשָׁה לְקַמִּיצָה
וְלַהֲקַטְרָה לְמַלִּיקָה וְלִקְבָּלָה וְלַהֲזִיָּה וְלַהֲשַׁקּוֹת סוּטָה
לְעִרִיפַת הָעֶגְלָה וְלִטְהַרֵּת הַמִּצּוֹרֶעַ:

י כָּל הַלֵּילָה כָּשֶׁר לְקַצִּירַת הָעֵמֶר וְלַהֲקַטֵּר חֲלָבִים
וְאַבְרִים זֶה הַכֹּלָל כָּל דָּבָר שֶׁמִּצְוָתוֹ בַּיּוֹם כָּשֶׁר כָּל הַיּוֹם
דָּבָר שֶׁמִּצְוָתוֹ בַּלַּיְלָה כָּשֶׁר כָּל הַלֵּילָה:

פרק ג

בְּנֵי הָעִיר שֶׁמָּכְרוּ רְחוּבָה שֶׁל עִיר לֹקָחִין בְּדָמָיו בֵּית
הַכֶּנֶסֶת בֵּית הַכֶּנֶסֶת לֹקָחִין תֵּיבָה תֵּיבָה לֹקָחִין
מִטְּפָחוֹת מִטְּפָחוֹת לֹקָחִין סְפָרִים סְפָרִים לֹקָחִין תּוֹרָה
אָבֵל אִם מָכְרוּ תּוֹרָה לֹא יִקְחוּ סְפָרִים סְפָרִים לֹא יִקְחוּ
מִטְּפָחוֹת מִטְּפָחוֹת לֹא יִקְחוּ תֵּיבָה תֵּיבָה לֹא יִקְחוּ בֵּית
הַכֶּנֶסֶת בֵּית הַכֶּנֶסֶת לֹא יִקְחוּ אֶת הָרְחוּב וְכֵן בְּמוֹתְרֵיהֶן
אֵין מוֹכְרִין אֶת שֶׁל רַבִּים לְיַחֲיד מִפְּנֵי שְׁמוֹרִידִין אוֹתוֹ
מִקְדָּשָׁתוֹ דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה אָמְרוּ לוֹ אִם כֵּן אַף לֹא מַעֲיִר
גְּדוּלָּה לְעִיר קִטְנָה:

ב אֵין מוֹכְרִין בֵּית הַכֶּנֶסֶת אֶלָּא עַל תְּנָאִי שְׂאֵם יִרְצוּ
יַחֲזִירוּהוּ דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים מוֹכְרִים אוֹתוֹ
מִמֶּכֶר עוֹלָם חוּץ מֵאַרְבָּעָה דְּבָרִים לְמִרְחֵץ וּלְבִרְסָקִי
וְלִטְבִּילָה וּלְבֵית הַמֵּיִם רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מוֹכְרִין אוֹתָהּ
לְשֵׁם חֲצֵר וְהַלּוּקָח מֵה שִׁירָצָה יַעֲשֶׂה:

^א וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁחָרַב אֵין מִסְפִּידִין בְּתוֹכוֹ. וְאֵין מִפְּשִׁילִים בְּתוֹכוֹ חֲבָלִים. וְאֵין פּוֹרְשִׁין לְתוֹכוֹ מְצוּדוֹת. וְאֵין שׁוֹטְחִין עַל גִּגּוֹ פִּירוֹת. וְאֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ קַפְנֵדְרִיא. שֶׁנֶּאֱמַר וְהַשְׁמוּתִי אֶת מִקְדְּשִׁיכֶם. קְדוּשָׁתָן אֶף כְּשֶׁהֵן שׁוּמְמִין. עָלוּ בּוֹ עֹשְׁבִים לֹא יִתְלוֹשׁ מִפָּנָי עֲגַמַת נֶפֶשׁ:

^ד רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֶדָּר שֶׁחַל לֵהְיוֹת בְּשַׁבָּת. קוֹרִין בְּפָרֶשֶׁת שְׁקָלִים. חַל לֵהְיוֹת בְּתוֹךְ הַשַּׁבָּת. מִקְדִּימִין לְשַׁעֲבֵר. וּמִפְּסִיקִין לְשַׁבָּת אַחֲרָת. בְּשָׁנָה זָכוּר. בְּשָׁלִישִׁית פָּרָה אֲדוּמָה. בְּרַבִּיעִית הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם. בַּחֲמִישִׁית חֹזְרִין לְכַסְדָּרֵן. לְכָל מִפְּסִיקִין. בְּרֹאשֵׁי חֲדָשִׁים. בַּחֲנֻכָּה. וּבְפוּרִים. בְּתַעֲנִיּוֹת. וּבְמַעֲמָדוֹת. וּבִיּוֹם הַכְּפוּרִים:

^ה בַּפֶּסַח קוֹרִין בְּפָרֶשֶׁת מוֹעֲדוֹת שֶׁל תּוֹרַת כְּהֻנִּים. בְּעֶצֶרֶת שִׁבְעָה שָׁבָעוֹת. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ. בִּיּוֹם הַכְּפוּרִים אַחֲרֵי מוֹת. בִּיּוֹם טוֹב הָרֹאשׁוֹן שֶׁל חֹג קוֹרִין בְּפָרֶשֶׁת מוֹעֲדוֹת שֶׁבְּתוֹרַת כְּהֻנִּים. וּבִשְׁאָר יְמֵי מוֹת הַחֹג בְּקֶרֶבְנֹת הַחֹג:

^ו בַּחֲנֻכָּה בְּנִשְׂיָאִים. בְּפוּרִים וַיָּבֹא עִמְלֶק. בְּרֹאשֵׁי חֲדָשִׁים וּבְרֹאשֵׁי חֲדָשִׁיכֶם. בְּמַעֲמָדוֹת בְּמַעֲשֵׂי בְּרֹאשִׁית. בְּתַעֲנִיּוֹת בְּרִכּוֹת וּקְלָלוֹת. אֵין מִפְּסִיקִין בְּקְלָלוֹת אֲלָא אֶחָד קוֹרֵא אֶת כָּלֶן. בְּשָׁנִי וּבַחֲמִישִׁי וּבַשַּׁבָּת בְּמִנְחָה קוֹרִין כְּסִדָּרֵן. וְאֵין עוֹלִים לָהֶם מִן הַחֲשֵׁבוֹן. שֶׁנֶּאֱמַר וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת

מוֹעֲדֵי י" אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִצּוֹתָן שִׁיהוּ קוֹרִין כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּזִמְנֹו:

פרק ד

הַקּוֹרֵא אֶת הַמְּגִלָּה. עוֹמֵד וְיוֹשֵׁב. קִרְאָה אֶחָד. קִרְאוּהָ
שְׁנַיִם יָצְאוּ. מְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לְבָרְךָ יְבָרְךָ. וְשֵׁלֹא
לְבָרְךָ לֹא יְבָרְךָ. בְּשָׁנִי וּבַחֲמִישִׁי וּבְשִׁשֶּׁת בַּמִּנְחָה. קוֹרִין
שְׁלֹשָׁה. אֵין פּוֹחֲתִין מֵהֶן. וְאֵין מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן. וְאֵין
מִפְטִירִין בִּנְבִיא. הַפּוֹתֵחַ וְהַחוֹתֵם בַּתּוֹרָה. מְבָרְךָ לְפָנֶיהָ
וּלְאַחֲרֶיהָ:

ב בְּרֵאשֵׁי הַחֲדָשִׁים. וּבַחֲלוֹ שֶׁל מוֹעֵד קוֹרִין אַרְבָּעָה. אֵין
פּוֹחֲתִין מֵהֶן. וְאֵין מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן. וְאֵין מִפְטִירִין בִּנְבִיא.
הַפּוֹתֵחַ וְהַחוֹתֵם בַּתּוֹרָה. מְבָרְךָ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ. זֶה
הַכָּלֵל. כָּל יוֹם שֵׁישׁ בּוֹ מוֹסֵף וְאֵינוֹ יוֹם טוֹב קוֹרִין אַרְבָּעָה.
בְּיוֹם טוֹב חֲמִשָּׁה. בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שֵׁשָׁה. בְּשִׁשֶּׁת שְׁבָעָה.
אֵין פּוֹחֲתִין מֵהֶן. וְאֵין מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן. וּמִפְטִירִין בִּנְבִיא.
הַפּוֹתֵחַ וְהַחוֹתֵם בַּתּוֹרָה. מְבָרְךָ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ:

ג אֵין פּוֹרְסִין אֶת שְׁמַע. וְאֵין עוֹבְרִין לְפָנֵי הַתִּיבָה. וְאֵין
נוֹשְׂאִין אֶת כַּפֵּיהֶם. וְאֵין קוֹרִין בַּתּוֹרָה. וְאֵין מִפְטִירִין
בִּנְבִיא. וְאֵין עוֹשִׂין מַעֲמָד וּמוֹשָׁב. וְאֵין אוֹמְרִים בִּרְכַּת
אַבְלִים. (וְתַנְחִמֵי אַבְלִים) וּבִרְכַּת חֲתָנִים. וְאֵין מְזַמְּנִין
בְּשֵׁם פָּחוֹת מֵעֶשְׂרֵה. וּבִקְרָקְעוֹת תִּשְׁעָה וְכֹהֵן וְאָדָם
כִּיּוֹצֵא בָהֶן:

י' הקורא בתורה. לא יפחות משלשה פסוקים. לא יקרא
 למתרגמן יותר מפסוק אחד. ובנביא שלשה. היו שלשתן
 שלש פרשיות קורין אחד אחד. מדלגין בנביא. ואין
 מדלגין בתורה. ועד כמה הוא מדלג. עד כדי שלא יפסוק
 המתרגמן:

ה' המפטיר בנביא הוא פורס על שמע. והוא עובר לפני
 התיבה. והוא נושא את כפיו. ואם היה קטן. אביו או רבו
 עוברים על ידו: